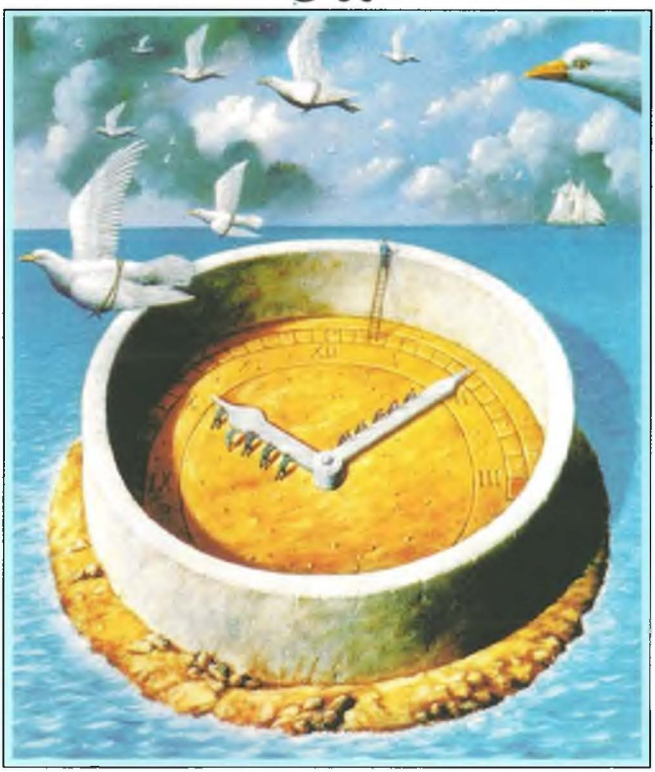
Ayşe Sarısayın

DENİZLER DÖRT DUVAR

öyküler

CAN

2. BASIM

2004 YUNUS NADİ ÖYKÜ ÖDÜLÜ

TÜRK YAZARLARI

Dizgi
Serap Bertay

Düzelti
Özge Soylu

Montaj
Mine Sarıkaya

Kapak Düzeni
Semih Özcan

İç Baskı ve Cilt
Şefik Matbaası

Kapak Baskı
Çetin Ofset

1. basım: 2003
2. basım: 2004

ISBN 975-07-0278-6
© Ayşe Sarısayın / Can Yayınları Ltd. Şti. (2003)

Ayşe Sarısayın
DENİZLER
DÖRT DUVAR

2004 YUNUS NADİ ÖYKÜ ÖDÜLÜ

ÖYKÜLER

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
http://www.canyayinlari.com
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Ayşe Sarısayın, 1957 yılında İstanbul'da doğdu. Ortaöğrenimini İstanbul Alman Lisesi'nde tamamladıktan sonra (1976), İstanbul Üniversitesi Kimya Fakültesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldu (1981). 1985 yılında İstanbul Üniversitesi'ne bağlı İşletme İktisadi Enstitüsü'nü bitirdi. Halen özel bir ilaç şirketinde çalışıyor. Evli ve bir oğlu var. Babası Behçet Necatigil'in çeviri şiirlerini (*Yalnızlık Bir Yağmura Benzer*, Adam Yayınları, 1984) ve aile mektuplarını (*Serin Mavi*, YKY, 1999, Selma Esemen ile birlikte) yayına hazırladı. Babasına ilişkin anılarının yer aldığı *Çok Şey Yarım Hâlâ* adlı kitabı, 2001 yılında (YKY) yayınlandı.

İÇİNDEKİLER

Denizler Dört Duvar 9
Mehru'nun Ölümü 30
Sandık Odaları 44
Mavi Ölüm 55
Ayrılış 64
Kırmızı Bir Düş 74
Esme Hanım'ın Dar Kapıdan Çıkışı 83
Yarım Kalmış Bir 'MR' Öyküsü 103
Menekşe-Mavi 117
Taze Ceviz Kokusu 130

Denizler Dört Duvar

"Ve bırakıp gideriz,
Gitmek kurtulmaksa..."
Behçet Necatigil

"Gidince bitecek mi bu sıkıntı, duvarları aşabilecek miyim gidince?" Salonun tam ortasında, ayakta durmuş, aynı sözleri tekrarlıyor: "Bitecek mi yani, bitecek mi?" Kahvesinden bir yudum alıyor, yüzünü buruşturuyor. İçilemeyecek kadar soğumuş! Kararsız gözlerle çevresine bakınıyor, ortalık karmakarışık. Yerlerde kitaplar, dergiler, not yığınları, masanın üzerinde sevdiği birkaç kadeh, eski bir porselen tabak. Sandalyelere gelişigüzel atılmış, bavullara konulmayı bekleyen giysiler. Bir kahve daha yapmak için mutfağa giderken, kapının önünde duran kolilerden birine takılıyor ayağı, güçlükle kenara çekerek yolu açıyor. İçindeki sıkıntı daha da büyüyor, bir ağırlık olup oturuyor yüreğine. Yarıya kadar dolu kahve ve çay fincanları birikmiş mutfak tezgâhı-

nın üstünde. İçki isteğini bastırabilmek için sıcak bir fincan kahveye sığınmak tek çözüm! Bir sigara yakıyor, ağzının içi zehir gibi. "Sigarayı azaltmalıyım, ama şimdi değil. Başa çıkmam gereken o kadar çok şey var ki! Gittikten sonra, sırayla..." Gitmek düşüncesi aklından geçtiği anda, umutlanması gerekirken umutsuzluğa kapılıyor. Yıllar yılı karanlıkta yaşamaya alışmış, daha da ötesi, düşlerinde bile aydınlıkları unutmuşken, umutları canlandırması kolay değil. Yaşamının akışını değiştirmeye karar veren herkes gibi umuda şiddetle ihtiyacı var oysa.

Salona dönüp kâğıt yığınlarının yanına oturuyor. "Ne kadar da çok yazmışım. Kimselere anlatamadıkça, yaşadıkça ya da yaşayamadıkça, hep yazmışım. Anlatmak istediğim neydi, anlatamadıkça kırılarak, kırgınlıklarımı bu sayfalara dökerek neyi bekledim yıllar boyu? Artık hiçbir önemi kalmadı, tek gerçek, her şeyin önüne geçen sıkıntı. Boşluk duygusunu bile aşan sıkıntı." Ortaokul yıllarında tuttuğu günlükler duruyor bir kutunun içinde. Çiçeklerle, küçük kalplerle bezeli, parlak renkli karton kapaklar. Birini alıp sayfalarını çevirmeye başlıyor, annesiyle babasının kavgalarını anlattığı satırlara takılıyor gözü. Yıllardır okumadığı halde, çok tanıdık! "Her kavgalarında dünya başıma yıkılırdı. Odama kapanır, radyoyu açardım seslerini duymamak için. Duymadığım halde bilirdim neler söylediklerini. 'Senden sonra işe başlayanlar çoktan müdür oldu, en azından şef! Ya sen ne yaptın bugüne kadar? Benim hakkım değil mi daha iyi yaşamak, o kadınlardan ne eksiğim var benim?' Hep aynı suçlamalar, aynı savunmalar... 'Yeter artık, yeter. Bu hırs öldürecek seni. Evlendiğimizden beri bir gün rahat vermedin bana, işin gücün başkalarıyla yarışmak.

Ne olduğumu hiç saklamadım senden, evlenmeseydin öyleyse benimle!' Ortalık yatışınca annemin yanına yaklaşırdım sessizce. 'Ne var, ne oluyorsun!' diye azarlardı beni. 'Anlaşamıyoruz işte, ne yapayım! Hep susmamı istiyorsunuz, karşı çıktığım anda suçlu ben oluyorum. Babanız her zaman masum sizin gözünüzde...' Ben daha ağzımı bile açmadan, aynı sözlerle savunmaya başlardı kendini. Aslında benim kimseyi suçladığım yoktu önceleri, evde kavga gürültü olmasını istemezdim yalnızca. Annemin hırslarının farkında değildim henüz, kendinden çok emin görünüşünün ardında yatan güvensizliğin, yaşadığı toplulukta kendine yer edinmek için babamın mesleki başarısından başka dayanacak hiçbir şey bulamadığının... Çoğullayarak konuşurdu annem, erkek kardeşim olayların dışında kaldığı halde, 'Sizin iyiliğiniz için ben...' ya da 'Ben sizin yüzünüzden...' diye başlardı söze. Belki de kardeşimle aramızda hep var olan, bizim bile farkında olmadığımız gizli dayanışmayı algılıyordu en başından beri. Kardeşim küçücük odasında kocaman bir dünya kurmuştu kendisine, evde olup bitenlerle ilgilenmezdi hiç. Odasından pek çıkmaz, sürekli denizcilikle ilgili kitaplar okur, gemi maketleri yapardı. Nasıl da hayrandım kardeşime! Ne güzel bir çocuktu ve akıllı... Henüz ilkokuldayken bile gemilerle ilgili her şeyi biliyor gibi gelirdi bana, özellikle de yük gemilerini. Koskoca bir yük gemisini dünyanın en uzak denizlerine götürebileceğine inanırdım onun. Kardeşim okyanuslarda yol alırken, ben evin içindeydim, hayallerimde bile... Annemle babamın birbirlerine sevdalı olduklarını düşlüyordum geceleri yatağımda. Annem mutfakta yemek hazırlarken babam gidip arkasından sarılıveriyordu ona. 'Yapma!'

diyordu annem gülerek, 'sen hiç uslanmayacak mısın?' Babam kocaman, ıslak bir öpücük konduruyordu annemin yanağına ve rakısını alıp masaya otururken radyoyu açıyordu. *'Âşık olalı sen yâre gönül / Yanmakta yürek, pür yâre gönül'* diye başlayan şarkıya eşlik ediyor, annemi çağırıyordu yanına: 'Haydi güzelim, gel artık, çok yoruldun.' Annem, odamın önünden geçerken kadehini bana doğru kaldırıyor, güzel yüzünü ışıtan bir gülümsemeyle 'Sağlığına kızım!' diye sesleniyordu. Şarabın yakut kırmızısında gökkuşağının tüm renkleri toplanıyor, evimizin her köşesine yansıyarak küçük dünyamızı aydınlatıyorlardı. Annem, 'Neden bensiz yapamaz bu adam, anlayamıyorum,' diyordu, çapkınca göz kırparak ve dünyanın en mutlu kadınının yüzüyle babamın yanına gidiyordu şarkının devamına eşlik etmek üzere. *'Uslanmayacak hiç çaresi yok / Divâne gönül, biçâre gönül...'* Böylesine sınırlıydı hayallerim, beni çevreleyen dört duvarın içini renklendirmek istiyordum yalnızca, ötesi yoktu."

Ne çok günlük tutmuştu birkaç yıl içinde. Hepsi de kilitliydi, annesi okuyamasın diye. Okuldan eve erken döndüğü bir gün, onu günlüklerini okurken yakalayınca anlamıştı kilitlerin bir işe yaramadığını. Yine de annesini hiçbir şeyin durduramayacağının farkında değildi henüz. Zaman geçtikçe onun bitmek tükenmek bilmeyen merakını, kendi denetimi dışında kimseye yaşam alanı tanımayan, hoşgörüden uzak yapısını algılamaya başlamış, lise çağına geldiğinde ise onu iyice tanıdığına inanmıştı artık. Evdeki huzursuzluğun biteceğine inanmıyordu, çocukluk hayalleri bitmişti, ama etkilenmemeyi başaramıyordu bir türlü. Üniversite yıllarında ise tek bir isteği vardı: gitmek! Kardeşi gibi, bırakıp gidiver-

mek! O, özlediği denizlere kavuşmuştu sonunda. Liseyi güçlükle bitirdikten sonra, bir gemide iş bulmuş, uzak denizlere doğru yola çıkmıştı. Uğradığı limanlardan kartpostallar atıyordu ablasına ara sıra, yosun, alkol, tütün, en çok da yalnızlık kokuyordu yazdığı satırlar. "Sonsuzluğu aramak için yola çıkmıştım, ama sanırım sona doğru yol alıyorum," diye yazmıştı bir keresinde, "sonsuzluk diye bir şey yokmuş. Denizler hayallerimdeki koyu maviden uzak..."

Fincandaki kahve yine buz gibi olmuş. Masanın üstüne, öbürlerinin yanına bırakıp yeni bir sigara yakıyor. Günlüklerini koliye yerleştirdikten sonra bir tomar kâğıdı gözden geçirmeye başlıyor hızlıca. Kilitli anı defterlerinin yerini kâğıtların aldığı yıllar... *"12 Aralık 1984. Geceyarısı. Salondaki küçük masanın başındayım. Elimde sigaram, içerde kocam ve çocuğum. Yalnızım."* Araya uzun süreler girmiş, bazen birkaç yıla varan. *"26 Temmuz 1987. On günlük tatilden dün gece döndük. Birbirinin benzeri günler.. Yarın tatil sonrası ilk işgünü! Tatilde, işte ya da evde, değişen hiçbir şey yok aslında. Can için farklı, tatil onun için büyük değişiklik. Bense her durumda yalnızım. Akdeniz güneşi bile yetmiyor içimi ısıtmaya. En parlak mavilerin de ışığı azalıyor gitgide."* Farklı gibi görünse de birbirine çok benzeyen satırların aralarında dizeler, çoğu öğrencilik yıllarında geceler boyu okuduğu birkaç şairden belleğinde kalan şiirler. Yalnızlık, hüzün ve kırgınlıkları anlatan sözcükler. Hepsini tıkıştırıyor bir torbanın içine, koliye koyuyor. Büyük bir zarfın içinde oğlunun anaokulunda yaptığı resimler; anneler günü, yılbaşı kartları bir arada. Yüreğinde bir kıpırtı, tanımlayamadığı, ama daha çok acıya benzeyen. Eğri büğrü çizilmiş bir kardan adam resmi mavi kartonun üzerin-

de, turuncu elişi kâğıdından havuç burnu, kömür siyahı gözleri, otlardan yapılmış süpürgesiyle. Gövdesine iliştirilen pamuk parçası kopmuş, yapışkan izleri siyahlaşmış. Yine hüzün! Kartlarda bile korunamayan bir kardan adamın odada ince bir rüzgâr gibi estirdiği hüzün içini üşütüyor. Bir başka kart, kollarını alabildiğine açmış bir çocuk resmi: *"Anneciğim işte seni bu kadar çok seviyorum, dünyalardan da çok."* Okuma yazmayı yeni öğrenmiş bir çocuğun acemi, titrek harfleri. Artık bir yetişkin olan, ailesinden yıllardır uzaklarda yaşayan oğlu. "Yüreğim öylesine bomboştu ki, Can'a duyduğum sevgiyi dizginleyememekten, onu sevgimle boğmaktan ürktüm. Anneme, babama, kocama, hiç kimseye duyamadığım, ancak çok gerilerde bir yerlerde yıllardır biriktiğini hissettiğim sevgilerin tümünü ona vererek anne bağımlısı bir çocuk yetiştirmekten korktum. Çevreme ördüğüm duvarların ardında yapayalnız yaşıyordum, Can'dan başka hiç kimse ısıtamıyordu içimi. Bu yüzden yatılı okullara gönderdim onu, ailesiyle geçireceği hafta sonlarının, evindeki yalnızlığı, kış soğuğunu algılamasına fırsat vermeyecek kadar kısa olacağını düşünerek... Benim gibi, kardeşim gibi olmasın istedim." Oğlunun ilkokul defterlerinden biri, ilk kabıyla duruyor hâlâ, kırmızı zemin üzerinde beyaz köpek desenleri olan bir kâğıt. "Kap kâğıtlarını özenle seçtik birlikte, bir törene gider, bir ayine katılır gibi. Okul çantalarında, kalem kutularında sevdiği renkleri bir araya getirebilmek için günlerce dolaştık bazen, el ele tutuşup. Dolaşmalarımızı elimizi yakan sıcacık kestanelerle, kumların üstüne çizdiğimiz komik resimlerle neşelendirdik. Can'la birlikte yaptığım her şeye, onun gözünde bir anlam kazandırabilmek için yüreğimi de katmaya çalıştım.

Makarnaların üstüne döktüğüm soslarda, onu güldürecek desenler oluşturdum, kızarmış patateslerle köfteleri papatyalara dönüştürdüm tabaklarda. Ama yine de yüreğimdeki soğuğu gizleyemedim ondan. Gizleyebilseydim, başarırdım." Oğlunun resimlerini toplarken kararsız kalıyor bir an için, sonra onları da yerleştiriyor ötekilerin yanına. Canı içki istiyor şiddetle, mutfağa gidip çaydanlığı ocağın üstüne koyuyor. "Çay demlenene kadar dayanabilirsem, içki içmeden atlatabilirim bu geceyi de."

Dönüp, öteberiyi toplamaya devam ediyor. Üniversite yıllarından kalma bir dergi ilişiyor gözüne. *'Gidenlerin Ardından'*[1] başlıklı yazıyı okumaya başlıyor:

— Alo, iyi akşamlar.....'le görüşebilir miyim?

— O gitti.

— Nereye gitti?

— Hiç, sadece gitti. Çok uzaklara. Her şeyi anladığından, bildiğinden gitti. Her şeyin farkına vararak gitti. Gidişin kolay olmadığı, dönüşün imkânsız olduğu yere gitti. Anlamsızlığı anladığından gitti. Tarafsızlıktan nefret ettiği için, taraf olmak, tavır almak için gitti. Savunmaktan yorulduğu için, savunmayı gereksiz bulduğu için gitti. Gittiği yeri bilerek gitti. Kırgın gitti. Başka çıkar yol bulamadığından, tek bildiği bu olduğu için gitti. Artık değiştirmek istemediğinden, buna gücü olmadığı için gitti. Tüm bunları anladığımı bildiği için, hiçbir şey söylemeden gitti. Sessizce gitti. Bir akşam yağmur yağarken gitti. Koşuşturmaktan bıktığı için, yavaşça, acele etmeden, kararlı gitti. Yüzünde bir gülümsemeyle, her şeyi arkasında bırakarak gitti. Benden başka

[1] Abra dergisi, Nisan-Mayıs 96 sayısındaki 'Ömer' imzalı yazıdan alıntıdır.

kimsenin anlamayacağını, anlamaya çalışmayacağını, yargılayacaklarını bilerek gitti. Daha sonra yürüdü, yürüdü, arkasına bakmadan. Ve yürüdü ta ki ayaklarının altındaki düzlük bitene kadar...

— Peki ama neden?

— .....

Kardeşinin gidişinden sonra yazdığı bu kısa yazının, üniversitenin aylık dergisinde yayınlanması, o karanlık günlerin tek sevinci olmuştu. Şimdi, aradan neredeyse yirmi beş yıl geçtikten sonra okuduğunda da yazdıklarını hiç yabancılamıyor, aynı duyguları yaşıyor. Kardeşi, ansızın çıkıp gitmişti bir akşamüstü. Babası her zamanki koltuğunda oturmuş, gazete okuyordu. Gözlüklerinin üzerinden bakmış, "Gidersen bir daha dönemezsin," demişti yalnızca, yerinden bile kalkmadan. Annesi ağlıyordu. "Kimin için çektim bunca sıkıntıyı ben? Sizi düşünerek katlandım her şeye, boşanmadım. Dul bir kadın nasıl yaşardı bu koca şehirde iki çocukla, herkes ne derdi? Siz hayatı kolay sanıyorsunuz, hakkımı helal etmem gidersen..." Tam kapıdan çıkmak üzereyken döndü kardeşi, "Baksana," dedi, "gitmeme neden üzülüyorsun ki? Kendin gibi düşünmeyen herkesi düşman gördün hep. Bir düşmanın eksilmiş olur böylece." Bir an durdu, sonra ekledi: "Sen üzülmezsin ki zaten, kızarsın ancak." Ve ardına bakmadan uzaklaştı.

Sonrasında gözyaşlarıyla, ağıtlarla yüklü akşamüstleri, bunaltıcı geceler yaşandı aylar boyu. Kardeşinin, evin içindeyken pek de hissedilmeyen varlığının ne kadar önemli olduğunu, onun gözlerine baktığında gördüğü ifadenin bile o evi nasıl yaşanılır kıldığını, ne çok şeyi kurtardığını o gittikten

sonra anlamıştı. Annesi umarsız bir hastalığa tutulmuş gibiydi, giderek keskinleşiyor, oğlundan yediği darbeyi bir kez daha yaşamamak için baskılarını artırıyordu her geçen gün. Yaşam iyice dayanılmaz hale gelmişti, evden bir an önce ayrılmak tek kurtuluş yoluydu. Okulun bitmesine bir dönem kalmıştı yalnızca. Evden ayrılma düşüncesine annesi de katılıyordu, ama değişik koşullarda: "İyi bir izdivaç yaparak!" Adaylar bulmaya başlamıştı bile, enstitüden eski bir arkadaşının oğlu, komşulardan birinin yeğeni... Hali vakti yerinde, kızını rahat yaşatacağına inandığı, annelerinin bulduğu gelin adayıyla evlenmeyi kabullenecek kadar 'iyi yetişmiş, mazbut aile çocukları'. Sürekli bu adaylardan söz ediyor, tanıştırmak için en olmadık zamanlarda bin bir bahane yaratıyordu. "Evlenmeden bu evden ayrılamazsın!" diye haykırıyordu her tartışmalarında. "Bizim aile yapımıza uymaz, sakın kalkışma! Fakültedeki ne idüğü belirsiz arkadaşlarından biriyle evlenmeyi falan düşünüyorsan da çıkar aklından! Pişman ederim seni, yemin ediyorum, kendimi öldürürüm. Yapamam sanma, yaparım, kendim için beklediğim hiçbir şey yok nasıl olsa!" Anlatmaya çırpınmak boşunaydı. "Evet, anne, tek istediğin benim mutluluğum, değil mi? Bırak o zaman, bildiğim gibi mutlu olayım." Hep aynı yanıtı alıyordu: "Asla razı olamam benim gibi harcanıp gitmene. Ben babanla evlenmeseydim, böyle mi olurdu hayatım? Yok kızım yok, sen çocuksun daha, doğruyu yanlışı ayıracak yaşta değilsin. Ben tecrübeliyim, biliyorum." Babası her zamanki gibi ortalarda yoktu. Emekli olmuş, tüm gününü kahvede geçiriyor, akşam yemeğine eve geldiğinde genellikle annesinin çıkardığı bir kavgayı fırsat bilip hemen kaçıyordu yeniden.

O günlerde, yalnızca fakültedeyken iyi hissediyordu kendini. Evdeki zamanının çoğunu –ya da annesiyle tartışmalardan artakalan tüm zamanını– kitap okuyarak geçiriyor, bir yandan da yazmayı deniyordu. Yaşadıklarını, daha çok da yaşayamadıklarını kâğıtlara döküyor, yazdıklarını okuyarak kendini çözümlemeye çalışıyordu sonradan. Yakın çevresindekileri değiştiremeyeceğini biliyordu artık, herkesi yerli yerine koyalı, beklentilerden vazgeçeli çok zaman olmuştu. Sorun kendisiydi. Annesinin savurduğu tehditlere aldırmamaya çalışıyordu gerçi, ama yine de... Ya olursa, ya söylediklerini yapmaya kalkarsa... Bu düşüncenin altında bunalıyor, kararsızlıklar içinde bocalıyordu.

Dergiyi, kolideki günlüklerin yanına yerleştiriyor özenle. Yine içki isteği, bu kez direnemeyeceği kadar yoğun. Mutfağa gidip çaydanlığın altını kapatıyor, soğuk beyaz şarap bulma umuduyla buzdolabına bakıyor, yok! Ilık beyaz şarapla yetinmek zorunda. İlk yudumun tadı çok kötü, ama birazdan iyi geleceğini bilerek art arda büyük yudumlar alıyor. Şarap şişesini buzdolabına koyduktan sonra salona dönüp kâğıt yığınlarının başına oturuyor yeniden. Büyükçe bir zarfın içinden çıkan sararmış sayfayı görür görmez tanıyor, adaylardan biriyle evlenmeyi kabul ettiğini annesine söylediği gece yazdığı satırlar. Tüm yaşamı boyunca yüreğini ısıtabilmiş olan tek erkeğe içten bir itiraf, yazının en sonunda:

"Beni sevmeni öylesine çok istemiştim ki! Beni alıp götürmeni bekledim. Anlamanı, istemeni... Görmedin ya da göremedin. İçinde bulunduğum koşullar mı ürküttü seni? Bunca güzelliği yaşadıktan sonra, arkanı dönüp gidecek kadar zor mu geldi sa-

na yaşamı birlikte omuzlamak? Gitmek üzerine günler, aylar boyu konuşurken, farklı yolları düşlüyorduk da ben mi görmek istemedim? Algıladığım insan değil miydin yoksa hiçbir zaman, ben bir hayalin peşinde miydim başından beri? Her ne olduysa... Düşünmenin bir yararı yok, bitti artık. Yaşamımızın tek fırsatının –senin için değildi belki de, ama benim için kesinlikle böyleydi– birlikte izlediğimiz trenler gibi, önümüzden geçip gitmesine seyirci kaldık. Tek seyirci bendim ya da, kimbilir, belki de senin trenin henüz uğramadı o istasyona..."

Tüm ayrıntılarıyla anımsadığı o gün... Belleğine kazınmış, asla unutmayacağı iki resimden biri. Kardeşinin gidişi kadar canlı hâlâ. "Tren istasyonunda, bir bankta oturuyorduk. Üzerinde siyah kadife bir pantolonla, sana çok yakışan el örgüsü kazağın vardı, rengi uzak denizlerin mavisi. Bir sonbahar öğleden sonrasıydı. Hiç konuşmuyor, önümüzden geçen banliyö trenlerini izliyorduk birlikte. Daha önceleri çok konuşmuştuk trenleri, trenlere binip uzaklara gitmeleri. Kendimizi hiç katmadan, başka birilerinden söz eder gibi. Bir trene binip gitmenin, ortak hayalimiz olduğunu ikimiz de biliyorduk. Uzun süredir arkadaşımdın, son aylarda vazgeçemediğim tek insan, tutkum olmuştun. Çok yakınımdaydın, istekle bakıyordun yüzüme, bakışlarından gözlerim kamaşıyordu. Bir kadın olduğumu anlıyordum ilk kez, içimden bir şeyler akıp gidiyordu sanki. Dalıp dalıp gidiyordun gözlerimde, saçlarımda ve en çok dudaklarımda, ama istediğim yerde değildin bir türlü. Bir kez öpmüştün beni, yine o istasyonda. Hava kararmak üzereydi, tek tük insanlar geçiyordu yanımızdan. Birdenbire, uzun uzun ve hiçbir şey söyleme-

den. Ne öncesinde ne de sonrasında. Yalnızca öpmüştün. Düşlerimde hep o ânı yaşarken, 'Beni al, götür buralardan!' diye haykırmak isterken, yüzüne sevgiyle bakıp gülümsemeyi becerebiliyordum ancak. Yıllar yılı o evde yaşamanın ister istemez beni de etkilediğinin, annemden ninni gibi dinlediğim iffetli, onurlu 'mazbut' aile kızı masallarının içime işlediğinin, hiçbir zaman sevdiğim erkeğe 'Seni istiyorum, sen de beni istiyorsan buradayım' diyemeyecek bir kalıba soktuğunun farkında değildim henüz. Hiçbir şey yapamamanın acısını çekiyor ve bekliyordum. Beni istediğini söylediğin anda, ardımda bırakacağım ölülerin bedelini ödemeye hazır olacaktım! Ama sen anlamalı ve gelmeliydin. Trenler akıp gidiyordu önümüzden, zaman gibi. Tüm cesaretimi toplayıp elini tuttum o gün, sıcacıktı elin, güç verdi bana. Bir karar aşamasında olduğumu söyledim sana, anneme direnecek gücüm kalmadığını, bana aylardır kabul ettirmeye çalıştığı kişilerden biriyle evlenmem ya da her şeyi göze alıp evden ayrılmam gerektiğini anlattım. Başın önünde, yüzüme hiç bakmadan dinledin beni. Uzun bir suskunluktan sonra, 'Sen tanıdığım en duyarlı, en mükemmel kızsın,' dedin, 'inanılmaz bir sağduyun var ve doğru içgüdülerin. Bu kararı tek başına, hiç kimseye dayanmadan verebileceğine eminim.' Eğilip gözlerinin içine baktım, yüreğimdeki tüm sevgi, tutku gözlerimdeydi o anda, bu kez, evet, bu kez görecektin, görmeliydin! Kalbim deli gibi çarpıyor, kulaklarım uğulduyordu, zaman durmuştu sanki trenlerle birlikte. Elini çektin yavaşça, 'Kalkalım istersen,' dedin, 'hava iyice serinledi, hem sen de eve geç kalmasan iyi olur.' Kalktık, hiç konuşmadan durağa kadar yürüdük ve ayrıldık. Hava gerçekten de serinle-

mişti, ellerim buz gibi olmuştu."

Kalınca bir zarfın içinde fotoğraflar. Ellerinin titremesine engel olmaya çalışsa da başaramıyor, fotoğraflar kayıp dağılıyor dört bir yana. Bardağındaki şarap bitmek üzere, son yudumu alıyor. Nişan gecesinin albümlere sığmamış ya da albümlere yerleştirilmeye değer bulunmamış fotoğrafları. Üzerinde annesinin günlerce dolaşıp seçtiği mavi ipekliden nişan giysisi. Sarı saçları iri dalgalarla dökülmüş omuzlarına. Annesi, kahverengi bir döpiyes giymiş, saçları topuz, boynunda yüzgörümlüğü elmas kolyesi, gözleri ışıl ışıl. Yaşamının en mutlu ânını yaşıyor o gece, oğlunun gidişiyle kırılan onurunu, kızının kendi isteğine göre düzenlediği yaşamıyla onarıyor. Babası geri planda, yüzünde her zamanki sıkıntılı ifade, bakışları bıkkın, bezgin. Çeşitli aile fotoğrafları, nişanlısıyla el ele durdukları. Onu sevmeye, benimsemeye koşullu gencecik, hoş bir adam. Sıcak, biraz da tedirgin bakışlarının yanında kendisinin donuk, hiçbir duygu taşımayan gözleri.

Mutfağa gidip şarap şişesini alıyor buzdolabından, ağzına kadar dolduruyor bardağını. Fotoğraflara geri dönüyor, bir yere yetişecekmiş gibi aceleyle içiyor şarabını, damarlarında tatlı bir uyuşma başlıyor, başı hafifçe karıncalanıyor. Gecenin devamına katlanmak çok daha kolay artık.

Ardından kavgasız gürültüsüz, dümdüz geçen yıllar. Birkaç nikâh fotoğrafı, kim olduğunu bile anımsamadığı kişiler çevrelerinde. Oğlunun doğumunda, hastanede. Yanı başında annesi, kıvançla tutuyor torununu kucağında. Kayınvalidesinden biriki adım önde duruyor, sezdirmeden ve başı herkesten daha dik. Oğlunun doğum günleri, aile toplantıları. Suskunluk içinde geçen yılların yüzündeki çiz-

gileri keskinleştirmesi, uzun, dalgalı saçlarının, keskin yüz hatlarına daha iyi uyum sağlayan kısacık saçlara dönüşmesi. Kocasıyla her diyalog kurma girişiminin ardından hissettiği uzaklık, boşluk duygusu. İçine kapanmalar, geceler boyu kendini yargılamalar. "O, iyi niyetli ve sevecen, elinden geldiğince. Neden yüreğimde hiçbir kıpırtı yok? Neden bu boşluk duygusu, neden Can'dan başka hiç kimseyi sevemiyorum ben?" Yalnızca yapılması gerekenleri yaparak akıp giden yıllar. Her sevişmelerinde gözlerini kapadığı anda karşısına çıkıveren o eski yüz. O yüzü anımsamanın acısıyla kasılan bedeni, bitmesini sabırla beklediği tek kişilik sevişmeler, sancılı birleşmeler. Oğluyla ilişkisini farklı kılmak için verdiği uğraşın, yaşamının tek anlamı olduğu uzunca bir dönem. Oğlunun ergenlik çağına gelmesiyle birlikte, tüm uğraşlarının boşuna olduğunu fark etmesi. "Tek amacım, Can'ı bu acımasız suskunluktan korumak, onu yaşamdan keyif alan bir insan olarak yetiştirmekti. Mesleğimin, işimin hiçbir önemi yoktu, sıradan olmak öylesine doğaldı ki benim için. Evimde, işyerimde, yatağımda... Her yerde, her durumda silik, coşkusuz, kimliksiz bir kadın! Kimliğimi bir tren istasyonunda yitirdim yıllar önce, bundan da yakınmadım pek, korkaklığımın bedeliydi çünkü. Yalnızca sıradan bir anne olmak istemedim. Bir tek bunu! İnsan davranışlarını duruma ve kişiye göre biçimlendirebiliyor, ama kıpırtısız bir yüreği tek bir kişi için canlı tutmak... Olmuyormuş! Bunu ne yazık ki çok geç anladım. Can'ı tek başıma büyütmeyi göze alabilseydim..." Bu korkunç hayal kırıklığının ardından yeniden filizlenen gitmek düşüncesi. "Yaşama kırgın olmayan bir çocuk yetiştirmek en büyük isteğimdi, beceremedim. Zaman daralıyor,

yıllar önce yitirdiğim insan olabilir miyim yeniden?" Oğluyla konuşma girişimleri, kırık dökük sözcükler: "Bak Can, babanla ayrı yaşarsak çok daha iyi olacak, kendimi daha iyi hissedeceğim. Senin için değişen bir şey olmayacak, inan bana..." Her seferinde yüzüne bir tokat gibi çarpan suskunluk, kabuğuna çekilen bir çocuk. Oğlundan hiçbir tepki alamadığı, ona ulaşamadığı birkaç yıllık bir dönem. Sürekli gitmeyi düşünerek, ancak buna bir türlü karar veremeden. 'Daha sonra, şimdi sırası değil' söylemiyle geçen aylar, yıllar. Bunca zamandır yüreğindeki soğukla yaşamaya alışmışken, yüreğini hangi koşullarda ısıtacağını bilememenin yarattığı korku. Sonunda, başka bir kentte üniversiteyi bitirmek üzere olan oğlunun kendi yaşamını kurduğunu, artık annesinin tercihlerinden etkilenmeyecek bir yetişkin olduğunu kabullendiğinde verdiği karar: "Seninle hiçbir ilgisi yok, lütfen yanlış anlama. Bitmesi gerekiyor. Kimseyi de suçlamıyorum, sen hep iyiydin bana karşı. Başarısız olan benim, yalnız yaşamak istiyorum bundan sonra, hepsi bu." Sözcükler nasıl da bir çırpıda çıkıvermişti ağzından, kocasıyla konuşmanın bu kadar kolay olabileceğini hiç düşünmemişti oysa. "Ne oldu sana böyle, anlayamıyorum. Ne güzel yaşayıp gidiyorduk, bir sorunumuz yoktu ki. Bir bunalım geçiriyorsun herhalde..." Üç gün süresi var, kocası iş seyahatindeyken. "Kararına saygı duymaya çalışıyorum, ama ne olur, iyi düşün. Ayrılmamız başka sorunlar getirecek sana, rahat yaşamaya alıştın, bocalayacaksın. Dediğim gibi, gitmeni asla istemem. Ama kararlıysan gerçekten, direnmemin bir anlamı yok. Döndüğümde bitirelim bu işi, uzaması ikimizi de daha çok yıpratır. Kalırsan, senin bu bunalımı aşman için elimden geleni yaparım, se-

ni ne çok sevdiğimi de unutma, olur mu?"

Bardaktaki şarap ne de çabuk bitmiş! Yeniden dolduruyor titreyen elleriyle. Mutfak masasının üzerinde iki gündür biriken zarfları alıp salona dönüyor. Elektrik ve telefon faturaları, abone olduğu dergiler... Birden basılı bir belge olmadığı ilk bakışta anlaşılan bir zarf ilişiyor gözüne. Üzerindeki yazıyı tanıyor, kardeşinin yazısı bu! Kalbi deli gibi çarpmaya başlıyor, bunca yıl sonra kardeşinden gelen bir zarf! Üst üste büyük yudumlar alıyor şaraptan, bardak elinden kayıp gidecek sanki. Ne zamandır ondan haber almadığını hesaplamaya çalışıyor; on yıl, belki de daha fazla, on beş. Can'ın bir doğum gününde gelen telgraf mıydı, ondan aldıkları son haber? Hiç görmediği dayısından gelen kutlama mesajı, kafasını karıştırmıştı çocuğun. "Ben de ona yazabilir miyim?" sorusuna, "Adresini bilmiyoruz, o yüzden mümkün değil!" yanıtını vermişti. "Nasıl yani, evi yok mu onun?" Dayısının gemilerde çalıştığını, dünyayı dolaştığını, evinin gemiler olduğunu anlatmıştı oğluna. "Peki dayımı bulmamız gerekirse ne olacak, bulamayacak mıyız yani, ya dedemin hastalığı daha da artarsa, onu görmek isterse?" Ne söyleyeceğini bilememiş, "Gerekirse buluruz herhalde," diyerek geçiştirmişti soruyu.

Zarfı açarken elleri ona ait değil artık. Yüreğinde yıllardır biriken tüm kırgınlıklar, okumaya başlıyor mektubu:

"Dönüyorum abla. Yirmi beş yıl önce bir akşamüstü nasıl ansızın bırakıp gittiysem, yine öyle dönebilirdim. Ama dönmek, gitmek kadar kolay değilmiş! Umarım adresin değişmemiştir de bu mektup eline geçer. Dönünce nelerle karşılacağım kimbilir,

annemle babamın hayatta olup olmadıklarını bile bilmiyorum, ne tuhaf! Yaşıyorlarsa, çok kocamışlardır herhalde. Her şeyi ardımda bırakıp giderken, sana nasıl bir yük bıraktığım aklıma bile gelmemişti, biliyor musun? Tek isteğim hayal ettiğim yaşama, uzak denizlere ulaşmaktı. Başardığımı düşündüğüm de oldu çok kez, ama yıllar geçtikçe... Olmuyor galiba, olamıyor. Nereye gidersen git, kiminle olursan ol, kendinden kurtulamıyorsun bir türlü, hesaplaşmalara son veremiyorsun. Çocukluğumun geçtiği o sevgisiz, buz gibi evden çıkıp giderken, beni dışarıda neyin beklediğini bilmiyordum henüz. Bilseydim o kadar kolay gidebilir miydim dersin? On sekiz yaşımda acımasız bir dünyanın içinde tek başıma kalıvermek, o evin sevgisizliğinden daha çok hırpaladı beni belki de, kimbilir... Kalın bir kabuk geliştirdim kendimi koruyabilmek için, gerçi biliyorsun, evdeyken de vardı kabuklarım, yalnızca şekil değiştirdiler sonradan, iyice sertleştiler. Sağlam, dayanıklı, demir gibi bükülmez bir adam... Çevremdekiler böyle algıladı beni. Oysa yıllar, kendime direnmekle geçti. Hep yeniden başladım. Yeni bir kent, yeni bir kadın, yeni bir yüz... Olmadı. Ya da istediğim gibi olmadı. Belki de –umarım– sen başarmışsındır abla. En çok seni görmekten korkuyorum, biliyor musun, annemle babamdan çok, seninle karşılaşmak ürkütüyor beni. Gidişimin ardından, senin yaşamının istemediğin bir biçimde gelişmiş olabileceği düşüncesi... Umuyorum ki her şeyin bedelini sen ödememiş ol! Yine de ilk sana geleceğim abla. Okulda aşı olurken de böyle yapardım, hatırlar mısın? Aşıdan ödüm koptuğu halde sıranın en başında ben olurdum. Ya da sevmediğim bir yemeği yerken... Şaşkınlıkla bakardın bana, hatırlıyorum, çünkü sen en sona bırakır-

dın sevmediğin yemekleri. Önce ya da sonra, fark etmiyordu bence. Önemli olan, o yemeği geri çevirmeyi ikimizin de aklından bile geçirememesiydi!

Bir an önce yapıp kurtulmak istedim hep, beklemek sancıların en büyüğü oldu benim için. Belki gidişim de bu yüzdendi. Git ve kurtul! Acaba?

Şimdi, bu kararı verdiğim günden beri dönmekten başka hiçbir şey düşünemez oldum. Bu hesaplaşma bitmeli artık, sonucu ne olursa olsun...

Birbirimizi tanır mıyız dersin karşılaşınca? Sen, iri dalgalı, omuzlarından aşağıya dökülen sapsarı saçların, hüzünlü ela gözlerin, her koşulda gülümşemeye çalışan yüzünle kaldın yıllarca belleğimde. Yirmi beş yıl neler kattı sana ya da neleri alıp götürdü? Şu anda kafam karmakarışık, ama bir tek şeyi iyi biliyorum, gitmek benim için çözüm olamadı. Çözüm neydi, onu gerçekten bilmiyorum.

Ayın yirmi beşinde Ankara'da olacağım. Bu adreste seni bulacağım umudunu taşıyacağım o güne dek. Çok güzel bir kadın açacak çaldığım kapıyı ve ben onun sarı saçlarının örttüğü omzuna başımı yaslayacak, çocukken yaptığım gibi öylece duracağım."

Gözlerinden süzülen yaşları siliyor eliyle, yanında duran şişenin dibinde kalmış şarabı bardağına dolduruyor, birkaç yudumda bitirip ayağa kalkıyor. Bugün ayın yirmi üçü, iki gün sonra burada olacak demek ki! Boş bardağı, şişeyi ve masanın üstündeki kahve fincanlarını mutfağa götürüyor. Tezgâhta birikmiş bardakları, kirli tabakları bulaşık makinesine yerleştirip makineyi çalıştırıyor. Boş şişeleri bir poşete doldurup kapının önüne bırakıyor. Başı çatlayacak gibi, iki tane ağrı kesici alıp yatağına uzanıyor. Kardeşinin on sekiz yaşının ince siluetiyle, yirmi iki

yaşındaki oğlunun yüzünün birbirine karıştığı, on yıl önce büyük acılar çekerek kanserden ölen babasının sağ olduğu, annesinin erkek kardeşine –yoksa oğluna mı?– sürekli bağırdığı karmakarışık düşlerle geçiriyor geceyi. Son olarak, ıssız bir istasyondan art arda geçen trenleri görüyor; trenlerin sesleri birbirine karışıyor, beyninin içinde yankılanıyor.

Uyandığı anda önce telefonun sesini, hemen ardından başındaki şiddetli ağrıyı algılıyor. Sendeleyerek yataktan kalkıp telefonu açıyor. Arayanın kocası olduğunu, birkaç saniyelik bir gecikmeden sonra anlayabiliyor ancak.

"Akşama dönüyorum," diyor, sesi her zamanki gibi sevecen, ama ölçülü, "kararını değiştirdin, gitmiyorsun değil mi?"

Uzun bir sessizlik giriyor araya. "Alo, orada mısın?" diye bağırıyor kocası, "Alo, alo, konuş, cevap ver lütfen!"

Kendini toplamaya çalışıyor, "Evet, buradayım, sakin ol. Dinliyorum seni, merak edecek bir şey yok."

"Soruma yanıt vermedin hâlâ. Gitmiyorsun değil mi? Bak, gitmekten vazgeçtiysen sonradan seni suçlarım diye korkma sakın." Kısa bir duraksamadan sonra devam ediyor: "Seni hep sevdim, hem kurulu düzeni sürdürmekten yanayım, biliyorsun. Bir bunalım geçirdiğini, ama atlattığını düşünür, unuturum her şeyi." Bir yanıt bekliyor gibi duraksıyor yeniden.

'Ona söyleyecek bir şeylerim olmalı,' diye geçiriyor içinden, yalnızca 'evet, sonra' sözcükleri çıkıyor ağzından güçlükle. Başı dönüyor, düşmemek için masaya tutunuyor.

"Daha önce de demiştim ya," diye devam ediyor

kocası, "bir bunalım. Bence kesinlikle bunalım. Kadınların çoğu, hatta bazı erkekler bile bunalıma giriyor bu yaşlarda. Sonradan pişman oluyorlar, o ayrı! Seni de yordu sorumluluklar bence. Bir yandan ev, bir yandan iş, bir de çocuk yetiştirmek, kolay değil tabii. Suçlamıyorum, yanlış anlama. Kalırsan çok sevineceğim, biliyorsun. Kalıyor musun?"

"Haklısın, zayıf biriyim ben," diye yanıtlıyor kocasını, sesinin titremesini engellemeye çalışıyor, ama bunun önemi olmadığını düşünüyor hemen ardından. Baş dönmesi devam ediyor. Artık neyin önemi var ki? Kardeşi geliyor gözlerinin önüne, gittiği akşamki yüzü, bakışlarındaki kararlılık... Bunca yıl sonra dönüyor! Henüz yolun başındayken gittiği halde... Özlediği koyu mavi denizlerden geri dönüyor! Gözyaşlarını siliyor. "Sorumluluklar, doğru, haklısın. Orta yaş bunalımı, evet, belki de. Kurulu düzeni bozmaya değmez. Atlatmaya çalışırım. Kalıyorum."

"Akıllı karım benim, sağduyuna hep güvenmişimdir zaten," diyor kocası, "başından beri yanlış bir karar vermeyeceğine inanıyordum." Gizlemediği bir sevinç, biraz da gurur tınlaması var sesinde. "Nasıl da rahatladım şimdi, uçarak geleceğim eve. Benim hem güzel, hem de akıllı karım! Seni seviyorum. Akşama görüşürüz, şimdilik hoşça kal."

Telefonu kapatıp sendeleyerek salona gidiyor. "Benzer sözleri daha önce de duymuştum. Uzun yıllar önce, bir başkasından, tutkun olduğum bir erkekten... Trenler geçiyordu önümden, yaşamımın o trenlerden biriyle uzaklaşıp gitmesine sessizce tanık oldum. Sağduyum, içgüdülerim... Beni hep yanlış yerlere sürüklediğine inandığım tercihlerim... Yitirdiğim duygularım, yaşayamadığım cinselliğim... Annemin bir arkadaşı vardı, sevdiğim tek arkada-

şıydı, Ayşe Teyze. 'Hayat!' derdi bazen, durduk yerde. 'Hayat işte. Yapacak bir şey yok!' Haklıydı, yapacak ne var ki? Belki de hayat bu!"

Baş dönmesi artıyor giderek, duvara yaslanıp gözlerini yumuyor sımsıkı, bir süre bekliyor. Açtığında, bulunduğu mekânı sanki ilk kez görüyormuş gibi şaşırıyor bir an. Her yer ne kadar da karışık! Bir gece önce topladığı eşyaları yerleştirmeye nereden başlayacağını düşünüyor. "Önce bir kahve içip kendime gelmeliyim, evi toparlamak uzun sürmez, birkaç saatimi alır en çok. Şu baş dönmesi bir bitse! İçmeyeceğim bir daha böyle. Duşa girsem... Bir kahve içip ayıldıktan sonra... Alışverişe de çıkmalıyım, yarına bir şeyler hazırlamalı. Kardeşimin sevdiği yemeklerden yapsam... Ne severdi acaba? Allah kahretsin, hiçbiri de kalmamış aklımda! En iyisi anneme uğrayıp onun ağzını aramak. O mutlaka hatırlıyordur. Doğrudan da soramam ama..."

Müzik setine rasgele seçtiği bir kaset koyuyor, sesini açıyor sonuna kadar. Elektrikli ısıtıcının düğmesine basıp suyun ısınmasını beklerken, bedeninde anlam veremediği bir rahatlama hissediyor, kasılmış yüz hatları gevşiyor, rahatlık bir gülümseme şeklinde yansıyor yüzüne. "Yaşamımın hep kabullenmekle geçtiğini düşünmüyor muydum bugüne dek? Farklı olan nedir bu kez, tüm kırgınlıkların önüne geçen ne şimdi?" Kahve fincanını alıp salona dönerken aynadaki görüntüsüne takılıyor gözü. "Saçlarımı yeniden uzatmalıyım. Bana uzun saç daha çok yakışıyor. Neden kestirdim ki sanki?" Her zamanki koltuğuna oturuyor, kahvesinden bir yudum aldıktan sonra öbürlerinden hiç farkı olmayacak bir günün ilk sigarasını yakıyor.

Ekim 2001

Mehru'nun Ölümü

"Saat yirmi birdi tetiği çektiğimde
Neden derseniz
Saat yirmi birdi, tetiği çektiğimde."
Edip Cansever

Evin içinde dolaşıp duruyorum. Salondaki pencerenin önünden başlıyorum yürümeye, kapıya kadar on adım. Dümdüz devam edince, uzun koridordan geçip yatak odasına geliyorum, on beş adım. Toplam yirmi beş adım. Geri dönüyorum. Bu kez on beş ve on, yine yirmi beş adım. Aynı yol yeniden, adım sayıları hep aynı. Bir içeri, bir dışarı. Salondaki koltuklardan birine atıyorum kendimi, bir köşede kıvrılmış yatan kedinin yorgun, uykulu gözleriyle karşılaşıyor bakışlarım. Yüze kadar sayıyorum içimden, oturmaya dayanamayıp yine dolaşmaya başlıyorum. Masanın üzerine fırlatıp attığım gazeteyi alıyorum elime, katlanmış sayfanın sağ alt köşesindeki ölüm ilanını okuyorum, kimbilir kaçıncı kez. Hep aynı sözleri tekrarlıyorum: Mehru ölmüş.

Kocamla birlikte bir iş arkadaşımızın yeni evin-

deki akşam yemeği davetinden döndüğümüzde gece yarısını geçiyordu. Yorgunduk ikimiz de, hemen yatmıştık. Uyumadan önce, her zaman yaptığım gibi günlük gazetelerin sayfalarını rasgele çevirip haber başlıklarına bakarken, gözüm bir isme takıldı ansızın. Daha doğrusu, ismi gördüğümü düşündüm bir an, bakmakta olduğum sayfayı gözden geçirdim yeniden, bulamadım aradığım ismi. Oysa gördüğüme emindim, sayfaları geriye doğru çevirmeye başladım bu kez. Evet, oradaydı, Mehru. Sayfanın sağ alt köşesinde, çerçeveli bir ilanın içinde: Mehru Ateş. Olamaz, olmamalı, bir isim benzerliğidir mutlaka, ama yemekte anlatılan kaza, ölen kadın... İlandaki isimlerin her biri tokat gibi çarpıyordu yüzüme okudukça, Mehru'nun annesi, babası, kız kardeşi... Oydu, Mehru.

Yataktan kalkıp ışığı kapattım. Kocam derin uykudaydı. Sendeleyerek salona doğru giderken oğlumun odasına girdim ani bir kararla, yatağının yanına, yere oturdum. Parmağını emiyordu yine uyurken, bebekliğinden beri, on dört yıldır vazgeçemediği alışkanlıkla. Benim akıllı, sevimli, güzel oğlum... Ağlamaya başladım başucunda. Her şey nasıl da kapkara oluvermişti birkaç dakika içinde ve yüreğim nasıl da acıyordu usul usul.

Duvardaki saate bakıyorum, ikiye on var. Kedi aynı yerde yatmaya devam ediyor. Arada bir kıpırdıyor, gözlerini aralayıp bana baktıktan sonra yumuyor yeniden. Patilerinden biriyle yüzünü kapatıyor.

Kalabalık bir davetti, işyerinden arkadaşlarımızın yanı sıra tanımadığımız birkaç kişinin arasında, ev sahibinin kuzeniyle eşi de vardı, Cemal ve Berna. İsviçre'deki bir kayak merkezinden iki gün önce döndüklerinden söz ettiler bir ara. Biz de kayak yap-

tığımız için hemen ilgilenip bilgi almak istedi kocam: "Nasıldı, memnun kaldınız mı?"

"Son gece dışında her şey mükemmeldi," dedi Cemal.

"Son gece değil de, son gün demek daha doğru aslında," diye düzeltti Berna araya girip, "kaza son gün oldu çünkü."

"Evet, doğru," dedi Cemal, "döneceğimiz gün korkunç bir kaza oldu dağda, yol kapatıldı bir süre. Uçağa zor yetiştik."

"Nasıl bir kaza?" diye sordu kocam.

"Araba kazası. Çok ilginç bir olay, ölen bir kadındı, çocuğuyla birlikte üstelik! Kadını bir gece önce oteldeki yılbaşı partisinde görmüştük, geç saatlere kadar aynı yerdeydik. Ertesi gün duyunca çok şaşırdık, inanamadık olup bitenlere."

"Ben de merak ettim," dedi ev sahibi, "başından anlatsanıza şu olayı."

Anlattılar. Olaydan etkilendikleri belliydi, biri anlatırken öbürü alıyordu sözü.

"Çok güzel bir yüzü vardı kadının," diye başladı Cemal, "kırk yaşlarında görünüyordu. Çok neşeliydi, gece boyunca bir şeyler anlatıp durdu çevresindekilere, herkesi güldürdü. Değişik biriydi, çok değişik."

"Evet, haklısın." Berna destekliyordu kocasını, "Önce ne bakıp duruyorsun kadına diye söylenmiştim sana, sonra ben de aynı şeyi yaptım elimde olmadan. Gerçekten de çok ilginç biriydi."

"Bir ara garsonlardan biri, ilgilendiğimizi fark etmiş olacak, ayaküstü bilgi verdi kadın hakkında." Sözü Cemal almıştı yeniden, "O da Türkmüş meğer! Kocasından boşanmış, varlıklı bir kadın olduğunu anlattı. Kayakta oldukça ustaymış, birkaç yıldır da

kızıyla birlikte o otele geliyormuş. Down sendromlu bir kızı varmış, on yaşlarında."

"Otel odasından dışarı pek çıkmıyormuş kız, ağır bir vakaymış zaten," diye devam etti Berna, "eğitilmesi mümkün olmayanlardan. Bir hemşire, gece gündüz yanındaymış bakımı için. Neyse, kadın çok içti, çılgınlar gibi dans etti. Biz saat üçe doğru odaya çıkarken o hâlâ orkestraya eşlik ediyor, İtalyanca şarkılar söylüyordu. Asansörde konuştuk Cemal'le, bu enerji nereden bulunur diye! Ertesi gün öğleye doğru duyduk ki bir araba uçuruma yuvarlanmış. Yolu kapatmışlar, epeyi uğraşmışlar arabaya ulaşana kadar. O kadınla kızının cesetleri bulunmuş arabada."

"Nasıl şaşırdık, anlatamam," dedi Cemal, "o hayat dolu kadın... Korkunç bir son! Dağda herkes bu olayı konuşuyordu, bir sürü polis geldi otele. Hemşire, sabah uyanıp da kızı odada göremeyince kadının odasına gitmiş hemen, onu da bulamayınca iyice kaygılanmış. Kızıyla yalnız çıkmazmış dışarı pek. Resepsiyona haber vermiş, araba park yerinde yokmuş. Polise bildirmişler, arama başlamış. Cenazeler İstanbul'a getirilecekti, kadının ailesi buradaymış galiba."

Olayı ilgiyle dinledik hep birlikte. Yorumlar yapıldı, sağlıklı çocuklarımızla bile ne çok sorunumuz olduğu, özürlü, hele de Down sendromlu bir çocukla yaşamanın güçlükleri konuşuldu bir süre. "Değişik de bir ismi vardı kadının," dedi Cemal son olarak, "Mehru! Daha önce hiç duymamıştım."

"Benim bildiğim bir isim," dedim, "ama haklısınız, pek duyulmuş değil. Ay yüzlü, güzel anlamındadır, yanlış kalmamışsa aklımda."

"O zaman gerçekten de ismine uygun bir yüzü varmış, gördüğüm en anlamlı yüzlerden biriydi."

Saat sabaha karşı üçü gösteriyor. Tüm kent uykuda. Sanki her yeri ölüm sessizliği sarmış. Mehru ölmemiş olsaydı da aynı sessizliği hisseder miydim acaba? Herkesi uyandırmak, Mehru'nun ölümünü, hayır, hayır, ölümünü değil, Mehru'yu anlatmak istiyorum. Yıllar öncesinde kalan Mehru'yu, benim bildiğim Mehru'yu. Ölümünü bir tek o anlatabilir, o son gecenin sabahında kızının odasına hangi duygularla girdiğini bir tek o bilir. O da yatağının yanına oturup uzun uzun bakmış mıdır kızının yüzüne, uyurken ve ağlamış mıdır usulca? Neler düşünmüştür onu arabaya götürürken ve uçurumdan yuvarlanana kadar yol boyunca? Gerçekten ölüme mi götürmüştür kızını kendi elleriyle, yoksa eskiden olduğu gibi yalnızca hız yaparak, kendini özgür hissetmek mi istemiştir? Bunları bir tek o bilir. Benim anlatmak istediğim Mehru, deli dolu bir genç kadın, yanında bir rüzgârla dolaşan. Yemekte anlatılan olayı dinlerken, üstelik adı da söylendiği halde, aklıma bile gelmeyen Mehru. O, canlılığın simgesiydi çünkü, ölümün değil. Ölüm öylesine uzaktı ki Mehru'ya. Karanlığı bilmeyen, rengârenk bir kadını anlatmak istiyorum ben. Bazı şeylerin hiç kimseye anlatılamayacağını ve asla paylaşılamayacağını bildiğim halde, yine de istiyorum.

Mehru ölmüş.

Kedi kalkıyor yattığı koltuktan, yanıma yaklaşıp ayaklarıma sürtünüyor. Bu saatte evin içinde dolaşıp duran birini görmeye alışkın olmadığı için huzursuz. Kucağıma atlıyor, gözlerimin içine bakıyor. Kedinin gözleri kocaman, yeşil. Tüyleri uzun, bem-

beyaz. Ona anlatabilirim, evet, kedi beni dinleyebilir. Mehru'yu anlatabileceğim birini buldum sonunda.

Biliyor musun kedi, Mehru ölmüş.

Mehru'yu sana anlatsam, dinler misin kedi?

Liseye başladığım yıldı sanırım ya da bir yıl sonrası. İstanbul'a birkaç saat uzaklıkta bir sahil kasabasında yeni aldığımız yazlık eve taşınalı bir hafta olmuştu. Henüz kimseyi tanımıyordum, bitişiğimizdeki evin benimle yaşıt olduğunu tahmin ettiğim oğlundan başka. Onunla da eve girip çıkarken birkaç kez selamlaşmıştım yalnızca. O gün bahçede karşılaştığımızda, akşam yemeğinden sonra sitenin gençlerinin onların evinde toplanacaklarını söyleyerek beni de davet etmişti. Pek de cazip gelmemesine rağmen, en azından birkaç kişiyi tanımak için bir fırsat olacağını düşünerek gitmiştim partiye. Bana çok yabancı bir kalabalığın ortasında rahatsız bir biçimde somurtup otururken girmişti içeri Mehru, yanında ona eşlik eden bir rüzgârla birlikte. Gözlerimi ondan alamıyordum, ne o güne kadar ne de daha sonraları bulunduğu yerde varlığını bu kadar şiddetle hissettiren birini daha tanımadım. Beline kadar uzanan siyah, ortadan ayrılmış dümdüz saçları vardı --onunla arkadaş olduktan sonra öğrenmiştim saçlarını çocukluğundan beri kestirmediğini–. Uzun boylu sayılmazdı, ortanın biraz üstündeydi. O kendisini 'makbul balık etli' diye tanımlasa da, bal gibi tombuldu, şişman bile denilebilirdi –o yıllarda hepimiz bir-iki kilo verebilmek için ölüm oruçları yaparken, o sevdiği her şeyi keyifle midesine indiriyor, kendinden ve bedeninden hoşnut, gülücükler saçıyordu çevresine–. Yuvarlak yüzünde önce gözleri dikkat çekiyordu. İri kahverengi ve hafif çekik göz-

lerinin içi gülüyordu, bakışları ışıl ışıldı. Çok geniş, biçimli bir alnı vardı. Kalkık burnu, biraz çarpık olmasına rağmen, üzerinde saatlerce çalışılmış bir tasarım harikasıydı sanki. Güldüğü zaman, ağzı hafifçe sağa, aşağıya doğru çarpılıyor, burnundaki eğrilik iyice belirginleşiyordu. Çevresine bu kadar parlak ışıklar saçan, gözlerinde böylesine yoğun bir yaşama sevinci taşıyan bir başkası daha olamazdı yeryüzünde. O gecenin devamını, saklandığım köşeden Mehru'yu izleyerek hiç sıkılmadan geçirdim. Çok konuşuyordu, geveze denilecek kadar çok! Aklından geçen her şeyi söylüyor gibiydi, ancak anlattıkları, daha doğrusu anlatma tarzı o kadar renkliydi ki, gevezeliği insanı ara sıra sersemletse de, asla sıkmıyordu. Birasının yeterince soğuk olmadığından söz ederken, bir yıl önce ailesiyle birlikte çıktığı Avrupa turunu hatırlıyor, Venedik'te bindiği gondolu, kanal boyunca gözlerinin içine bakarak şarkı söyleyip kur yapan İtalyan gencini anlatıyor, "Görseniz, nasıl yakışıklıydı, bir signorina deyişi vardı, müthiş! İsteseydi onunla gondolda yaşamaya razı olabilirdim!" diyerek bizi güldürüyor, yaz sebzelerinden patlıcana ve meyvelerden şeftaliye olan tutkusunu anlatarak sözlerini tamamlamak üzereyken, gördüğü son filme ya da okuduğu son kitaba atlayıp yeni bir tartışma konusu açıveriyordu. Onun yanında sıkılmak olanaksızdı.

Kedi iyice yerleşiyor kucağıma. Kıvrılıyor, patilerini bedeninin altına saklayıp tam bir daire oluyor, kuyruğunu bedenini çevreleyecek şekilde yerleştirip gözlerini yumuyor sıkıca.

Mehru'yla, altı yıl boyunca çok sık birlikte olduk. Benim sakin, uyumlu, iddiasız yapımla onun deli dolu, çılgın, pervasız tavırları ilk bakışta çok

karşıt gibi görünse de çok iyi anlaşmıştık; sanırım birbirimizi tamamlıyorduk. Zaman içinde ortak zevklerimizi keşfetmiştik, aynı yazarları okuyor, psikolojiye ilgi duyuyorduk. Sevdiğimiz müzik türleri aynıydı, ikimiz de sinemaya tutkunduk. Yazları, o sitede geçirdiğimiz iki-üç ay boyunca, öbür arkadaşlarımızla birlikte olmak istemediğimiz zamanlar –bu kararı genellikle o veriyordu– birimizin evinin balkonunda ya da sahilde gözlerden uzak bir köşede saatlerce oturur ve sohbet ederdik. En büyük zaafını bu sohbetlerde öğrenmiştim: erkekler!

Kediyi okşarken, parmaklarımı hep aynı yönde hareket ettirmeye dikkat ediyorum. Başının üzerinden, kulaklarının tam ortasındaki noktadan başlıyorum okşamaya, sırtına kadar iniyorum. Yanılıp da elimi daha aşağılara indirirsem ya da ters yöne gidersem huzursuzlaşıyor, kıpırdamaya başlıyor.

Onu tanıdığım yaz, siteden bir çocukla birlikteydi. İlk sevgilisi olduğunu söylemişti laf arasında. Kolejde okuyan ve oldukça gelişmiş zevkleri olan Mehru'ya, kimse yakıştıramıyordu bu ilişkiyi. Sevgilisi, lise birde iki kez sınıfta kalıp okulu bırakmıştı. Askere gitmeyi beklerken babasının konfeksiyon atölyesinde çalışıyordu. Mehru'dan iki yaş büyüktü. Onu deli gibi kıskanıyor, zaman zaman kıskançlık yüzünden herkesin içinde kavga çıkarıyordu. Mehru'nun bu serserinin hakaretlerine niye katlandığı hepimizin merak konusuydu. Bir gece sahilde otururken fısıldayıverdi kulağıma: "Biliyor musun, çok iyi sevişiyor."

Kediyi düzenli okşamayı ihmal ediyorum galiba, gözlerini hafifçe aralıyor ve patilerini yalamaya başlıyor. Derin uykuya geçemiyor bir türlü.

Ailesinin bu ilişkiye çok karşı olduğunu, vazge-

çirmek için ellerinden gelen her şeyi yaptıklarını, ama ona söz geçiremediklerini sonraları öğrendim. Mehru'yla arkadaşlığım ilerleyip evlerine sıkça girip çıkmaya başladığımda, annesi benden de medet umarak, onu vazgeçirme konusunda yardım istediğinde... Annesinin istediğini yapmaya yanaşmadım, bunu da açıkça söyledim bir gün, "Bekleyin, yakında o da fark edecektir yürümeyeceğini," diyerek rahatlatmaya çalıştım yalnızca.

Mehru sanatın her dalıyla ilgiliydi, en çok da plastik sanatlarla ve sinemayla. Karakalem portreler yapıyor, suluboya çalışıyordu, ama sinema tutkusundan da vazgeçemiyordu bir türlü. Liseyi aynı yıl bitirdik, o bir süre kararsız kaldıktan sonra sinemayı seçip Sinema-TV Enstitüsü'ne girdi. Resim çalışmalarına amatör olarak devam edecekti.

O kış ilk görüşmemizde, okuldaki son sınıf öğrencilerinden birine fena halde tutulduğunu öğrendim. Resim yapmayı bırakmamıştı gerçekten de. Son çalışmalarını gösterdi bana, âşık olduğu çocuğun eski Yunan heykellerine ne kadar çok benzediğini, hafif kemerli burnunun tüm ayrıntılarını çizdiği resimler üzerinde anlattı uzun uzun. Birkaç ay sonra amacına ulaşmıştı, yazlıktaki sevgili terk edilmişti sonunda! Annesi rahatlamış görünüyordu, "Haklıymışsın kızım," dedi bana mutfakta, "çevresi değişince her şey değişiverdi. Şükürler olsun!"

Ardından başkaları geldi. Bir tiyatro oyuncusu, sonra bir ressam ve bir reklamcı. Her yeni ilişki öncesinde gözlerindeki ışıltılar artıyor, çevresine yaydığı enerji çoğalıyordu. Bu dönemlerde, ona hep eşlik eden rüzgârın şiddetlenmesiyle, varlığı daha da çok hissediliyordu sanki. Ressam sevgilisiyle birlikteyken tutkulu resimler yaptı ve ilk kez uyuşturucu

kullandı. "Güneşi mavi, tavşanları pembe göreceğimi söylemişti bana," diye yakındı bir gün, "hiçbir bok göremedim. Bir daha mı, tövbe! İnsanı sersemletmekten başka bir işe yaramıyor. Benim hayatımda tüm renkler vardı zaten, daha ne görecektim ki?" Yanındaki erkekler sıkça değişse de o hep aynıydı. Fazla düşünmeden konuşuyor, sevdiği yemekleri iştahla yiyor, saçlarını kestirmeye asla yanaşmıyordu. Saçlarının yaşam sevincinin ve umutlarının simgesi olduğunu söylüyordu, uzadıkça ancak bir-iki santim kestirip düzelttiriyordu uçlarını. Yaşamaktan keyif aldığı sürece saçlarına dokunmamakta kararlıydı. Soluk alıp verebildikçe de keyif alacağından öylesine emindi ki.

Üniversiteye başladıktan üç yıl sonra bir trafik kazası geçirdi. Bir gece yarısı, reklamcı sevgilisiyle birlikte aşırı hız yaparken, arabayla takla attılar. Mehru iki bacağında çok sayıda kırık ve kaburgasında çatlaklarla atlattı kazayı. Art arda ameliyatlar geçirdi, bir bacağı platin çubuklarla desteklendi, aylarca yataktan kalkamadı. Mehru'nun evine çok sık gidip geldim o kış. Koltuk değneklerine rağmen gözlerindeki ışıltı kaybolmamıştı. Yine kendisiyle barışıktı, yaşadığı hiçbir şeyden pişmanlık duymuyordu. Annesi odadan dışarı çıkar çıkmaz anlatmaya başlıyordu: "Görsen öyle yakışıklıydı ki, öyle güzel konuşabiliyorduk ki birlikte, her şeye değerdi. Düşünsene, Marquez'i okumayacaktım belki de onu tanımasaydım, ne büyük kayıp! 'Yüzyıllık Yalnızlık', okumadıysan hemen oku. Olağanüstü bir kitap, hayatımın filmi olabilir, şimdiden hayalini kurmaya başladım. Aşırı içmeseydik, olmazdı o kaza, biliyorum, ama oldu bir kez! Ölmedik ya, sen ona bak!"

Kedi hâlâ uyanık, gecenin bu saatinde neden

uyumadığımı sorgular gibi bakıyor yüzüme. Düzen tutkunu kedi, düzenin bozulmasına katlanamıyor. "Uyku saatiyse uyumalısın," diyor bakışlarıyla, "beni de tedirgin etmenin ne anlamı var şimdi?"

Uzun yıllar hiç sormadım Mehru'ya neden bu kadar çok sevgili değiştirdiğini. Yalnızca bir kez konuştuk bu konuda –o gün gözlerinde ilk kez yorgunluğu görmüştüm, bir an için–. "Bir türlü karar veremiyorum, ne yapmam gerektiğine. Her insanda bir öncekinde olmayan bir şeyler var, her birinden farklı tatlar alıyorum. Benim için mükemmel olan hangisi peki? Ya daha mükemmeli varsa ve ben onu tanıyamadan ölürsem? Bu yüzden, en ufak bir sorun olduğunu sezdiğim anda bitiriveriyorum ilişkiyi, yeni denizlere açılmak üzere. Belki de doğrusu senin gibi yaşamak. Bir kişide karar kılıp, onunla ilişkiyi daha iyiye götürmek için emek vermek... Ben yapamıyorum, belki daha sonra, ileride..."

Üniversiteyi bitirdikten sonra yüksek lisans için İtalya'ya gitti. Tam ona göre bir seçimdi Roma'da yaşamak. İki yıllık eğitim süresi dört yıla çıktı, ardından da üniversitede iş bulup doktoraya başlayınca Türkiye'ye dönmemeye karar verdi.

Onu son kez yine yazlıkta, annemi ziyarete gittiğimde görmüştüm. Kısa bir tatil için gelmişti ailesinin yanına. İki yaşındaki oğlumla birlikte denizden çıkmak üzereyken, iskelede karşılaştık. Gözleri ve saçları aynıydı yine. Sımsıkı sarıldık birbirimize. "Nasıl oluyor da hep böyle kalabiliyorsun?" diye sordu bana. "Yıllardır aynısın, hiç değişmedin. Sakin, uyumlu, mantıklı ve sevecen..." "Haklısın, hep aynıyım galiba," dedim, "ama sen de aynısın. Değil misin yoksa?" "Yaşlanmaya başlıyoruz," dedi, yorgundu sesi. "Artık uslanmalıyım. Ben de bir çocuk isti-

yorum fena halde, ama kimden? Hâlâ benim için en mükemmelinin peşindeyim, bu kez çocuk yapmak için! Uzun süreli bir ilişki kurmak bana göre değil, bunu biliyorum artık." Oğlumun başını okşadı uzun uzun, "Ama çocuk, o çok önemli, tüm yaşamım boyunca karşımda olacak çünkü. Babasını bırakıp giderim gerekirse, ardıma bile bakmadan. Çocuğumu bırakamam ki! Ona her baktığımda, babasının ne kadar mükemmel olduğunu anımsamalıyım en azından, değil mi? Bir karar verebilsem!"

On yıldan fazla oldu, yazlık eve yolum düşmedi bir daha, Mehru'dan haber alamadım. Bir ara İtalyan asıllı bir Amerikalıyla evlenip İsviçre'ye yerleştiğini duydum ortak bir arkadaşımızdan. "Gondolda yaşayamadı ama gönlüne göre bir İtalyan bulmuş sonunda," diye geçirdim içimden, "nasıl karar verebildi acaba? Evlendiğine göre, çocuğunun babasının kim olacağına karar vermiş anlaşılan, mükemmeli yakaladı demek ki!"

Kedi uyumaya hazır. Birazdan derin uykuya geçecek gibi soluk alıp veriyor. Rahatını bozmamaya dikkat ederek kucağıma alıp ayağa kalkıyorum, her zaman uyuduğu koltuğa bırakıyorum yavaşça. Uykuya geçmesini kolaylaştırmak için başını ve çenesinin altını okşuyorum birkaç kez. Kedi on dört yaşında, yaşlı bir kedi. Ölüm kedinin ne kadar yakınında acaba? O da bir köşeye gizlenip mi karşılayacak ölümünü, kitaplarda anlatılan cins kediler gibi? Ya Mehru? Mehru da mı istemedi ölüsünü göstermeyi? Bu yüzden mi uçurumu seçti? Kaza mıydı, yoksa intihar mı? İki kişinin birden yaşamına son verecek cesareti ya da yılgınlığı hissetmesi mümkün müydü Mehru'nun? Tetiği çeken o muydu gerçekten? Yatağıma girmeden önce son kez saate ba-

kıyorum, beşe geliyor.

Uyandığımda saat dokuz buçuk. Kocam evde değil, başucuma bir not bırakıp çıkmış: "Oğlanı basketе bırakıp oradan işe gideceğim. Akşama görüşürüz." Başım çatlayacak gibi ağrıyor, bir ilaç alıyorum. Kedi ortalarda yok, kaygılanıyorum birden, kediyi arıyorum evin dört bir yanında. Salonda, koltuğun arkasındaki kaloriferin altında uyuduğunu görünce rahatlıyorum. Gözleri kapalı, kıpırdamıyor. Nefes alıyor mu? Alıyor. Geceyi uykusuz geçiren kedi derin uykuda. Şimdilik sorun yok, kedi yaşıyor.

Saatler geçmek bilmiyor. Bu kez dolaşmadan, bir koltukta oturarak bekliyorum, neyi beklediğimi bilerek. Gözüm hep saatte. On, on buçuk, on bir... Tamam, yeterli. Cumartesi günü, iş arkadaşımı aramak için uygun sayılabilecek bir saat on bir. "Dün akşam tanıştığımız, İsviçre'den dönen kuzenin, Cemal... Sormak istediğim bir ayrıntı var, o kazayla ilgili. Telefonu varsa sizde, alabilir miyim, mümkünse?"

Numarayı tuşlarken kalp atışlarımın hızlandığını hissediyorum. "Size anlamsız gelecek bir soru, biliyorum, ama öğrenmem gerekiyor. Benim için çok önemli. O kadının, dün gece anlattığınız kazada ölen, saçları, uzun muydu yoksa kısa mı?"

Bir an duraksıyor karşımdaki ses. "Çok ilginç," diyor ardından, "içinize mi doğdu, nedir? Dün akşam söylemeyi unuttuk herhalde, oysa olayın en ilginç yönüydü. Gece, partide gördüğümüzde uzundu saçları, çok uzun. Neredeyse beline kadar. Ancak..."

Heyecanım artıyor, çıt çıkmayan evde yalnızca kalp atışlarımın sesini duyuyorum. "Evet, ancak?"

Yine birkaç saniyelik bir bekleme, bana yüzyıllar kadar uzun gelen: "Cesetler çıkarıldıktan sonra

hemşireyi götürmüşler teşhis için, o anlatmış otele dönünce. Kısacıkmış saçları. Kırpık kırpık ve kısacık. Saçlarını ne zaman, neden kestiği anlaşılır gibi değil!"

Teşekkür edip telefonu kapatıyorum. Gazeteye bakıyorum yeniden, cenaze törenine epeyi var daha, rahatça yetişebilirim.

Artık Mehru'nun ölümüne üzülmüyorum.

Tüm ölümlere hazırım şimdi, kedinin ölümüne de.

Aralık 2001

Sandık Odaları

"Eskiden sandık odalarında daha bir süre
Pek göze batmadan yatılabilirdi,
Şimdiyse sabırsız bekleyenler varsa
Tez boşaltmak gerekir şilteleri."

Behçet Necatigil

Sırtüstü yatıyor, hiç kıpırdamadan. Yattığı yerden en rahat görebildiği nesne, tavandan sarkan kablonun ucundaki ampul. Gözlerini hareket ettirerek yakalayabildiği başka görüntüler de var; sol tarafındaki duvar, yüksekteki küçük pencerenin alt pervazı, rengi beyazdan griye dönmüş kirli perdelerin kıvrımları. Sağa baktığı zaman, duvara dayalı gardırobun üst kapaklarını az da olsa görebiliyor. Yatağı oda kapısının hemen solunda; sağ başucunda, kapıyla yatağının arasında ise bir komodin duruyor. Odada uzayıp giden sessizlik, "Allahım, sen büyüksün!" diyen bir sesle bölünüyor ara sıra. Kapının karşısındaki öbür yataktan yükseliyor bu ses, yaşlı ve yorgun.

Oda arkadaşı, güçlükle yatağından kalkıp dışarı çıkmaya hazırlanıyor. Tam yanından geçerken eğilip yüzüne bakıyor dikkatle, "Nasılsın, iyi misin?" diye bağırıyor yatağa doğru. Yanıt almayı bekliyor bir süre: "Bir ses ver bari, bir ses!" Dikilip duruyor yatağın başında, dudakları kıpır kıpır: *"Üç ay oldu buraya geleli, daha hiç sesini duymadım. Nasıl yatılır gık demeden bunca zaman? İnadına bekliyorum böyle, görüyor beni, görmez mi, fıldır fıldır gözleri, duyuyor da duymasına, biliyorum, domuzluğundan konuşmuyor! Hiç olmazsa arada bir gülümser insan, ağlar ya da, bağırır, ne bileyim. Hepimiz yaşlıyız, hastayız, bin bir derdimiz var. Ne olur iki çift laf etsek, zaman çabucak geçiverse? Ben kendim mi istedim sanki buraya gelmeyi, hangimiz istedik? İnsan yaşlandıkça küçülür derlerdi de inanmazdım eskiden, doğruymuş. Ama küçülmüş bedenlerimizle hiçbir eve sığamayacağımızı söylememişti kimse. Sığamıyoruz da, sığınıyoruz ancak işte! İnat etmeyip konuşsa bari benimle, dertleşsek biraz, fena mı olur? Geleni gideni de var üstelik, benimkiler gibi hayırsız değil evlatları. Güzel bir kadın geliyor sık sık, yalvarıyor her defasında. 'Ne olur konuş benimle anne,' diyor, 'beni bağışladığını söyle!' Yüzüne bile bakmıyor o kadar dil dökmeye, gözlerini tavana dikip öyle yatıyor. Kızı iyi kalpli biri, beni de yokluyor her gelişinde. Dayanamayıp sordum bir gün, 'Nedir derdi annenin?' diye. 'Neden hiç konuşmuyor?' Geçiştirdi, 'Anlatması uzun teyzeciğim,' dedi, 'konuşmasına bir engel yok diyor doktor, ama...' Sel gibi yaşlar aktı gözlerinden yine. Genç kızlar, delikanlılar da geldi iki kere, bir de on yaşlarında kız çocuğu. Torunlarıydı herhalde. Çocuk da çok ağladı, annesine sarıldı sımsıkı. Gözlerinin mavisi kan rengine dön-*

dü. Bir de boylu poslu, yakışıklı bir adam geldi yanında kısa boylu bir kadınla, 'anacığım, anacığım' diye başlıyordu her söze. Kadın da geliniydi belli ki, sessizce duruyordu yanında. Onlarla da konuşmadı, ama gördüm, gözlerini çevirip baktı oğlunun yüzüne. Konuşkan bir adamdı, dereden tepeden bir sürü hikâye anlattı. 'Haydi bize müsaade anacığım,' dedi, 'iş güç bekler. Merak etme yine geliriz. Benim işlerimi biliyorsun, başımdan aşkın. Kardeşim sık sık yokluyor nasıl olsa, artık bizim kusurumuza bakma.' Bir daha da gelmedi. Ama kızı, o güzel kadın gelmeye devam ediyor hâlâ."

"Haydi bakalım, yemek saati!" Hemşirenin sesiyle daldığı düşüncelerden sıyrılıyor yaşlı kadın. Son bir kez eğiliyor yatağa doğru, "Ben yemeğe gidiyorum," dedikten sonra ayağını sürüyerek çıkıyor odadan, dudakları hâlâ kıpır kıpır. Hemşire elindeki tepsiyi yere bırakıyor, "Nasılsın, teyze?" diye soruyor yataktaki ağır bedeni güçlükle kaldırıp oturtmaya çalışırken. Yanıt beklemeden konuşmaya devam ediyor: "İyisin, iyisin maşallah! Çabucak ye yemeğini beni üzmeden, olur mu?"

Yaşlı kadının bakışları odadaki eşyalar üzerinde dolaştıktan sonra bir yerde sabitleniyor. Yaşamla ölüm arasındaki son oyunu oynamaya bir kez daha hazır. Oyun çok kolay, oturduğu sürece bakmak için bir nesne, bir nokta seçmek! Her seferinde farklı bir nokta olması gerekli yalnızca, tek kural bu. Odadaki tüm nesnelerin bitmesine az kaldı. Yaşam, bu nesnelerle sınırlı, son noktaya geldiğinde zamanı yakalayacak, inanıyor. *"Az kaldı,"* diyor içinden, *"neyse ki çok az kaldı..."* Ağzındakileri yutmaya çabalıyor bir yandan tüm gücüyle, hemşirenin art arda verdiği lokmalar büyüyor, boğazında düğümleniyor.

"En son ne zaman tadını ve kokusunu duyarak yemek yemiştim? Çocukluğumun köyünde mi kaldı tatlar, kokular? Bağlarda, bahçelerde, meyve ağaçlarının tepesinde... Analığımın, o kara gözlü, küçücük kadının yaptığı yemeklerde mi? Bolluk bereket yıllarında, hep bir ağızdan türküler söylediğimiz bağbozumlarında mı? Kışa girerken dolup taşan kilerlerde, küplerde... Analığımdan gizli gizli sokakta çocuklara dağıttığım cevizli sucuklarda, babamın kendi eliyle kurduğu turşularda, soğuk kış gecelerini ısıtan tarhanalarda belki de! Bolluk o kilerde kaldı, bereketin kokusu duyulmadı bir daha."

Yemekten sonra, sürgünün değiştirilmesine geliyor sıra. Hemşire güçlükle yana çeviriyor bedenini, ilaçlı pudra serpiyor bir türlü iyileşmeyen yaralara. Odadaki koku daha da ağırlaşıyor. Uzun süredir acı duymadığı halde, kokulardan hâlâ rahatsız, yaşadığının tek kanıtı bu belki de! Yıllar yılı yanı başında olan, yaşamının neredeyse tamamına eşlik eden acı, bu bakımevinden içeri girdiğinden beri yok artık. Ne kadar oldu buraya geleli, bilmiyor. Zaman, gözlerini diktiği nesnelerden birine, kirli perdelerin kıvrımlarına ya da ampulün ölgün ışığına saklanmış sanki. Zaman da onun gibi hiç kıpırdamıyor, soluk almıyor, soluk vermiyor. Gizlendiği köşede, tepkisiz ve devinimsiz bekliyor yalnızca. Eninde sonunda yakalayacak zamanı; saklandığı nesnelerden birinde, hiç beklemediği bir anda! Elbette o nesneye de gelecek sıra. Yaşam sona ererken, bir çabayla son nefesini verdiğinde zaman geçmeye başlayacak yeniden. Birbirlerini kollayarak bekliyorlar şimdilik, iki düşman gibi. Çocukluğunun bayramların-

da, bağbozumu eğlencelerinde, ilk çocuğunu –ve öbür üç çocuğunu– kollarına aldığında su gibi akıp giden zaman artık duruyor. Çok sonraları, çocuklarını ve kocasını art arda yitirdiğinde, felç geçirip aylarca yataktan kalkamadığında, yüreğindeki acıların soğuması için zamanın geçmesini beklerken ve geçmediğinden yakınırken, zamanın ne de çabuk geçmiş olduğunu şimdi anlıyor. Yıllarca ayağını sürüyerek bir evin dört duvarı arasında yaşarken ve bir pencerenin önünde oturup akşam olmasını beklerken bile geçen zaman, artık duruyor. Zamanın devinimini yitirip nesnelerden birinde takılıp kalması gibi, acı da anılarda tutsak, anıların dışına çıkamıyor.

"Acı neredeydi ki, ne zaman başlamıştı ilk? Ablamın gencecik yaşında, ardında üç çocuk bırakarak göçüp gitmesi miydi acı? Onun yasını bile tutamadan, henüz on yedime basmışken eniştemin yatağına girmek miydi? Yıllarca baba bildiğim bir adamın erkeğim olması mı? Alınyazısı demek, kabullenmek, hizmette saygıda kusur etmemek, ama herkesin anlattığı sevda nedir, aşk nedir, hiç bilmemek... Dört kere daha ana olmak, ablamın yadigârı üç çocuğa analık etmeye çalışırken. Kiminin bebecik, kiminin yeni ergen sebebi çaresi bilinmeyen hastalıklarına tanık olmak, onları toprağa vermek bağrıma taş basıp. Yemen çöllerine giden kocamın dönmesini beklemek yıllarca, savaşlar, ayrılıklar, yokluğa yoksulluğa alışmalar onca iyi gün gördükten sonra. Neydi acı, neredeydi, hangi birinde? Yedi çocuktan ancak dördünün kalması elimde, bağı bahçeyi satıp göç etmek İstanbul'a, büyük şehrin sıkıntıları, İkinci Dünya Savaşı'nın yokluk yılları bu kez, yine hastalıklar,

yine ölümler... Hangi ölümdü acı, yeni gelin kızım, aslan gibi oğlum, ardından kocam, hangi biri? Yoksa felçle ilk kez tanışmak mıydı elli altı yaşımda; hangisi? Aylarca yataktan kalkamamak, çaresiz yatmak öylece, oğlumun eline bakmak, kalabalık ev, gelin, üç torun, kızım, onca boğaz. Ortalarda kalmak, bir yerlere sığamamak, muhtaç olmak, yük olmak, önce oğluma, sonra kızıma, yıllar boyu hep yük olmak..."

"Yine batırmışsın her yeri!" Öfke dolu bir ses duyup irkiliyor. Hemşire söyleniyor yatağın ayakucunda. "Daha ne kadar oldu temizleyeli! Tut biraz kendini!" *"Allahım sana şükürler olsun diyebilmek ne iyi olurdu,"* diye geçiriyor içinden. Odada yine ağırlaşan koku... Midesi bulanıyor. Gözlerini tavandaki ampule dikip sürgünün alınmasını bekliyor. *"Ah, yok olmak insanın elinde olsa! Şuracıkta yatarken, yok olmak. Ne çok istedim bunu, ne çok. Birdenbire, hiç iz bırakmadan. Ne çok bekledim! Ama az kaldı, biliyorum, çok az kaldı."* Evdeki son aylar, kızının uykusuzluktan bitkin düşüp bayıldığı günler geçiyor gözlerinin önünden. Torunlarının şaşkın bakışları... *"Küçüğü, henüz on yaşında var yok, hemen kolonya getirir, annesinin bileklerini, şakaklarını ovardı ince, küçücük elleriyle. Annesi biraz kendine gelince, bir bardak suya damlattığı sakinleştirici ilacı içirirdi ona. Koskoca bir insan gibi, sessizce, hiç ağlamadan, yakınmadan. Sonra yüzüme bakardı kocaman açtığı gözleriyle, hiçbir şey söylemeden. Bakar ve arkasını dönüp giderdi. Ya odasına ya da pencereye, dışarıyı seyretmeye. Yok olmayı, onun mavi bakışları düşürmüştü aklıma ilk kez. 'Suçlu sensin,' diyordu sanki, 'evde hapis kaldığım tüm*

güneşli günlerin sorumlusu sensin. Camdan dışarı baktığımda, anneleriyle parka giden çocuklar görüyorum. Ben niçin gidemiyorum, senin yüzünden! Niçin varsın, niçin buradasın, niçin annemi benden çalıyorsun?' Anlatmak, 'İnsanın elinde değil, yaşlanınca sen de anlayacaksın,' demek istiyordum, ama anlatamıyordum. 'Allahım, sen herkese sağlıklı yaşlılıklar nasip et!' diye dualar edebiliyordum yalnızca. 'Onları kimseye muhtaç etme...' Geceleri, vücudumdaki yaraların acısına dayanamadığımda, tüm kemiklerimi ve kaslarımı hissettiğim anlarda ne kadar kendimi tutmaya çalışsam da, dayanamayıp bağırıyordum sonunda. Kızım koşarak geliyor, ağır vücudumu çevirmeye, yaralarımı rahatlatmaya çalışıyordu. 'Anne, biraz yavaş,' diyordu, 'çocuklar uyanacak, yarın okulları var. Ne olur uyumaya çalış, bak ben de sabah erkenden işe gideceğim, dayanamıyorum artık.' Bir süre rahatlıyordum, sonra yeniden başlıyordu acılar. Direniyordum bağırmamak için, yine yeniliyordum. Kızım odaya her gelişinde daha yorgun, daha öfkeli oluyordu. Çevremdeki herkes değişiyordu günden güne, yoruluyordu, bıkıyordu, kızıyordu. Damadım değişmiyordu bir tek, hep saygılı, mesafeli... Uzaktan, yapılması gerekenleri yaparak, görevlerini yerine getirerek. Yanı başımda değildi belki, hiç olmadı, ama hep aynı kaldı. 'Sen bizim büyüğümüzsün, başımızın üstünde yerin var.' Her an böyle hissettirdi bana. Ne olurdu bu durumlara düşmeseydim, sevgi kırıntılarını kaybetmeseydim, 'Allahım, sana şükürler olsun!' diyerek ölebilseydim. Tekerlekli sandalyemde oturup camdan dışarı bakabilseydim, sıkışık binaların arasından gökyüzünün mavisini, apartmanın yanı başındaki çınar ağacının yeşilini görebilseydim. Karşıdaki

apartmanı seyretseydim –kim perdesini saat kaçta açıyor sabahları, akşamüstü kaçta kapatıyor, kimin evinde hangi gün temizlik, ne zaman kabul günü var–, üçüncü kattaki kızıl saçlı, şen kahkahalar atan şişman kadının balkonunu her gün nasıl yıkadığını görseydim. Tekerlekli sandalyemle odama dönerken mutfakta yemek hazırlayan kızıma ya da ders çalışan torunlarıma 'Yine yıkadı balkonu üçüncü kattaki, yaz kış demiyor, her gün yıkıyor!' deseydim, 'Sen de taktın o kadına, her gün izlemekten bıkmadın mı?' diye kızdırsalardı beni, gülüşseydik hep birlikte. Evin içinde o uzun yolculuklarımı yapabilseydim, odamdan salona, oradan tuvalete giderek ve geri dönerek. Son yirmi yılda yaşadığım gibi yaşamaya devam edebilseydim ölene dek, hep şükredebilseydim ve ansızın ölseydim."

"Kahvaltı saati!" Açılan oda kapısı, hemşirenin sesi. Hemşire öbür yatağa seyirtiyor telaşla, "Aman Allahım, burada neler olmuş!" Koşarcasına çıkıyor odadan, bir süre sonra doktorla birlikte geri dönüyor. "Kalp yetmezliği," diyor doktor, "bekliyorduk zaten. Morga alın, yakınlarına da haber verin hemen." Oda arkadaşını sedyeyle çıkarıyorlar dışarı, göz ucuyla baktığında, üzerine beyaz bir çarşaf örtülmüş olduğunu görüyor. Hemşire odada kalıyor, onu oturtmaya çalışırken "Şanslısın teyze," diyor, "o senden daha sağlıklı görünüyordu, ama senden önce gitti işte, birdenbire hem de. Bu işler hiç belli olmuyor."

"Şanslıyım, öyle mi? Doğru, bunca acıya rağmen, şanslı olduğumu düşündüğüm oldu çok defa. Kızımın evinde geçirdiğim yıllar boyunca, saygı ve

biraz da olsa sevgi görürken çok düşündüm. Bana bakmayabilirlerdi, evlerine almayıp yıllar önce terk edebilirlerdi. Daracık evlerinde, iyi kötü bir odalarını bana ayırdılar, çocuklarının hakkından ayırıp bana aktardılar. Hep yük olduğum halde, bunu hissettirmemeye çalıştılar. Son yıla kadar. Tamamen yatağa düşene kadar, her şey yolunda gidiyor sayılırdı. Son vurgunun ardından değişti her şey. Birdenbire olmadı bu değişiklik, çünkü herkesin umudu vardı önce, en başta da benim. Daha önce de iki kez felç geçirmiş, zamanla toparlanabilmiştim. Bu kez uzun süreceği, daha çok hasar bırakacağı belliydi gerçi, ama yataktan asla kalkamayacağım, vücudumda yaralar açılacağı ve duyacağım acıların, öncekilere hiç benzemeyeceği aklıma gelmemişti doğrusu. Yatağa düşmemin ardından her gün, bir sonraki günün daha iyi olmasını bekledik hepimiz. Doktorlar geldi, gitti uzun süre. Her doktorun gelişiyle kızımın yüzünde yeşeren umudu, gidişiyle artan umutsuzluğu gördüm. Günler geçti, aylar oldu. Bedenimde yaralar açıldı, gerçek acının ne olduğunu öğrendim. Yine de böyle sürüp gidecek sandım. Bir gün, beni oğlumun evine götürdüler. 'Bir süre orada kalacaksın,' dedi kızım ağlayarak, 'ben çok yoruldum, çocuklar perişan oldu.' Sesimi çıkarmadım, sarıldım kızıma sımsıkı, yirmi yıldır hiç ayırmamıştı beni yanından. 'Vedalaşmıyoruz, kısa bir tatile ihtiyacım var. Hem ben bıraksam damadın bırakır mı seni hiç! Bir-iki hafta yalnızca, sonra yine döneceksin evine.' Çok az kaldım orada, bir sabah oğlum gülerek girdi odama. 'Sana çok iyi bir yer bulduk anacığım,' dedi, 'rahat edeceksin. Son derece konforlu, yaşıtlarınla birlikte olacaksın üstelik. Kardeşimle, eniştemle de konuştuk, onlar da aynı fikirde. Evde iyi bakılamı-

yordun, herkesin işi gücü. Başımızın üstünde yerin var, o ayrı, ama iyi bakılman için.' Götürdüler beni aynı gün, oğlumla bir arkadaşı, tanımadığım. Kızımla damadım yoktu görünürde. Oğlum konuşuyordu hep, anlatıyordu oradan buradan. 'Kardeşim iyi değil bugünlerde,' dedi ayrılırken, 'bir sinir buhranı geçirdi. Bir süre sakinleşmesini bekleyeceğiz artık. İlaçlar, bol uyku. Toparlansın, gelecek hemen ziyaretine.' Bütün gücümü topladım, 'Önemli değil oğlum,' dedim, 'sizin yapabileceğiniz hiçbir şey yok artık. Siz iyi olun, yeter.' Son sözlerim oldu bunlar, bir daha konuşamadım. Sanki konuşmayı unuttum o günden sonra. Konuşmadım ya da, istemedim konuşmayı çünkü. Konuşmazsam, unuturlar beni, gelmezler buraya sandım. Ama kızım, o geliyor hâlâ, unutmamakta ısrar ediyor. Ben, konuşmamakta ve yüzüne bakmamakta inat ederek, onu bıktıracağım günü bekledim hep. O zaman yok olmam daha kolay olacak, biliyorum. Yakın olmalı artık o gün, hissediyorum, hem de çok yakın..."

"Teyze, deminki telaşta pek ilgilenemedik seninle. Bir şeyler ye de iyi bir temizlik yapalım. Yeni bir arkadaş gelir yakında yanına, fazla boş kalmaz bu yatak. Sırada öyle çok bekleyen var ki, inanamazsın." Art arda birkaç lokmayı tıkıştırıyor ağzına. "Çabuk ye, haydi, bak yığınla iş bekliyor." Artık ağzını açmadığını görünce ısrar etmeyip tepsiyi çekiyor kenara. "Nereye bakıyorsun sen öyle dikkatli dikkatli? Bir şey hoşuna gitti galiba, ilk defa gülümserken görüyorum seni! Hayırdır, teyze?" Alışkın, becerikli hareketlerle geceliğini sıyırıyor, fanilasını yukarı çekiyor. "Seni kaldırıp yıkayamıyoruz, ama en azından silmek lazım arada bir," diyerek sabun-

lu bezle acele acele siliyor boynunu, koltuk altlarını. "İşte bu kadar," diyor, "çamaşırını da değiştiririz şimdi, şu sürgüyü alalım da önce." Dolu sürgüyü çekiyor, kalın naylonlar yerleştiriyor altına. Nefes nefese kalıyor, "Kuş gibi görünüyorsun, ama bayağı ağırsın. Şaşıyorum be teyze, her tarafın cılk yara, yine de sesin sedan çıkmıyor. Peygamber sabrı var sende. Rahatladın değil mi biraz, bak ne güzel gülüyorsun!" Odadan çıkıp, birkaç dakika sonra geri dönüyor: "İlaçlı su getirdim, iyi gelecek yaralarına, acıtmayacak da, korkma sakın." İyice ıslattığı bezle silmeye başlıyor kasıklarını, bacaklarının arasını. Kirlendikçe, döktüğü ilaçlı suyun altında yıkıyor bezi. Sessiz, çıt çıkmayan odada, dökülen suyun sesi büyüyor, akarsulara, çağlayanlara dönüşüyor.

"İlk çocuğum, oğlum doğduğunda, yarı baygın yatarken duymuştum ben bu sesi. Gözlerimi açtığımda, ebenin oğlumu yıkadığını görmüştüm. Yoksa ikinci doğumumda mıydı? Hayır, hayır, çocukluğumda, köydeki evimizde duyduğum ses bu. Meyve ağaçlarıyla dolu bahçemizde, tulumbadan su basarken çıkan ses. Ya da ablamın evinde yaşadığım yıllarda, çocukları sırayla, büyükten küçüğe yıkarken, kaynar suları soğuk sularla ılıştırırken duyduğum ses mi? Söylediğimiz türkülerden duyar mıydık ki suyun sesini? 'Su her şeydir,' derdi analığım, 'su hayattır ve su imandır, ahirettir aynı zamanda.' Ne çok duydum ben bu sesi, ne çok...ne çok...ne ço...ne..."

Ocak 2001

Mavi Ölüm

"Ölümüm yeni bir şey olmadı, vardı."
Edip Cansever

Bana bir şeyler oluyor son zamanlarda, farkındayım.

Kimselere açamıyorum derdimi, nereden başlayacağımı bilemiyorum çünkü. Kime, nasıl anlatabilirim ki ölümü çok yakınımda hissettiğimi? Anlatmaya kalksam, ne diyeceklerini de biliyorum üstelik! Verdiğim kararın kolay olmadığını, değişen koşullara alışamadığım için bunaldığımı, hatta depresyon geçirdiğimi söyleyecekler, bu durumu atlatmam için neler yapmam gerektiğini sıralayıp bir psikoloğa gitmemi önerecekler belki de.

Oysa biliyorum, depresyonda falan değilim ben, kesinlikle. Yaşadıklarım kolay değildi, kabul ediyorum, ama bir anda vermedim ki bu kararı! Uzun, çok uzun bir süreçten geçtim, titizlikle düşündüm üzerinde yıllarca, doğru zamanı bulabilmek için sa-

bırla bekledim. İnsan bunca uğraşıp hazırladığı bir sonucu yaşarken depresyona girer mi hiç, ne saçma! Benim tek sorunum ölümümü izlemek, o kadar. Yapmam gereken her şeyi yapıyorum, isteksizlik de yok içimde, konuşuyorum, gülüyorum. Düzenli olarak işime gidiyorum, çalışma sistemimde bir değişiklik yok. Sorumluluklarımın bilincindeyim her an; işimde, evimde, arkadaş çevremde. Sorunlara çözüm bulmaya uğraşıyorum, günlük yaşamı biraz olsun renklendirmek için çabalıyor, çevremdekilerin kendilerini iyi hissetmeleri için elimden geleni yapıyorum, bugüne kadar olduğu gibi. Kısacası değişen hiçbir şey yok görünürde. Herkes benim iyi olduğumu sanıyor, iyiyim de işin tuhafı. Sık sık ölümümü izlemek dışında hiçbir sorun yok görünürde.

Yine de bir yerden başlamalıyım anlatmaya, bugün yaptığım kısa vapur yolculuğundan örneğin. Birkaç saat önce, Kadıköy'den Beşiktaş'a geçerken takılıp kaldığım karanlık sulardan, bir türlü göremediğim beyaz köpüklerden... Belki de anlatmak rahatlatır beni, her ne kadar anlatmaya değmeyeceğine inansam da, kimbilir, olabilir farkına varamadığım bir şeyler.

Çocukluk yıllarımdan beri, vapura her bindiğimde en arkada durup kollarımı parmaklıklara yaslayarak, başım iki elimin arasında, pervanenin dönüşüyle oluşan beyaz köpükleri izlemeyi çok severim. Dondurucu bir soğuk yoksa, hele de yalnızsam vapurda, yaz kış yaparım bunu. Mevsime ve havanın durumuna göre değişir denizin rengi, gri-yeşilden koyu laciverte uzanan onlarca farklı ton arasında dans eder adeta. O koyu rengin pervanenin devinimiyle beyaza dönüşmesini, merkezde oluşan beyaz köpüklerin halka halka çevreye yayılmasını izle-

mek içimi umutla doldurur nedense. Vapur yol aldığı sürece düz bir çizgi üzerinde sürer gider bu devinim. Pervaneyle temas eden su taneciklerinin kısa bir süre için canlandığına inanırım denize bakarken ve ardından yine canlılığını yitirdiğine. Hep aynı rotada giden Şehir Hatları gemilerinin, bir sonraki seferde, yine aynı su taneciklerine hayat verme olasılığının nasıl hesaplanabileceğini düşünür, aklımdan geçen saçmalıklar için bir yandan kendimle dalga geçsem de, gözümü beyaz köpüklerden ayıramam bir türlü. Yüreğim kıpır kıpır vapurdan inerken, içimden "Yaşamak gibi var mı!" diye haykırmak gelir. Çocukluğumda dinlediğim, gerçek mi, yoksa düş mü olduğunu kavrayamadığım deniz öykülerine tepki olarak belki de, deniz yaşamın ve canlılığın simgesi olmuştur benim için hep, asla ölümün değil.

Bugün de aynı yerde durdum yine, her zamanki gibi, ama gözlerim suyun karanlık kısımlarına kaydı bu kez. Zorladım kendimi beyaz köpüklere bakmak için, çok zorladım ama boşuna! Karanlık sulardan alamadım gözlerimi, o koyu karanlığa takılıp kaldım, beyazı görmeyi başaramadım ne yaptıysam. Vapurdan inerken şaşkındım, belki de yaşamımda ilk kez beyaz köpüklerin keyfini çıkaramamış olmaktan dolayı umutsuzluğa kapılmıştım. Ardından da büyük bir öfke duydum kendime, böylesine basit bir durumdan etkilendiğim için.

Anlatmak istediğim bu değil elbette, ama ne anlatacağımı bilmiyorum ki zaten! Bilseydim, çözümünü de bulabilirdim, değil mi?

Ölümü ne zamandan beri yakınımda hissettiğimin farkında değilim, ancak bunu her düşündüğümde, o kaldırım geliyor gözlerimin önüne. Kaldı-

rımda biri yaşlı, biri genç iki kadın. Unuttuğumu sandığım, bir kenara ittiğim mavi, bulanık bir resim... Bellek nasıl da bu kadar iyi saklıyor her şeyi, anlayamıyorum! Ve neden olmadık zamanlarda ortaya çıkıveriyor unuttuğumuz eski resimler? Kime, ne yararı var ki geçmişe ait resimlerin? O resim neredeyse yüzlerce yıl geride kalmışken, ölümün birkaç aydır yakınımda olmasının anlamı ne?

Biliyorum, yaşamımda bir değişiklik oldu, hem de önemli bir değişiklik, yadsıyamam. Bunca yıldan sonra yeniden yalnız yaşamaya başladım, ama dedim ya, kendi seçimimdi bu; ayrıca ne ilgisi olabilir ki ölümümle?

Aslında durumum pek de kötü sayılmaz, çünkü ara sıra da olsa, güzel düşler de görüyorum. Bir-iki kadeh içtiğimde o eski resmi unutuveriyorum, ölümüm hiç aklıma gelmiyor. Çevremdeki tüm insanları çok seviyor, sevgimi onlara aktarabilmek için çabalıyorum. Aldığım tepkilere bakılacak olursa, sanırım bunu başarıyorum da. Bakışlar daha sevecen, küçük dokunuşlar daha sıcak oluyor böyle anlarda. Söylenen her sözcük, içerdiğinin ötesinde anlamlarla yükleniyor sanki, uzağımda olan nice insanı çok yakınımda hissediyor, anları paylaşmanın tadını çıkarıyorum. Kadehimdeki rakının su renginin, buz konduğunda sütbeyaza dönüşmesini izlemek hâlâ heyecanlandırıyor beni, beyazın içinde gökkuşağının tüm renklerini de görebiliyorum üstelik! Bir sokak kedisinin tüylerindeki renkleri sayarak, üç rengi yakalamaya çalışıyorum bazen, sonra yanımdakilere dönüp anlatıyorum: "Biliyor musunuz, bir kedinin tüyleri üç renkse, o kedi dişidir!" Şaşırıyorlar, çevrede kediler varsa, renkleri saymaya başlıyorlar hemen, gülüşüyoruz. İçki içtiğim gecelerin ardın-

dan, derin uykulara dalıyor, rengârenk düşler görüyorum, eskiden olduğu gibi. Beyaz bulutların süslediği masmavi gökyüzünde dolaşıyor, fırından yeni çıkmış sıcacık ekmeklerin kokusunu içime çekiyorum; rahatlamış, dingin açıyorum gözlerimi yeni güne.

Güzel düşleri, yalnızca içki içtiğimde görebildiğimin farkına vardım bir süre önce. Önemsiz bir ayrıntı mı bu, yoksa üstünde durmalı mıyım, karar veremedim bir türlü.

Güneşi her gördüğümde kendimi sokağa atıyor, uzun yürüyüşler yapıyorum. Güneşli havaların, ancak sağlıklı insanlarda evden dışarı çıkma isteği uyandıracağını düşünüp seviniyorum, "Depresyonda değilim, işte kanıtı!" diyorum kendi kendime. Ne kadar hızlı yürürsem, sıkıntılarımı o denli çabuk arkamda bırakacakmışım gibi bir duyguyla giderek hızlanıyor adımlarım. Bazen saatlerce yürüyüp yorgun düşünce, deniz kenarında bir yer buluyorum dinlenmek için, çevrem kalabalıkmış, ıssızmış, hiç önemi olmuyor. Genellikle yere, kaldırıma oturup bir sigara yakıyorum aceleyle. İlk nefesi içime çekerken gözlerimi yumuyorum sıkıca, dışarı savururken yavaşça açmaya başlıyorum başımı gökyüzüne doğru kaldırıp. Güneş bir an için gözlerimi kamaştırıyor, ardından alışmaya başlıyorum parlak aydınlığa.

O anlarda birini beklediğimi hissediyorum. Yakın/uzak çevremde olmayan, çok eskilerde kalmış birini. Onu gözlerim güneşin parlak ışıklarına alıştığı anda karşımda görmeyi istiyorum, ne daha önce ne de sonra. İlk bakışta tanımamalıyım onu; uzunca bir duraksamanın ardından, belki de kendini tanıtmasıyla, güçlükle anımsamalıyım. Bir kadın mı ola-

cak, yoksa bir erkek mi, bilmiyorum, önemi de yok. Uzun uzun bakmalı bana, gözlerinde yalnızca özlem ve sevgi olmalı. Hiçbir şey söylemeden, onun konuşmasını beklemeliyim. "Bunca yıl geçti, yine de tanıdım seni," demeli usulca, yorgun bir sesle, "çok değişmişsin, ama gözlerin aynı hâlâ. Hiç unutmadım ki zaten, denizlerde onları gördüm yıllarca." Ardından bana sarılmalı, sımsıkı, tüm kötülüklerden korumak istercesine...

Bir anlamı var mı bu hayallerin? Ateşler içinde yanan bir hastanın sayıklamalarından öteye geçemiyor. Tanımadığı birini beklemek, üstelik tüm ayrıntıları önceden yazılmış bir senaryo içinde beklemek, sayıklama değil de nedir sizce?

"Ölüm nerede?" diye soracaksınız şimdi, çok haklısınız! Hayallerim ne denli hoş olursa olsun, eninde sonunda ölümle birleşiyor, sorun da burada başlıyor işte.

Tam onu karşımda göreceğimi düşlerken, içimdeki kıpırtılar doruklara ulaşmışken, nedenini bilemediğim bir tedirginlik hissediyorum, yüreğim sıkışıyor ansızın; aklıma her geldiğinde uzaklara itmeye çabaladığım "Çevremdekiler bana yaşama sevinci vermiyor mu artık, neler oluyor?" sorusu bu kez ağır bir yük gibi çöküyor üzerime. Yaşama sevinci denen kavramın ne olduğunu düşünerek denize bakıyorum uzun uzun. Kıyıya vuran dalgalar, uzaklardan geçen bir teknenin etkisiyle şiddetleniyor bir süre, ardından eski haline dönüyor yeniden. Her şeyin sınırlı süreler için değişmesi ya da değişir gibi görünmesi hüzünlendiriyor beni, ağlamak geliyor içimden. Birkaç denizanası görüyorum sonra durgun suyun üzerinde, çoğalmaya başlıyorlar; irili ufaklı, yüzlerce denizanası mavi gözlere dönüşüyor,

ölü bir yaşlı kadının gök mavisi gözleri kaplıyor denizin yüzünü. Deniz, bildiğim deniz olmaktan çıkıyor, gökyüzü değişiyor, kırık, mavi cam parçaları görüyorum baktığım her yerde. Ardından yaşlı kadının yorgun, ince bedeni beliriyor suda, cansız beden, dalgalarla birlikte sağa sola savruluyor. Gözleri kapalı şimdi, yüzünün dingin ve huzurlu olduğunu görüp rahatlıyorum. Kendimi düşlüyorum onun yerinde, suyun üzerinde bedenimi görüyorum, gözlerimi yumuyorum sımsıkı. Ölü bedenimde de gözlerimin kapalı olmasını istiyorum, bunu çok istiyorum. Tüm ayrıntıları düşünüyorum, ayrıntılar hep çok önemli oldu benim için, ölümümde de atlamamam gerek hiçbir ayrıntıyı. Denizin üstündeki cansız bedenim kimseyi ürkütmeyecek kadar hoş ve canlı görünmeli. Cansız bir bedenin canlı görünmesini istemek anlamsız, biliyorum, ama istiyorum yine de. Cansız bir bedene canlılık katacak ne olabilir? Saçlar, evet, saçlarım! Upuzun olmalı saçlarım, suyun içinde çözülmeli demet demet. Bir dalganın devinimiyle yüzümü örtmeli ve sonra dağılmalı yeniden. Bir süredir ısrarla saçlarımı uzattığım geliyor aklıma; ölü bedenimi suda görmeye başladığımdan beri mi uzatıyorum saçlarımı, yoksa daha önce mi vermiştim bu kararı, anımsayamıyorum bir türlü. Her şey öylesine sisli ki son zamanlarda. Öteki ayrıntılar, bedenim... Çıplak olmamalıyım, hayır, çıplak bir beden, ölüyse, ürkütür görenleri, giyinik olmalıyım mutlaka. Tüm giysilerimi gözümün önüne getiriyorum sırayla, cansız bedenime en uygun giysiyi bulmak için. Saatimi çıkarmalıyım, zamanla hiçbir işim kalmayacak, ama sağ bileğimdeki ince zincirle, alyansımdan boşalan yere taktığım gümüş yüzükler durmalı oldukları yerde. Ayaklarım ise çıplak olma-

lı, asla vazgeçemeyeceğim bir ayrıntı bu. Ayaklarımın çıplaklığı, değişik bir duygu verdi bana hep, özgürlüğe benzeyen. Daracık bir zamanda, geri dönüşü hiç düşünülmeden yaşanan küçük bir kaçamak gibi. Bir şeyi yasak olduğunu bile bile yapmanın keyfi gibi ya da. Yaşamım boyunca hiç kaçamak yapamadım ben, yasaklara karşı çıkamadım bir kez olsun. Ancak çıplak ayaklarımla attığım adımlarda hissettim özgürlüğü, sonsuzluğa yaklaştım. Zaman kavramı olmayacak bundan böyle, hiçbir kavram olmayacak, hazırım zamanı ve her şeyi silmeye. Tüm ayrıntılarını kurguladığım bu senaryoyu yaşamak için gözlerimi sıkıca kapatabilirim artık.

Kaldırımda yatıyordu yaşlı kadın. Sabahın erken saatleriydi, yanında küçük bir kız çocuğu, beşaltı yaşlarında var yok, eğilmiş, kadının yüzüne bakıyordu dikkatle. Sakin görünüyordu çocuk, korku ya da kaygı yoktu gözlerinde, birini bekliyor gibiydi daha çok. Masmavi gözleriyle, deniz gibi gülümsüyordu. Güzel giysiler vardı üzerinde, paltosu ve ayakkabıları aynı renkti, kırmızı. Genç bir kadın yanına yaklaşıp, ne olduğunu sordu başını okşayıp ürkütmemeye çalışarak. "Anneannem," dedi çocuk, yaşlı kadını göstererek, "yuvaya gidiyorduk." Sabırsız bir ifade belirdi gözlerinde, "Bekliyorum kalkmasını, kalkmıyor. Geç kalıyoruz." Kolunu uzattı ansızın: "Saat kaç? Ben bilmiyorum, söyler misin saat kaç?" Yaşlı kadının gözleri de maviydi, gökyüzüyle birleşen bir çift mavi boşluk... Korktu genç kadın, eğilip bileğini tuttu ürkekçe, nabzını bulmaya çalıştı, bulamadı. Çocuk sabırsızlıkla kolunu uzattı yeniden: "Söylemedin, saat kaç? Çok mu geç kaldık?" Ardından sakinleşti: "Biliyor musun, annemle ba-

bamı deniz almış benim, anneannem öyle söylüyor." Genç kadın dehşete kapılmaya başlamıştı, çevresine bakındı telaşla, az ilerideki dükkânın kepenklerini açan adamı fark edip yardım istedi bağırarak. Çocuk konuşmaya devam ediyordu aynı sakinlikte: "Bir de diyor ki anneannem bazen, şey diyor..." Bir an durakladı: "Keşke bizi de alsaymış deniz, öyle diyor." Çocuğun son sözcükleri, genç kadının yardım çığlıkları arasında kayboldu: "Sen biliyor musun deniz nasıl alır insanları? Anneanneme soruyorum, anlatmıyor." Adam ağır adımlarla yaklaştı yanlarına, "Durun hele, sakin olun," diyerek. "Çoktan ölmüş bu," dedi yaşlı kadının boynunu hafifçe yokladıktan sonra. Elini yüzünden aşağıya doğru kaydırdı, okşar gibi. Bir gözü kapandı kadının, öbürü durgun, mavi gökyüzüydü hâlâ. Aynı hareketi yineledi adam. Gökyüzü yoktu artık, geriye kalan hiçbir şey yoktu, küçük kızın mavi ve sabırsız gülümseyişinden başka.

Mayıs 2002

Ayrılış

"Acının
Çok sonra başladığını
Kim inkâr eder."

Behçet Necatigil

O günün sabah saatlerinde Uyum Apartmanı'nın asansöre binmek isteyen sakinleri, meşgul düğmesinin uzun süre kırmızı yandığını gördüler. Üst katlara çıkmak isteyenler kırmızı rengin yeşile dönmesi için sabırla beklediklerinde, on dört numaralı dairenin asansörden inen genç kızı Hülya ile karşılaştılar. Hülya'nın yanında genç bir adam, asansörde ise irili ufaklı birçok koli vardı. Her zaman belleğinin güçlü olmasıyla övünen on bir numaralı dairenin sahibi emekli Kemal Bey, bu gencin Hülya'nın son aylarda ortalıkta görünmeyen kocası olduğunu hemen anımsadı. "Demek döndün delikanlı!" dedi gür sesiyle. "Nasıl da büyümüştü gözünüzde değil mi, geçti işte. Ne kadar olmuştu sen gideli?" "Altı aydır yoktum burada efendim," diye yanıtladı

genç adam, "üç gün önce döndüm." "Taşınma vakti geldi, öyle mi? Kızımızı alıp gidiyorsun artık!" diye sözlerine devam etti Kemal Bey. "Ben sizi tutmayayım, işiniz çoktur bugün."

Ev hanımlarının ve emekli beylerin çoğu, o gün apartmanda olağandışı bir hareket olduğunu fark ettiler. Bazıları ise, öğleden sonra servise çıkan kapıcının karısı Hacer'le konuştuktan sonra öğrendiler olayı; on dört numaradaki dul Nur Hanım'ın damadı yurtdışından dönmüştü, Hülya bugün evden ayrılıyordu!

İkindi çayında sekiz numarada buluşan birkaç hanım, bu konuyu da konuştular aralarında. Üzüldüler Nur Hanım için. Gün boyu tek başınaydı kadıncağız, Hülya işten dönene kadar, şimdi büsbütün yalnız mı kalacaktı? Gerçi aylar önce, evlendiğinde ayrılacaktı Hülya evden, ama son anda bu ayrılış ertelenmişti. Tuhaf olmuştu Hülya'nın evliliği; nikâh günü alınmış, bütün hazırlıklar tamamlanmışken son anda nişanlısının çalıştığı şirket geçici bir görevle onu yurtdışına göndermek istemişti. Kızcağız evden ayrılacağı için tedirgindi zaten, özellikle annesine yakın bir kiralık ev bulmuştu onu sık sık yoklamayı düşünerek, birkaç aylığına da olsa onu bir başına bırakıp nasıl gidecekti uzaklara? Damadın, verilen görevi kabul etmemesi söz konusu bile değildi tabii, şirketteki tüm geleceğini tehlikeye atmış olurdu o zaman. Her şey hazırken ertelemenin de bir anlamı olmayacağı için nikâh kıyılmış ve Hülya balayı dönüşü, bir haftalık eşini gözyaşları içinde Amerika'ya yolcu edip annesinin evinde oturmaya devam etmişti. Bu durum Nur Hanım'ın da işine gelmişti mutlaka, ne kadar geç yalnız kalsa, o kadar iyiydi. Ama sayılı gündü işte, geçivermişti. Doğrusu

şanslı kadındı Nur Hanım, Hülya gibi bir kızı olduğu için. Saygılı, düşünceli. Bu zamanda böyle evlatlar yoktu artık. Gençler giderek daha sorumsuz oluyorlar, ailelerini düşünmeyip akıllarına estiği gibi davranıyorlardı genellikle. Hülya farklıydı. "İyi kız, hoş kız tamam da," dedi içlerinden biri, "evden ayrılmamalıydı bence. Burada kalabilirdi kocası geldikten sonra da. Koskoca ev, annesinin ne zararı olurdu ki onlara? Hem kira vermekten de kurtulurlardı. Akşam eve gelince hazır yemek, derli toplu bir ev bulurdu. İleride çocuk da olursa... Yok, ille de ayrı evi olacak! Rahmetli hayatta olsaydı, tamam, ama bu durumda doğru mu kadıncağızı tek başına koyup gitmek? Eminim, Nur Hanım da istememiştir gitmelerini. Ben olsaydım onun yerinde, birlikte oturalım derdim, ısrar da ederdim, ne yalan söyleyeyim. Kolay mı yalnızlık?" Bu karşıt görüşün ortaya atılmasıyla konuşma iyice uzadı. Hanımlardan ikisi, bir bahane bulup Nur Hanım'a uğramaya karar verdiler sonunda. Herhalde üzgün üzgün oturuyordu şimdi evde, hem yoklamış olurlardı onu, hem de gerçekten ne düşündüğünü öğrenirlerdi, işin aslı çıkardı ortaya.

Nur Hanım, içtenlikle karşıladı komşularını, ısrar etti içeri girmeleri için. Kahvelerini içerlerken sohbet etti onlarla, hayat pahalılığından söz açtı, kaloriferlerin bir türlü düzenli yanmadığından yakındı. Ama kızının evden ayrılışıyla ilgili duygularına dair tek bir sözcük çıkmadı ağzından.

Komşular evlerine döndüklerinde eşleriyle çocukları gelmemişti ve hava kararmaya başlamamıştı henüz. Onlar gittikten sonra Nur Hanım da saatine baktı, akşama epeyi vardı daha. "Yemek hazırlamama gerek yok," diye geçirdi içinden, "nasıl olsa Hül-

ya burada olmayacak." Başı çok ağrıyordu, bir ilaç alıp koltuğa uzandı.

O gün hissettiklerini kimse bilmedi.

Hülya anlatıyor:

Uzaklardan gelen bir telefon sesi. Gözlerimi açmaya çalışıyorum, tonlarca ağırlık var sanki gözkapaklarımda. Az mı uyudum bu gece nedir, ölesiye yorgun ve bitkinim. İçimde bir tedirginlik... Annemin sesi geliyor uzaklardan, telefonda konuşuyor galiba. Evet, beklenen gün geldi işte! Aylardır beklediğim günü karşılamaya ve yaşamaya hazır mıyım? Hazırım. Hayır, değilim! Biliyordum, babam öldüğünden beri hem de, bal gibi biliyordum bugünün çok farklı olacağını. Omuzlarımda ağır bir yük yıllardır! Toplamalıyım kendimi, yaşayıp bitirmeliyim. Üstelik annem de desteklemedi mi beni hep gitmem için? "Ayaklarının üzerinde durmalısın artık," demedi mi, "ayrı bir evin olmalı, kendi yaşamın. Eskilerin sözlerine kulak vermek gerekir; ev, ev üstüne olmazmış..." Tamam işte, ne diye dertlenip duruyorum ki hâlâ? Hayır, tamam değil! Bunları söylüyor söylemesine de yüzündeki ifade, gözlerindeki hüzün... Hele akşamüstleri, gün geceye dönerken, henüz çiy ışıkların evleri aydınlatmaya başlamadığı saatlerde ansızın bastıran hüzün... Yalnız annemi değil, beni de sarıp sarmalayan hüzün. Ne yaptıysam başaramadım o hüznü yok etmeyi! O zaman ne anlamı var ki bu evde yaşamaya devam etmemin, anneme de bir yararı olmadıktan sonra! Bu boğucu tanıklıktan kurtuluyorum artık. Aynı akşamüstlerini kendi evimde ya da herhangi bir yerde, sevdiğim insanla birlikte geçirmek istiyorum, başka hiçbir şey umu-

rumda bile değil! Annemi düşünmeyeceğim bundan böyle, özellikle de akşamüstleri! Neden bunları düşündüğüm anda bir sızı geçiyor yüreğimden, incecik bir sızı? Olsun, üstünde durmayacağım işte, istediğim yolda yürümekten alıkoymayacak beni bu duygular. Sürekli bir tanıklıktan çok daha kolay olacak arada bir gelip geçen sızılarla yaşamak, biliyorum.

Kayıtsız görünmeye kararlı olarak kalkıyorum yataktan, banyoya giriyorum. Çıktığımda koridorda annemle karşılaşıyorum, ses tonumu her sabahkinden farklı olmaması için önceden ayarlayarak "Günaydın!" diyorum ona. Mutfağa gidip bir bardak çay alıyorum, annem ısrar ediyor kahvaltı etmem için. Onda da bir değişiklik yok gibi, hatta daha da iyi görünüyor. Belki de seviniyor gideceğim için, kimbilir, kendine yeni bir yaşam kurmayı neden düşünmesin ki? Bunu yapabilecek kadar genç aslında. Ortalığı topluyor, almayı unuttuğum eşyalarımdan söz ediyor, ders notlarımın durduğu dolabı, kalan kitaplarımın yerini gösteriyor bana. Kapının çalınmasıyla irkiliyorum bir an, Ömer olmalı gelen, gitme zamanı yaklaşıyor artık. Anneme bakıyorum hemen, yüzündeki ifadede bir değişiklik yok, neyse! Ama gülümseyişi iğreti, yama gibi... Yok canım, neden iğreti olsun ki, bana öyle geliyordur mutlaka. Ömer hal hatır soruyor anneme ayaküstü, ardından eşyaları arabaya taşımaya başlıyoruz. Giriş katında asansör bekleyenler var, özür diliyoruz asansörü meşgul ettiğimiz için, Kemal Amca'yla konuşuyoruz biraz. İlk parti eşyayı bırakmaya yeni evime girdiğimde, her şey yabancı ve soğuk görünüyor gözüme. İçinde birkaç parça mobilyanın ve beyaz eşyanın bulunduğu bu ev, herhangi bir ev yalnızca, soğuk, yaşanmamış... Ne kötü! Benim çocuk-

luk, gençlik evim, birazdan tamamen çıkıp gidecek olduğum o ev nasıl da sıcacıktı oysa, her köşesinde anılarımla dopdolu... Saçmalamanın sırası değil, abartılı duygusallıklara yer yok artık, hem burada yaşamaya, anılarımı biriktirmeye başlayınca her şey değişecek, bambaşka olacak, biliyorum! Eşyalarımın tamamını arabaya bir seferde sığdıramadığımız için, birkaç kez gidip gelmek zorunda kalıyoruz iki ev arasında. Annemin yüzündeki gülümseyiş giderek artıyor sanki. Son kolileri arabaya yerleştirdikten sonra geri dönüyorum, boynuna sarılıp yanaklarından usulca öperken, "Haydi, git artık!" diyor annem. "Hoşça kal." Sesimin titremesine engel olamayacağımı hissedip ağlamamak için dişlerimi sıkıyorum. Neden bu kadar duygusalım, kadının keyfi yerinde işte! "Yarın evdeki işleri yoluna koyduktan sonra uğrarım ben sana," derken sesim ne kadar da yabancı! Arkama bakmadan yürüyüp koşarcasına iniyorum merdivenlerden aşağı.

Apartman kapısından dışarı çıktığım anda güneşin parlak ışıklarıyla karşılaşıyorum, gözlerim kamaşıyor. Puslu bir sonbahar gününde ne hoş bir aydınlık! Aylardır kaygıyla beklediğim günü, karanlık bastırmadan bitirmeye çabalarken, hiç ummadığım güneşle karşılaşmak... Başardım sonunda, gidiyorum işte! Hüzün saati gelmeden gidiyorum, akşamüstü hüzünlerini yaşamamaya kararlı olarak.

Nur Hanım anlatıyor:

Bütün gece gözüme uyku girmedi, yatakta dönüp durdum. Sabaha karşı bir süre dalmışım galiba, ardından ezan sesiyle uyandım. Düşümde onu gör-

düm, kocamı; tutuklu ya da sürgün yaşıyormuş da bir yerde, izin alıp gelmiş beni görmek için. Ses onun sesiydi, bildiğim, ancak yüzünü tam olarak seçemiyordum. Ev alacakaranlıktı, ama yalnızca karanlık değildi onu görmemi engelleyen, buzlu bir cam ya da yoğun bir sis perdesi vardı sanki aramızda. Telaşlıydı, her zamankinden farklı biçimde konuşuyordu, hızlı hızlı, söyleyeceklerini bir an önce bitirip gitmek istiyormuş gibiydi. "Nasılsın?" diye sordu, yanıtımı beklemeden kendisinin iyi olduğunu söyledi. "Rahatım yerinde," dedi, "yalnızca sizleri merak ediyorum." Bir ihtiyacım olursa ona haber göndermemi istedi. Kızını sordu tam kapıdan çıkmak üzereyken, "O henüz çok genç," diye fısıldadı, "dikkat et, üzülmesin, kırılmasın sakın." Ansızın gözden kayboluverdi. Her şey o kadar çabuk oldu ki, ne yapacağımı bilemedim, dondum kaldım adeta. Bir kez daha görebilseydim aynı düşü, omzuna yaslanıp doyasıya ağlamayı ne kadar da çok isterdim!

Yataktan kalktım, yüzümü yıkadım. Sessizce kızımın odasından içeri girdim gün ağarırken, uyuyordu. Yirmili yaşların asla doyulamayan çocukluk, gençlik uykularında! Üstü açılmıştı, sıkıca örttüm üşümesin diye. Mutfağa gidip çay demledim sonra, ortalığı toplayarak vakit geçirmeye çalıştım. Gördüğüm düşün etkisindeydim hâlâ, o kadar gerçekti ki! Çiçekleri suladım, banyoya taşıyıp yapraklarını yıkadım birkaç tanesinin. Kızımın eşyalarını yerleştirdiği kolilere göz attım, açık olanların kapaklarını kapattım. İki bardak çay içtim. Ama ne yaptımsa içimdeki sıkıntıyı hafifletemedim bir türlü. Saat dokuz bile olmamıştı ki, telefon çaldı. Erkek kardeşimdi arayan, bir iş seyahatine çıkacağını, hatırımı sormak için aradığını söyledi. "Sesin kötü geliyor yi-

ne," dedi telefonu kapatırken, "henüz gençsin, bu kadar bırakma kendini. Hayat devam ediyor." "Olur," dedim duyduğum öfkeyi gizlemeye çalışarak, "zamanla düzelirim, üzülme sen." Bıkmıştım aynı sözleri duymaktan! Çevremdeki herkesin benim için kaygılanmasından, bir psikolog gibi çözümler bulmaya çalışmasından... Telefonu kapattıktan hemen sonra kızımın banyoya girdiğini duydum. Telefonun sesine uyandı herhalde diye düşündüm, yoksa uyanmazdı saat ondan önce. Uykucu kızım benim! Kendimi toparladım, gülümseyerek "Günaydın!" dedim ona. Yüzüne dikkatlice baktım, her zamankinden pek de farklı değil gibi geldi bana. Biraz yorgun görünüyordu yalnızca, gözlerinin altında mor halkalar oluşmuştu. Acaba o da mı uyumadan geçirmişti geceyi? Elimden geldiğince sıradan davranmaya çalıştım, gördüğüm düşten de söz etmedim özellikle, bilmiyorum bir şey anladı mı halimden. Aylardır bir karabasan gibi beklemiştim bugünü, gelmemesi için dualar etmiştim, ama gelmişti sonunda. Kabullenmekten başka ne yapabilirdim ki? Üç yıldır evimdeki tek ses, dış dünyayla tek bağım olan kızım birazdan çıkıp gidecekti. Gün bir şekilde geçer giderdi ya, o akşamüstlerine nasıl katlanacaktım tek başıma? Rahmetlinin sözlerini hatırladım yine: "Akşamüstleri ağırdır, hele yalnızlıkta kurşun gibi ağırlaşır, taşınamaz hale gelir," diye yazmıştı bir mektubunda. Uzunca bir iş seyahatine çıkmıştı yıllar önce, kızımı da dayısı almıştı birkaç günlüğüne. Evde yalnız kaldığım o günlerden birinde, bir akşamüstü aniden hüzün çökmüştü üstüme. Bir mektup yazmıştım ona aynı gece, içimdeki sıkıntıyı anlatmıştım uzun uzun. Bana yazdığı mektupta vardı bu cümle. Beni o kadar etkilemiş ki, bugün bile hatırımda. Nasıl da

haklıymış! Birlikte yaşlanacağımızı düşünmüştüm hep ve nedense ondan önce öleceğimi... Onu bu kadar erken kaybedeceğim, akşamüstlerinin ağırlığını yıllarca tek başıma taşımak zorunda kalacağım hiç aklıma gelmemişti. Olan olmuştu artık, sızlanmanın, yakınmanın ne yararı vardı ki? Kızımın kendi evine taşınması daha iyi olacaktı belki de; onu üzmemek, bu gencecik yaşında bunaltmamak için hep iyi görünmeye, gülümsemeye çalışıyordum üç yıldır. Bu oyunu oynamaktan, sürekli onu kollamaktan yorulmuştum. Bu düşünceleri atmaya çalıştım kafamdan, güler yüzle konuştum kızımla, kalan eşyalarının yerlerini gösterdim. Birlikte kapattık son kolileri. Kapının çalınmasıyla yüreğime bıçaklar saplanıverdi, damadım gelmiş olmalıydı, birazdan ayrılacaktık. Onlar eşyalarını almak için gidip geldikçe, içimin sıkıntısı artıyordu. Bu yüzden de daha çok gülümsemeye çabalıyordum. Son gelişinde sarılıp öptü beni kızım, "Hoşça kal, yarın uğrarım bir ara," dedi ve gitti. Dönüp ardına bakacağı umuduyla bekledim bir süre. Baksaydı, boynuna sımsıkı sarılacaktım. Aylardır kendimden bile sakındığım gözyaşlarıma bu kez engel olmayıp, kızımın omzuna başımı yaslayarak doya doya ağlayacaktım. Gerçi hiçbir şey değişmeyecekti, yine aynı sözleri söyleyecektim ardından, "Haydi, git artık!" diyecektim, ama bakmadı.

Aynı günün akşamı havanın kararmaya başladığı saatlerde, birbirine çok da uzak olmayan iki evde, iki kadın ağlıyordu. Genç kadının başı, sevdiği adamın omzundaydı. Yaslandığı omzu ıslatacak kadar çoktu gözyaşları. Yaşlı kadın ise yitirdiği hayat arkadaşının omzuna yaslanmıştı. Uzandığı koltukta uyu-

yakaldığım ve yastığının düşünde döktüğü gözyaşlarıyla ıslanmış olduğunu, ancak uyandıktan bir süre sonra fark edecek ve gördüğü düşün tüm ayrıntılarını anımsayabilmek için gözlerini sıkıca kapatacaktı yeniden.

Ekim 2001

Kırmızı Bir Düş

"Çünkü geceye karşı konur iki türlü
Biri ailece evlerde
Öbürü har vurup ömrü
İçkili yerlerde."

Behçet Necatigil

Bakışlarım bir noktada takılıp kalmıştı, küçük bir düğmede. Kirli beyaz bir düğmeydi, gömleğin renginde ve iliklenmemişti. Şaşırtıcı bir biçimde hep aynı yere bakıyordum, kimbilir ne zamandır. Belli bir nokta hedeflendiğinde elde olmadan göz kırpmalar sıklaşır ve bakılmak istenen nokta yitirilir ya bir süre sonra, belki de içinde bulunduğum durumun güçlüğü nedeniyle bu gece farklıydı. Karşımda oturan ve yüzüme doğru eğilerek aynı sözcükleri tekrarlayan erkeği algılamıyordum, tüm görüş alanım küçücük bir düğmeyle sınırlanmıştı sanki. O düğmeden uzaklaşırsam, her şeyin bir anda değişivermesinden korkuyordum. Değişmesini istemiyordum oysa, kendi dünyamdan hoşnut, yaşayıp

gidiyordum yıllardır. Korunaklı, durgun, huzurlu... Değişik insanları, farklı yaşamları tanımayı her zaman çok sevmiştim, ama bu yaşamlara ne denli yakından tanık olsam da, kendi dünyama geri dönmekte zorlanmamıştım bugüne dek. Yaşamıma giren yeni renklerin, o duru, dingin beyazı bulandırması söz konusu bile olmamıştı. Bu gecenin de üstesinden gelmeyi başarmalıydım, ne pahasına olursa olsun!

Eve girdiğimizde, her şey çok kolaydı önce. Çevreye göz atmak, yere atılmış kitaplara, boş kahve fincanlarına, içki kadehlerine, içinde izmaritler birikmiş kül tablalarına kınayan gözlerle bakmak, "Ne kadar da dağınık bir evin var, nasıl yaşayabiliyorsun burada?" diye dalga geçmek... Kendimden emin, bu eve yalnızca ona iyi bir ders vermek için geldiğimi düşünerek ortalıkta dolaşmak, onun içi küf bağlamış kahve fincanlarını mutfağa kaçırmasını izlemek eğlenceli bile sayılabilirdi. Keyfim yerindeydi; yol boyunca yaşadığım kararsızlık ve tedirginlik, eve girdiğim anda rahatlığa dönüşmüştü birdenbire. Yanlış davranmıştım belki, ama aklım başıma gelmişti işte! Hep güçlü olmuştum bugüne kadar, en azından güçlü görünmeyi başarabilmiştim. Bu gecenin ne farkı olabilirdi ki? Kendime güveniyor, artık iplerin tamamen benim elimde olduğunu hissediyordum. "Bakalım benimle nasıl başa çıkacaksın?" diye geçiriyordum içimden, onun az önce aceleyle üstlerini boşalttığı koltuklardan birine otururken. Sesimin sakin ve yatıştırıcı olmasına özen göstererek konuşmaya başladım. Söyleyeceklerimi o kadar iyi hazırlamıştım ki önceden, onu etkileyeceğimden hiç kuşkum yoktu.

"Yanlış yapıyorsun. Seni uyarmalıydım, çünkü

seni yitirmek istemiyordum. Bir sürü sorunun var, bunalıyorsun. Bu gece, çözümün bende olduğunu düşündün her nedense. Yanıldın! Yanında kim olduğu da önemli değildi aslında, bir rastlantı sonucu ben vardım. Gece, aşırı alkol ve karşı cinsten biri... İşte hepsi bu. Seni yitirmek istemediğim için geldim buraya. Konuşmadan ayrılmamız yanlış olurdu, değil mi?"

Durdum, başımı kaldırıp yüzüne baktım. Öylesine kendi davranışlarımda ve söyleyeceğim sözcüklerde yoğunlaştırmıştım ki düşüncelerimi, onun varlığını unutmuş gibiydim. Bir yanıt bekledim, gelmedi. Donuk bir ifade vardı gözlerinde, eve girmeden önceki coşkunun yerini bezginlik almıştı sanki. Tedirgin oldum, bir şeyler daha söylemem gerektiğini düşünerek devam ettim sözlerime: "Seninle iyi bir arkadaşlığımız var, aynı dilden konuşuyoruz, sorunlarımızı paylaşabiliyoruz. Kaç kişi var ki insanın çevresinde anlaşabildiği? Ne zamandır emek vermişiz arkadaş olmak, birbirimizi tanımak için, yazık olmaz mı? Tamam, ben de hatalıydım bu gece. Neden böyle davrandığımı bilmiyorum gerçekten, ama geçti gitti işte. Çok içmiştin, kendinde değildin, ben de öyle. Kestiremezdim böyle gelişeceğini. Şimdi daha iyisin değil mi? Birlikte kahve içelim mi ben gitmeden, ne dersin?"

"Seninle sevişmek istiyorum, hiç zaman kaybetmeden, hemen, şimdi."

Donup kalıverdim bu sözleri duyunca. Böyle bir yanıt alacağım aklıma bile gelmemişti. "Anladın mı, seni istiyorum. Seninle sevişmek istiyorum. Hemen, şimdi." Ne yapacağımı bilemedim, etkilendiğimi hissettim ve yüzüne bakarsam, bunu anlamasından korktum. Tam o sırada takıldı gözüm o düğme-

ye. Gömleğinin, iliklenmemiş olan ikinci düğmesine. Düğmeden güç aldığımı fark ettim, bakışlarımı sabitledim ve biraz olsun rahatladım. O ise konuşmaya devam ediyordu, söylediklerimi duymamış gibi:

"Seni istiyorum. Yalnızca bu gecenin yarattığı bir durum değil bu. Daha önce de istemiş ve engellemişimdir belki, bilemezsin ki. Gece, alkol ve karşı cins dedin az önce. Olabilir, her şey mümkün, ama bu gece önemli olan senin varlığındı. Bir de beyaz bulut vardı yürüdüğümüz sahilde, sana da göstermiştim hani. O bulut işte, beyaz bulut, çok önemliydi. Şiirler okudun bana, şiirlerimi dinledin. Benimle dans ettin o sahilde. Olmayan bir müziğin eşliğinde dans etmek çok önemliydi." Yüzüme doğru eğildi, hesap soran bir ses tonuyla ekledi: "Değil miydi?"

Orada oturup düğmeye bakmaya devam ettim. Sözcüklerin devamını algılayamıyordum artık, şiirler vardı yalnızca beynimin içinde yankılanan, ötesi yoktu, boşluktu. Sahil, ay ışığı, beyaz bulut, şiirler... Boşluk o sahilde başlamıştı, orada kendi kimliğimden sıyrılmış, tüm yaşamımı bir kenara koyup başka biri olmuştum. Boşluk tüm gücüyle içine çekmişti beni, çok derinlere; karşı koyamamıştım kimliksizliğin büyüsüne. Sahilden uzaklaştıktan sonra, tam her şeyin yoluna girdiğini düşünmeye başlamışken, hiç beklemediğim bir anda şiirler akın ediyordu yeniden, boşluğun içinde yankılanan şiirler, ***"çünkü geceye karşı konur iki türlü..."***

"Sana anlatabilmeliyim. Gecenin akışını şiirler yönlendirdi, biliyorum. En azından benim için böyle oldu. Ah, şiirler, her şeyin nedeni bu şiirler. Varlığımızın anlamı olan ve o anlamı, bir anda anlamsız-

lığa dönüştürebilen şiirler... Keşke şiirlerden söz etmeseydik hiç, şiirler okumasaydık birbirimize. Nasıl bilebilirdim ki? Benim anlatmak istediklerim çok başkaydı, hepsini nasıl da birbirine karıştırdım! Yaşamını böyle acımasızca tüketmemelisin, bak ben, ne güzel, ailece evlerdeyim. Bazı şeyler çok eskilerde kaldı, çünkü kalmalıydı. Beyaza geçmeden önceydi bu düşünceler, çok önce. Evlerde olmayı seçtim ve hep evlerde oldum. Korunaklı, güvenli. Ara sıra ince bir sızı geçmedi değil içimden, ama etkilenmemeyi bildim. Sızılar hep olacaktı, başka bir yol seçseydim de olacaklardı ve yine etkilenmemeyi bilmem gerekecekti. Neyi seçersen seç, değişmiyor. Aynı anda tüm yaşamlara birden sahip olamıyorsun çünkü. Ve sahip olamadıklarının ya da yaşayamadıklarının sızısını taşıyorsun içinde bir yerlerde. Bazen, kısacık bir an belki, açığa çıkmasını engelleyemiyorsun. Benim bu gece, o sahilde engelleyemediğim gibi. Önemli olan bunları atlatabilmek, yoksa dağılır gideriz. Ben kendi beyazıma ulaşalı yıllar oldu, nice renkten geçildi o beyazı damıtmak için, çok bedel ödendi. Senin beyaz bulutun, o parlak beyaz öylesine farklı ki! Bu bir yanılgı, parlak renkler yalnızca düşlerde var. Ah, sana anlatabilsem... Sonradan dindirmeyi bilemeyeceğin acılar yüklenmenin bir anlamı yok, yararsız. Ben senden daha uzun yaşadım, renklerin tümünü tanıyorum, inan bana."

Yüzüne bakmak ve içimden geçenleri söylemek, daha da ötesi, haykırmak istiyordum, ama susmayı başardım. Şiirler tehlikeliydi, biliyordum artık, yeniden şiirlerden söz etmemeliydim. Ellerimdeki değişikliği algıladım ansızın, yabancı, alışık olmadığım bir dokunuşun sıcaklığını duydum. Bu

kez, düğmeden aşağıya kaydırıp ellerimde sabitledim bakışlarımı. Zamanın durmasını, o yabancı dokunuşun etkisiyle çözülüveren ellerime bakmayı ve orada, öylece sonsuza dek kalmayı istedim. Sıcacık bir soluk vardı yanı başımda ve yüreğimde bildiğim tüm şiirler... Heybeliada'da sahildeydim, sevdiğim delikanlı öpüyordu beni, ürkek ve çekingen. Akşamüstüydü, deniz kokuyordu soluklarımız. Beyaz bir bulut gülümseyerek bakıyordu gökyüzünden, ara sıra günbatımının turuncularına göz kırparak.

Gözlerimi açtığımda, içinde bulunduğum mekânı algıladım önce. Önemsiz ayrıntılarda dolaştı bakışlarım, masanın üzerinde duran bir bira kutusu, müzik setinin önüne atılmış birkaç kaset ve duvara dayanmış gitar... Gördüklerimden tedirgin oldum, eski bir günbatımının sahilinde olmadığımı hatırlayarak irkildim. Şiirler silinip gidiyordu belleğimden birer birer. Ne yeni duyguların uçuk mavisi ne de bedenimi şiddetle kendine doğru çeken koyu kırmızı... Direnmeli, çözülüp gitmemeliydim. Yıllar öncesinde kalan bir günbatımını yeniden yaşamak bir düş olabilirdi yalnızca. Yaşanan her şey tükenip gidiyordu, hangi duygunun tekrarı olabilmişti ki bugüne dek! Hiçbir renk engellememeliydi kendi beyazıma geri dönmemi, ona ulaşmak için bunca yıl emek verdikten sonra... İzin vermeyecektim, kesinlikle.

"Ne çok sevdim ben seni ve sen, ah sen, ne çok sevdin beni. Yirmi yıldır sürdürdüğümüz bu ilişkiyi nasıl da beyazda tutabildik, her renkten geçerek. En iyi dostumdun benim, sonra sevgilim oldun ve ardından kocam. Ama öncelikle dostum oldun hep.

Dünyaya aynı pencereden baktık, nerede ve kiminle olursak olalım, paylaşmaya çalıştık yaşadıklarımızı, son yorumu birlikte yaptık. İlişkimizin adını koyduğumuz günü anımsıyor musun? Hava kararmıştı, bir sonbahar akşamıydı, simsiyahtı gökyüzü, ama biz maviyi görüyorduk her yerde. Okulun koridorlarında, öğrenci kahvelerinde, derneklerde başlayan dostluğumuzu, birlikte okuduğumuz kitaplarla, tartışmalarla, saatler süren yürüyüşlerimizde bitmek tükenmek bilmeyen konuşmalarla geliştirmiş ve günün birinde 'aynı yolda yürümeye devam etmek' kararıyla şölene dönüştürmüştük sanki. Beyaz! Duru, saf beyaz! Bu şölenin uzun sürmeyeceğini biliyorduk, heyecanlar zamanla azalacak, birçok şey sıradanlaşacaktı. Siyah karıştı beyaza, griyi tanıdık. Bilmek, bilerek başlamak önemliydi, belki de bu yüzden büyük hayal kırıklıkları yaşamamayı başardık. Dürüst olduk, yaşama, işimize, birbirimize ve en önemlisi, kendimize karşı. Bu tutku yüzünden başımız hiç dertten kurtulmadı, geceler boyu tartıştık bazen, yorgun düşene dek sorguladık her şeyi. Griyi yeniden beyaza dönüştürmek içindi onca çaba... Aramızda bir sorun varsa, henüz çözememişsek bu sorunu ve son noktayı koyamamışsak, asla cinselliğe sığınmadık uzlaşabilmek için. Ah, cinselliği nasıl da keşfettik birlikte! Ürkek ve tutuktu sevişmelerimiz önceleri, yeni bir rengi, turuncuyu tanımaya çalışıyorduk. Bedenlerimizi özgür kılmamızla birlikte o tarif edilemez coşkuyla tanıştık, şaşırdık. Sevişmelerimizi alışkanlığa dönüştürmemeyi başardık, 'Nicelik değil, nitelik önemli,' diye dalga geçtik birbirimizle, meydan okuduk dünyaya ve kendimize! Turuncunun her tonundan geçerek bulduk o en koyu, en güzel tonu. Gurur duyabileceğimiz çocuklar yetiş-

tirdik, uçuk maviler yeniden girdi yaşamımıza, griyi beyaza dönüştürmeye yardımcı; onların bizimle gurur duyabilecekleri şekilde davranmaya çalıştık hep. Kendimize saygımızı asla yitirmeden yaşadık bugüne dek. Ya ben, bu geceye nasıl geliverdim öyleyse ansızın? Nasıl kapılabildim başka bir erkeğin ve beyaz bir bulutun büyüsüne, seninle rengârenk bulutlara isimler koymuşken yıllar boyu? Yeni bir günü, odamı dolduran papatyalarla karşılarken, böylesine sevgiyle doluyken çevrem, bir başkası nasıl oldu da etkileyebildi beni? Kafamı bu denli karıştıran hangi renk şimdi? O koyu kırmızı mı, beni kendine çeken, bedenimi alıp götürmek isteyen? Sen de yaşadın mı benzer bulut öyküleri, benimle paylaşamadığın? Nasıl üstesinden geleceğim bu gecenin, ne yapacağım? Bilmediğim bir rengi tanımak uğruna ödeyeceğim bedeller ne kadar ağır olacak!"

Ayakta duruyordum, bakışlarım yine aynı düğmede. Konuşmaya devam ediyordu: "Sen de istiyorsun kalmayı, biliyorum. Evliliğin, kocan, en çok da çocukların durduruyor seni. Ne olur kal, sonrasını, yarını düşünme. Yarın önemli değil. Yarın senden hiçbir şey beklemeyebilirim ya da tüm yaşamını isteyebilirim. Ne önemi var ki? Bırak kendini, gözlerinde kaybolup gitmek istiyorum, benimle kal bu gece." Yaşamımdaki en önemli kişiyle, tüm değerlerimle, her şeyden önce kendimle hesaplaşmaya çalışırken, hâlâ orada olmak... Silkinmek, bedenimi saran kollardan sıyrılmak istedim, gerçekten istedim, ama yapamadım. Artık hiçbir şiir yoktu belleğimde, yalnızca koyu kırmızı bir boşluk vardı beni var gücüyle çeken. Tüm duygularımdan arındığımı hissettim bir an ve bedenimi özgür bıraktım, tanımadığı o

renge ulaşması için.

Evden çıktığımda, ayaklarım beni taşıyamıyordu sanki. Yüksek topuklu ayakkabılarım, çiseleyen yağmurun kayganlaştırdığı parke taşlarda yürümemi iyice güçleştiriyordu. Yardımcı olmak için uzattığı koluna girdim, giderek hızlanan adımlarına ayak uydurup bıraktım kendimi, tek beden olarak hızla iniverdik uzun, dik yokuştan aşağı. Caddeye ulaştığımız anda durdu, "Sağ ol kaldığın için," dedi, "sana öylesine ihtiyacım vardı ki bu gece." "Önemli değil," diyebildim duyulur duyulmaz bir sesle, "hoşça kal." Az ileride duran taksiye doğru koşarcasına yürüdüm, bindim aceleyle. Taksi hareket etmek üzereyken, bir daha asla görmeyeceğimi bildiğim rengi, o koyu kırmızıyı son kez görmek istedim, dönüp arkama baktım kısacık bir an. Sokak lambasının aydınlattığı yüzünde hiçbir renk yoktu.

Arkama yaslanıp derin bir soluk aldım. "Bu gece yoktu," diye geçirdim içimden, "hiç olmadı. Yalnızca bir düştü gördüğüm, koyu kırmızı bir düş. Acaba bu düşü bir öyküye dönüştürebilir miyim?"

Kasım 2000

Esme Hanım'ın Dar Kapıdan Çıkışı

Uzun, dikdörtgen masanın bir ucunda oturmuş, şarap kadehimle oynayıp duruyorum. Kadehim boşalalı epeyi olduğu halde garson görünürlerde yok. Şarkıların sözlerini[1] tekrarlıyorum arada bir, kimsenin duyamayacağı kadar kısık bir sesle.

'Zaman sadece birazcık zaman
Geçici bu öfke bu hırs bu intikam'

Öndeki masada Mehmet oturuyor, arkası bana dönük. Az önce kolunu, Ebru'nun sandalyesinin arkalığına dayadığı gözümden kaçmadı. Ebru bu fırsatı hemen değerlendirdi, arkasına yaslanırken sırtını hafifçe dikleştirdi, böylece omuzları Mehmet'in koluyla az da olsa temas edebiliyor artık. Bir şirketin kalabalık yıl sonu eğlencesinde dikkat çekmeden yakınlaşmak için başarılı bir girişim. Ben fark ediyorum bir tek, çünkü Mehmet benim dört yıllık sevgilim! Gece ilerledikçe, bu yakınlaşmanın de-

[1] Sezen Aksu şarkılarından alıntıdır.

vamı gelecek ve sonuçları alınacak, bunu hissediyorum şimdiden.

'Gidiyorum bütün aşklar yüreğimde
Gidiyorum kokun hâlâ üzerimde'

Mehmet'le Ebru'ya bakmamak için tüm dikkatimi sahnede toplamaya çalışıyorum, ama boşuna! Üstelik şarkının sözleri, içinde bulunduğum durumun ne kadar berbat olduğunu daha da çok hatırlatıyor bana. İlişkimiz kötüye gidiyor bir süredir, düzelme umudu da yok gibi. Garsonun az önce doldurduğu şarap kadehini başıma dikerken, "Şarap içmeyi seviyorsunuz galiba, Esme Hanım," diyen sırnaşık bir sesle kendime geliyorum. Necdet Bey, tam karşımda. İsmimi tanıştığımız günden beri doğru söyleyebilen çok az kişiden biri, hakkını vermek gerek! Genellikle Esma derler, ben de düzeltmek için uğraşmam, ne önemi vardır ki küçücük bir 'a' harfinin? İsmime de, kendime ve yaşamıma baktığım gibi bakarım, ne fark eder ki? Yaşamımı, yıllar boyunca sevdiğim adamın isteklerine göre yönlendirirken böyle savunmamış mıydım yaptığım her şeyi: "Ne fark eder ki?" Fark etmediği için, onun istediği biçimde yaşamanın, kendimden ödün vermek anlamına gelmediğine inanmamış mıydım? "Seviyorsunuz şarap içmeyi, değil mi?" sorusunu yineliyor Necdet Bey. Onun varlığını çoktan unutmuştum! Becerisi asla sırnaşıklığın ötesine geçemese de, şirketimizin en kıdemli çapkını sıfatını hak eden biri o. Yaşı altmışlarda olsa gerek, saçları dökületi epeyi olmuş, ama o ısrarla sol kulağının üzerinde özenle uzattığı bir tutam saçı, yukarıya doğru tarayıp sağa yatırarak tepesinin çıplaklığını gizleme çabasında. Yaşı yirmi

beş ile kırk arasında olan eli yüzü düzgünce tüm kadınlar Necdet Bey'in ilgi alanına giriyor. Ben kırkı geçtim Necdet Bey, daha genç görünüyor olabilirim, ama yanıltmayayım sizi, haber vereyim. İçimden geçenleri söylemeye kalksam, neler olur kimbilir! "Evet," diye başımı sallıyorum, "en rahat içebildiğim içki şarap, tadını da seviyorum." İçten ve uzun bir yanıt aldığı için sevinmiş görünüyor, genellikle terslenmeye alışkın çünkü. "Oysa ben sizin elinize rakı kadehini daha çok yakıştırıyorum," diye devam ediyor hemen, "sizin gibi olgun bir kadın... Hem ne kadar içseniz de, rakı ertesi güne baş ağrısı yapmaz şarap gibi, rahat uyanırsınız. Siz içmeyi seviyorsunuz da." Yandık, adam kadehlerimi sayıyor bu gece anlaşılan. "Ben rakıyı ancak yakın dostlarımla içebiliyorum, bu ortam..." sözleri ağzımdan çıkar çıkmaz pişman oluyorum, eyvah, ne yaptım ben! Korktuğum saldırı hiç gecikmeden geliyor: "Evet, haklısınız, ama başka bir gün, biz bizeyken, size kendi ellerimle rakı ikram etmek isterdim. Daha önce de anlatmaya çalışmıştım ama dinlemek istememiştiniz, oysa..." Fısıltı halinde söylediği bu sözcükleri duyurabilmek için bana doğru o kadar çok eğiliyor ki, kravatı tabağın içine girmek üzere. Bu anlamsız konuşmaya son vermem ve daha da önemlisi, kravatı kurtarmam gerekiyor, mayonez bulaşmış bir kravatla ne yapar adamcağız bütün gece? "Sağ olun, Necdet Bey. Sahi, Esin Hanım nasıl bu aralar, ameliyattan sonra toparlanabildi mi?" Necdet Bey'i en zayıf noktasından vurduğumdan emin, gülümseyerek bakıyorum şimdi yüzüne. Durumu bir anda değiştiriverdim. "Fena değil, idare ediyoruz," diyor Necdet Bey. Yüzündeki tüm çizgilerin aşağı sarktığını görüyorum. "Ağır bir ameliyattı, eski haline dönmesi

kolay olmuyor tabii." Gülmek geliyor içimden, ah Necdet Bey, senin işin de zor doğrusu, kolay mı göğsü alınmış bir kadınla yaşamak? Kadıncağızın iki göğsü varken bile gözün hep dışarıdaydı senin, hele şimdi! Sorduğum soru amacına ulaşıyor, Necdet Bey sert bir hareketle kravatını toparladıktan sonra başını çevirip sol tarafında oturan Mustafa Bey'le konuşmaya başlıyor.

'Sana korkular bıraktım bir de yeni başlangıçlar
Bir kendim bir ben gidiyorum'

Necdet Bey'le oyalanmak da fena değilmiş aslında, şimdi işin yoksa yine Mehmet'le Ebru'yu gözetle dur! Biz burada şarap kadehlerini sayarken, onlar işi iyice ilerletmişler. Mehmet'in sağ kolu doğrudan kızın omzunda artık, sandalyenin desteği olmasa da olur! Ebru durumdan hoşnut, kahkahalar atıp duruyor. Mehmet iyi espri yapamaz gerçi, ama insanlarla nasıl konuşulacağını iyi bilir. İnsanın tam da yüreğine doğru konuşur. Numara yapmaz, içtendir, bu yüzden de inandırıcıdır. Bana çocukluğunu, gençliğini, bir türlü düşlediği kadını bulamadığını, en çok da yalnızlığını anlattı aylar boyunca bıkıp usanmadan. Ebru'ya ne anlatıyor acaba? Kendisinden neredeyse on yaş büyük, dul bir kadınla geçirdiği dört yılın sancılarını mı? Hayır, mümkün değil. O kadının çantasına koyduğu notları, kurumuş çiçekleri... E-mail ile değil, ısrarla postayla yolladığı ya da apartmanın posta kutusuna bıraktığı el yazısı mektupları anlatamaz. Bu çağda, böylesine romantik olduğunu açığa vurursa baştan kaybedeceğini bilir. Ebru'yla çok fazla konuşmasına da gerek yoktur zaten; onu istediğini söyler, Ebru da istiyorsa iş biter.

Bu kadar! Ebru ile bir ilişki ya bu gece başlar ya da hiç başlamaz. Bu kuşağın, uzun flört dönemlerine, sevda dolu kaçamak bakışlara, içerdiğinin ötesinde anlamlar yüklenen sözcüklere ihtiyacı yok bizim gibi, Esme Hanım! Zaman kaybetmenin ne gereği var, doğrudan eyleme geçmek varken?

'Zaman sadece birazcık zaman
Kızgınlığım yalnızlıktan korktuğumdan'

Bir gölge gibi peşimdeydi aylar boyu. İhtiyacım olan her durumda, kendimi yalnız hissedip sıcak bir ilgi beklediğim her anda. Arkadaşça, dostça. Gün boyu şirkette, dönüş yolunda, iş yemeklerinde, toplu gezilerde. İlgisi o kadar arkadaşçaydı ki, kimse anlamadı neler olup bittiğini. Yakıştıramadılar belki de, akıllarına bile gelmedi. Ne öncesinde ne de sonrasında. Doğrusu ben de anlayamadım çok uzun bir süre. Her sorunumda yardımcı oldu, başım her sıkıştığında yanı başımdaydı. Bana öylesine güven vermişti ki, ondan yardım istemekten çekinmedim hiçbir zaman. Çantam çalındığında kredi kartlarımı iptal ettirmek, evimi su bastığında tamirci bulmak için... Kızımın trafik kazası geçirdiğini öğrendiğimde, hiç düşünmeden aradığım ilk kişi yine oydu. Kazadan sonra kızım bacağındaki kırıklar yüzünden ameliyata alındığında, yaşamımın belki de en uzun gününde yanımdaydı, gece sabaha kadar beklemişti hastanede benimle birlikte. Dehşet dolu bir bekleyişti, kırıkların yanı sıra belkemiğinde ciddi bir zedelenme vardı çünkü. Mehmet gece boyunca bana umut vermeye çalışmış, hastaneye gelen annemi ve kız kardeşimi sakinleştirmiş, yapılması gereken her şeyi yapmıştı. Kızımı, sol bacağı alçıda ve boynun-

dan beline kadar uzanan çelik bir korsenin içinde hastaneden çıkardığım gün, yanımdaydı yine. Evin önünde ayrılırken gözyaşları içinde, minnetle sarılmıştım ona, varlığı ve desteği için teşekkür etmek isteyerek. İlk yakınlaşmamızdı.

'Bilirsin karanlıktan da ürkerim çocuklar gibi
Işıkları hep yakarım bu korkumdan'

Birileri kadehime şarap doldurmuş yine, iyi haber! İçmeden bu geceye katlanmak olanaksız. Hem hiç hoşlanmadığım bir eğlence tarzı, hem de dört yıllık sevgilimin elimden kayıp gidişine tanıklık! Bu gidişin belirtileri uzun bir süredir vardı gerçi, ben görmek istememiştim. Biliyorum, gözlerimi kapatmamın hiçbir yararı yok, kabullenmek zorundayım. İçkisiz geçmez bu gece. Ancak içkinin de tehlikesi var, hüzün! Kendimi hüzne kaptırırsam da geçmez, biliyorum. Bu gece yaşadığım hüzünden bir ironi yaratmalıyım; içinde bulunduğum durumla, beni terk eden kocamla, kırk iki yıllık yaşamımla, kendimle ve bunu hak ettiğine inanmasam da, Mehmet'le bile dalga geçmeyi başarabilmeliyim. Hemen bitmesin diye, küçük yudumlar alıyorum şarabımdan. Allahtan Necdet Bey'in ilgi alanında değilim artık, rahatça içebilirim şarapları. Mustafa Bey'le sohbeti koyulaştırmış, genel müdür yardımcısından şikâyet edip bu şirkette hakkının nasıl da yendiğini anlatıp duruyor. İyi. Bu konu açıldı mı gözü dünyayı görmez çünkü, kaç kadeh şarap içtiğimi sayıp yarın şirkette önüne gelene de anlatamaz. Çok iyi. Mehmet ayağa kalkıyor, Ebru'nun sandalyesini geriye çekerek onun sıkışık masadan kalkmasına yardımcı oluyor. Piste doğru yürüyorlar, dans zamanı anlaşı-

lan. Bitti bu iş Esme Hanım, bitti. Her anlamda.

'Gidiyorum bütün aşklar yüreğimde
Gidiyorum kokun hâlâ üzerimde'

Kazadan sonra küçük sürprizlerle karşılaşmaya başladım. Doğum günümde evime gönderilen bir çiçek, "Bir yıl daha geçti diye üzülme sakın. Bana bakma, benim üzüntümün nedeni farklı. Neden dünyaya bu kadar geç geldim diye..." Boşanma yıldönümümde –benimle ilgili tüm tarihleri nasıl da tutuyordu aklında– bir şişe şarap, "Bugünün senin için hâlâ çok zor olduğunu biliyorum. Yanında olmak isterdim, ama cesaret edemedim nedense. Şimdilik!" Şirkette çalışmaya başladığı günün üçüncü yıldönümünde kocaman bir çilekli pasta –yalnız tarihleri değil, sevdiğim ya da sevmediğim hiçbir şeyi unutmuyordu–, "Seninle tanışmamızın üçüncü yıldönümünü kutlamak istedim, yaşadığım sürece bugünü birlikte kutlamayı her şeyden çok istiyorum. Ya sen?" Her ne kadar, "Deli bu çocuk, ne yapmaya çalışıyor?" diye gülüp geçsem de, "Neredeyse onun sevgilisi olacak yaşta bir kızım var benim, saçmalıyor!" desem de, yüreğimde engel olamadığım küçük kıpırtılar başlamıştı. Aramızdaki özel durum, bana yazdığı küçük notlarla, gönderdiği armağanlarla sınırlıydı, birlikte olduğumuz zamanlarda değişen hiçbir şey yoktu. Uzun sohbetlerimizde yine yalnızca günlük sıkıntılarımızı paylaşıyor, birlikte sinemaya, konsere gidiyor, arkadaş toplantılarına katılıyorduk. Daha sonraları duygularını anlattığı uzun mektuplar yazmaya başladı, kendisinden değil de, başka birinden söz eder gibiydi hep. Mektuplarını yürek çarpıntıları içinde okuyor, ardından hiçbir şey ol-

mamış gibi davranmaya devam ediyordum. Onun tavrı da aynıydı; kurallarını ikimizin de önceden bildiği bir oyun oynar gibiydik. Bu oyunun beni nereye götüreceğini kestirememekten dolayı endişeleniyor, yine de aynı şekilde sürdürmekten alıkoyamıyordum kendimi. On sekiz yaşındayken birlikte olduğu ilk erkeğe çılgınca sevdalanıp, yirmi yıla yakın bir süre bu sevdayı aynı yoğunlukta yaşadıktan ve tüm yaşamını o erkeğin tercihlerine göre yönlendirdikten sonra, acımasızca terk edilmiş bir kadın için tehlikeliydi bu oyun, başından beri biliyordum.

'Sana korkular bıraktım bir de yeni başlangıçlar
Bir kendim bir ben gidiyorum'

Mehmet'le Ebru pistteler. Ebru siyah, dar bir deri pantolon giymiş, üzerinde siyah kolsuz, dik yakalı kısacık bir bluz var, göbeğini açıkta bırakan. Yüksek ve sivri topuklu çizmeleriyle son yılların modasına çok uygun görünüyor. Oval biçimli yüzünde sivri, küçük çenesi, hafif kemerli burnu, ela gözleri ve yer yer kızıl röfleli kahverengi, kısa saçlarıyla dikkat çekici bir tip. Saçlarındaki kızıllık oldukça abartılı, neredeyse kırmızıya yakın. Anlaşılan kuaför rengi iyi tutturamamış bu kez. Belki de özellikle kırmızı istemiştir, şimdi çok revaçta, hem de daha çarpıcı. Sırası mı şimdi doğal güzellik söylemlerinin, modası geçeli çok oldu, ayrıca kız Mehmet'in ilgisini çekiyor ya, sen ona bak! Ah Esme Hanım, metrelerce uzaktan tüm bu ayrıntıları görmek mümkün mü hiç? Kimbilir ne zamandır Ebru'yu inceleyip duruyorsun şirkette, için için kıskanarak. Yalnızca onu mu, senden genç ve güzel olan tüm kızları! Mehmet'le ilişkinin sana kazandırdığı en berbat özellik bu, haydi sakla-

ma artık, rahatlarsın! Nasıl anlaşmıştık, her şeyle ve herkesle, en çok da kendimizle dalga geçmeyi başarmamız gerek bu gece. Yirmi sekiz yaşına, incecik vücuduna, selülitsiz bacaklarına, pürüzsüz göbeğine gıptayla baktığını itiraf et. Yap bunu!

'Şimdi çok uzak bir hatıra gibi
O yaşadığımız'

İlk sevişmemizde ışıkları söndürmesini istemiştim. Oysa Mehmet beni görmek, sevişirken gözlerimin içine bakmak istediğini, aylardır bu ânı düşlediğini yineleyip duruyordu. Yılların kalınlaştırdığı yorgun bedenimi genç bir adama verirken karanlığa sığınmamın nedeni, onu hayal kırıklığına uğratmaktan duyduğum kaygı mıydı yalnızca? Selülitli bacaklarım, çatlaklarla dolu göğüslerim, o güne kadar hiç sorun etmediğim ayrıntılar... Hayır, bunu çok düşündüm sonraları, hayır, değildi. Asıl sorun, duyduğum korkuydu. Yirmi yıl boyunca her çağrısında bedenimi aynı istekle verdiğim insandan başka birisiyle birlikte olmak öylesine güçtü ki... Diğer kaygılar da vardı elbette, yadsıyamam, ama öncelikli değillerdi. O gece, Mehmet'le değil, boşandığım kocamla, yirmi yıllık aşkımla birlikte oldum ben. Bir yandan da şaşkınlığa düştüm, her şey hem bu kadar farklı, hem de aynı nasıl olabiliyor diye. Bedenlerimizin ilk birleşmesinin, yüreğimde açtığı onulmaz yaraların dışında hiçbir anlamı olamamıştı benim için.

'Ben bir annenin evladına duyduğu hisleri besledim'

Şarkı sözleri de bu kadar uygun olabilir, tümü benim için seçilmiş bu gece! Evet, bir annenin çocuğuna duyduğu hisler de vardı içimde, kızıma duyduklarıma benzeyen. Beni terk eden kocam için duymaktan vazgeçemediğim, içimi acıtan sevgi, onun yerine koymak isteyerek düşlerimde yaşattığım bir yabancıya özlem... Çok şey vardı, ama bir şey eksikti, adını koyamadığım. Ya da fazlaydı, kimbilir? Dikkatli ol Esme Hanım, şiddetle hüzne kayıyorsun yine! Nerede benim kadehim? Hâlâ pistteler, ikisi de güzel dans ediyor doğrusu. Mehmet'in bu kadar iyi dans ettiğini bilmiyordum, ben onunla hiç dans etmedim çünkü. Biz Mehmet'le karanlık otel odalarında, olmayan müziklerin eşliğinde dans edebildik ancak, parlak ışıkların altında değil! Ebru'nun başı, yüksek topukların da katkısıyla Mehmet'le aynı hizada görünüyor. Mehmet, oldukça kısa boyluymuş aslında, daha önce hiç fark etmemişim, ne tuhaf! Neyin farkındaydım ki bugüne kadar, bana verdiği sımsıcak dostluğun ve güven duygusunun dışında? Uzun yüzü, çıkık elmacık kemikleri, birbirine çok yakın, hafif şehla bakan kahverengi gözleri, sivri burnu, çizgi gibi incecik dudakları ve seyrek siyah saçlarıyla pek de yakışıklı sayılmayacak bir adam Mehmet. Kadınları peşinden koşturacak fiziksel özellikleri yok denecek kadar az. Ayrıca çok sessiz, çekingen. Hayır, Esme Hanım, yanılıyorsun, bu doğru değil. Birlikte geçirdiğiniz birkaç yılın Mehmet'e katkısını unutmamalısın, o artık ne sessiz ne de çekingen! Olgun bir kadınla ilişki kurmanın avantajlarını da yaşadı elbette, yadsıyamaz. Olgun bir kadın, ne iğrenç bir niteleme! Ve bir o kadar da gülünç. Görünüşe aldanıyorlar Esme Hanım, senin küçücük, kırılgan bir çocuk olduğunun kimse

farkında değil! Ebru kollarını onun boynuna doladı az önce, elleri saçlarının arasında dolaşıp duruyor. Mehmet, kızı kendine doğru çekiyor ani bir hareketle, kulağına eğilerek bir şeyler söylüyor. Ebru başını geriye atıp kahkahalarla gülüyor, sonra yeniden yaklaşıyor. Aptal değil bu kız, aklı başında ve güvenilir bir erkek bulmanın ne kadar güç olduğunun farkında. Ortalık otuzuna yaklaşmış ya da çoktan geçmiş yalnız kadınlarla dolu. Bu yüzden Mehmet'in uzattığı eli asla geri çevirmeyecek, denemeye değer bulacak onu, eminim. Pistten ayrılıp masalarına doğru yönelmişken Ebru yolunu değiştiriyor. Mehmet'in elinden tutarak onu benim oturduğum masaya doğru getirdiğini görünce başımı çeviriyorum hemen. "Nasılsınız Esma Hanım?" Adımı doğru söylemesini beklemiyordum tabii ki! Geldiklerini Ebru'nun sesini duyunca fark etmiş gibi dönüp bakıyorum, tam yanımdan geçiyorlar, tuvalete gidecekler herhalde. "İyiyim, Ebru, sağ ol. Sen nasılsın?" Mehmet'in, elini Ebru'dan kurtarmaya çalıştığını görüyorum, "Ben çok iyiyim, bizim masa oldukça neşeli. Sizin masada nasıl durum?" Mehmet önüne bakarak belli belirsiz selam vermekle yetiniyor, benimle göz göze gelmemek için yoğun bir çaba içinde. "Fena değil, ama sizin kadar neşelenemedik nedense." Neden söyledim bunları, kendime kızıyorum, ne yapmaya çalışıyorum şimdi ben? "Keşke siz de bizim masada olsaydınız, uzak kaldık bu akşam. Oturma düzeni tuhaf olmuş nedense," diyor Ebru. Başını eğiyor bana doğru: "Bu kez servislere göre değil, kıdemlere göre ayırmışlar anlaşılan! Şansınıza en sıkıcı insanlar sizin masanızda, üstelik tam karşınızda Necdet Bey!" Doğru söylüyor kız, bu yüzden Mehmet'ten uzaktayım demek ki! Yadsınamaz

bir gerçek bu Esme Hanım, sözkonusu kıdem olunca hem yaşamda uzaksın Mehmet'ten, hem de şirketin yıl sonu eğlencesinde. Akıllı kız, kıdem yükseldikçe sıkıcılığın arttığının da farkında! Gülümseyerek "İdare ediyoruz işte," diyorum Ebru'ya. Israrla Mehmet'in yüzüne bakıyorum, yaptığımın yanlış olduğunu bildiğim halde. "Neyse, görüşürüz," diyerek yürüyen Ebru'nun peşinde, bakışları hâlâ yerde, uzaklaşıyor.

'Ben senin bal gözlerinde
Dört kısa günde bilsen neler neler gördüm'

Sözler bu kez uymadı, bal rengi değil, kahverengi çünkü, ayrıca dört kısa gün de değil, dört uzun yıl. Gözlerinde gördüğüm ise içimi ısıtan bir ilgi, benim için kaygılanan bir insanın varlığı, içten bir dostluk, yani ihtiyacım olan her şeydi. Bedenimin bu yeni birlikteliğe alışması çok uzun sürmedi. Kızımla birlikte yaşadığım evde ya da Mehmet'in ailesiyle paylaştığı evde bir araya gelmemiz mümkün olmadığı için, otellerde kaldık çok kez. Tek geceliğine tutulan odalar, birbirine benzeyen resepsiyon görevlileri, asansörün önünde ellerine sıkıştırılan bahşişle baştan savılan ve oda kapısına kadar gelmesi engellenen yılışık bakışlı komiler... Daha önce hiç bilmediğim bir yaşam biçimiyle tanıştım, bulunduğum mekânı, yattığım yatağı, o yataktaki adamı, her şeyi yadırgayarak onunla birlikte olmayı öğrendim. Zaman içinde karanlığa ihtiyacım azaldı, yanımdaki insanın Mehmet olduğunu kabullendim. Onun isteklerine aynı şiddetle karşılık verdiğimi fark ettim günün birinde, şaşırdım. Sorun, bedenimle yüreğimi bir araya getiremiyor oluşumdu. Bedenim, yeni bir

bedenle birlikte olmaya alışmış, ondan haz almayı öğrenmişti. Yüreğim ise Mehmet'in dostluğuna açıktı sonuna kadar, ama iki farklı kişi var gibiydi yaşamımda. Günlük sorunlarımı, kaygılarımı paylaştığım arkadaşımla, seviştiğim insan aynı değildi sanki. Mehmet'in dostluğunu öylesine benimsemiştim ki uzun süredir, vazgeçmem olanaksızdı. Bu dostluğu sürdürmenin bedelini yabancı otel odalarında bedenimi ona vererek ödediğimi düşünüyor, böylece gelecek günlerin dostluğunu satın aldığımı hissediyordum. İlişkimizin bu koşullarda daha ne kadar süreceği ise belirsizdi, çünkü Mehmet neredeyse iki yıldır bu konuda somut bir yanıt bekliyordu benden, bu gizli saklı ilişkiyi artık gün yüzüne çıkarmak, evlenmek –bu sözcüğü yıllar sonra yeniden duymak çok gülünçtü–, en azından birlikte yaşamak ya da bitirmek için. Sonsuza kadar bu şekilde devam edemeyeceğimizi söyleyip duruyordu uzun süredir. Ne zaman bu konu açılsa susuyordum, çünkü onun dediklerinin hiçbirini yapacak cesaretim yoktu. Yüz yıllık bir çınar kadar yaşlı hissediyordum kendimi; yirmili yaşlarında bir kızım varken, benden on yaş genç bir adamla birlikteliğimi ortaya çıkaracak yürekliliği asla gösteremeyeceğimi biliyordum. Gereklilik kipinin hep öncelikli olduğu bir yaşam biçimine alışkındım, sosyal statüm, aile bağlarım, kabul gördüğüm çevre... Mehmet'i yaşamından çıkarmak, onun dostluğunu, yıllardır alıştığın varlığını yitirmek daha mı kolay sanki? Ah Esme Hanım, ah, öyle açmazlar içindesin ki sen!

'Özledim ellerini
Gözlerini
Ve yanık kokunu özledim'

Masalarına geri dönüyorlar. Ebru yine çok neşeli, Mehmet ise keyifsiz görünüyor. Ebru'nun yanıma gelip konuşması canını sıktı, belli ki büyü bozuldu! Uzaktayken iyiydi, kaptırmış gidiyordu, ama bunca yıl sonra gözümün önünde Ebru'yla bir ilişkiye başlamak üzere olduğunu ilan edecek kadar duyarsız bir adam değil o. Başı önde yürüyor Ebru'nun arkasından, tam yerine oturmak üzereyken vazgeçip masanın öbür ucuna yöneliyor, oradakilerle konuşmaya başlıyor ayaküstü. Ebru'ya bakıyorum, o da bir kızla sohbete dalmış hemen. Herkes kendi havasında şu anda. Masanın en ucunda oturmanın avantajını yaşıyorum bu gece, karşımda oturan Necdet Bey'i evli olduğunu hatırlatarak küstüreli çok oldu. Sağ tarafımdaki Nilgün Hanım'ın ise ağzını açacak hali yok, belli ki ayıp olmasın diye katılmış bu eğlenceye. Ara sıra birbirimize gülümseyip, "Biraz daha salata alır mıydınız?" demekle götürüyoruz geceyi. İyi. Nilgün Hanım elli beş yaşlarında, emekliliği çoktan gelmiş, uzatmaları oynayanlardan. Her gün yüreği ağzında çıkışını bekliyor, kimsenin dikkatini çekmemek için neredeyse yokmuş gibi davranıyor. Bu gece de aynı tavır içinde, benimle konuşmaya bile ürküyor. Kazara emeklilik, yaş konusu falan açılır da... Çok iyi. İki yıl önce kocasını kaybetti, ani bir kalp kriziyle. Bir oğlu yıllardır Amerika'da okuyor, bir türlü bitmiyor okulu, ona para yetiştirmekle geçiyor kadının tüm yaşamı. Ya senin yaşamın nasıl geçiyor Esme Hanım ya da nasıl geçecek, özellikle bu geceden sonra?

'Git...me dur ne olursun
Gitme kal yalan söyledim'

Mehmet'i gerçek anlamda –yani bir zamanlar kocamı sevdiğim gibi–, koşulsuz sevmekten bilinçli olarak alıkoydum kendimi. Beni üzeceğini en son düşüneceğim kişi, yüreğimi öylesine acıtarak çıkıp gitmişti ki yaşamımdan... Çalıştığı şirketten verilen bir yıllık dış ülke görevinin kocama getirisi, yeni bir kadın ve o kadından bir çocuk olmuştu. Benim içinse beklenmedik bir biçimde bitiveren evliliğim. Kolaylıkla kabullendim ya da öyle göründüm, boşanmamız iki ay bile sürmedi. O günler olayın şaşkınlığıyla çabucak geçiverdi, sancılar daha sonraları başladı. Yalnızlığı yaşadıkça, yakın çevremde bana destek olmaya çalışanlar zaman içinde kendi yaşamlarına döndükçe, yıllardır kocamla birlikte katıldığım ortamlarda boşanmış, yalnız bir kadın olarak bulunmanın o sıradan, ama aşılamaz güçlükleriyle karşılaştıkça... Bu koşullarda karşıma çıkıp bana sevgiyle uzanan bir dost eliydi Mehmet, geri çevirmem olanaksızdı. Devamını, sonrasını düşünmek istemedim, ama beni üzeceği baştan belli olan bir insanı –yani yalnızca genç olduğu için eninde sonunda üzmesi kaçınılmaz bir adamı– tüm yüreğimle sevmeyi de reddettim.

'Aramızda yaşanacak yarım kalan bir şeyler var'

Hayır, doğru değil, yaşanacak her şeyi yaşadık biz, belki yaşanmaması gerekenleri de. Gecenin sonu geliyor yavaş yavaş, öbür masalardan birkaç kişinin ayrıldığını görüyorum. Ben de çıkabilirim birazdan. Mehmet'le Ebru da kalkıyorlar masadan, hayır, bunu görmek istemiyorum. Üzülmeye en başından beri hazır olduğumu sansam da, hazır falan değilim.

Ama görüyorum, birlikte çıkıyorlar işte. Bildik otel odalarından birinde mi biter gece, yoksa Ebru'nun evinde mi? Ebru yalnız mı yaşıyordu? Ailesiyle birlikteyse, gece yarısı eve bir adam getirmesini hoş karşılarlar mı acaba? Saçmalıyorum. "Hoşça kalın Necdet Bey, hoşça kalın Nilgün Hanım. İyi geceler, arkadaşlar, görüşürüz." Tam yürümek üzereyken dönüyorum aniden, Necdet Bey'i bir kez daha kızdırmak bana iyi gelecek: "Esin Hanım'a selamlar, saygılar. Biraz daha toparlansın, ziyaretine gelmek istiyorum. Hem az önce sözünü ettiğiniz rakı muhabbetini de yaparız üçümüz birlikte." Beni asansörlerde, boş toplantı odalarında taciz ederken iyi miydi Necdet Bey? Üstelik ne kadar da gençtim o zaman, ne yapacağımı bilemeden kıvranıp dururdum karşında! Necdet Bey'in sitem dolu bakışları umurumda bile değil, intikam ne hoş bir duyguymuş meğer! Yaşamımda ters giden her şeyin intikamını neden zavallı Necdet Bey'den almaya çalıştığımı hiç anlamadan çıkıyorum dışarı.

'İkimiz için de doğru olan böylesi
Git'

Gecenin kapanışı için iyi bu sözler, doğru olan gitmek gerçekten. Ben gidemediğime göre sen git, Mehmet. Çok içtim, arabayı almamakla doğru yapmışım. Herkesten önce ayrılmam da iyi oldu, insanları "Sizi evinize bırakalım," demekten ve kimin yolunun üstünde olduğumu tartışmaktan kurtardım böylece. Bak, yolunda giden bir şeyler de var bu gece Esme Hanım, asma suratını! Taksi şoförüne evimin adresini söyleyip arkama yaslanıyorum. Boşluk duygusu, yalnızca bu duygu var içimde. Mehmet

yok artık. Yaşamımdan çıkıp giden ikinci insan. İlk gidenin açtığı yaraları sarmak için gelmişti, gitme zamanı geldi, gitti. Üstelik bu gidiş, yüreğimi daha fazla acıtamıyor; onunla birliktelik, hep açık kalacak bir yarayı üfleyerek acısını ara sıra dindirmek gibi bir şeydi çünkü. Hâlâ kendini kandırıyorsun Esme Hanım, ne dediğini bilmiyorsun sen! Bir öyle, bir böyle... Yeter artık, son ver bu gelgitlere, üzüleceksen doyasıya üzül ya da dön arkanı, yürü git yol nereye götürüyorsa, didikleyip durma kendini ve her şeyi. Hani kendine ve yaşamına adının son harfi gibi bakıyordun? Ne önemi vardı 'e' ile 'a'nın? Sahtekârın birisin sen Esme Hanım, yaşamın kendini kandırmakla geçiyor! Eve yaklaşmak üzereyken cep telefonum çalıyor. Arayan Mehmet, gözlerime inanamıyorum, engelleyemediğim bir sevinç kaplıyor içimi. "Son gittiğimiz otele gelir misin, oradayım," diyor. "Ne anlamı var ki artık?" "Lütfen, kırma beni, konuşmamız gerek. Bekliyorum." Taksi şoförüne otelin adresini veriyorum. Ne yapıyorum ben, yürümem gereken yol bu değildi ki, hazır bitmek üzereyken neden yeni umutların yeşermesine izin veriyorum? Seni tanıyamıyorum Esme Hanım, daha fazla kırılmamanı diliyorum yalnızca. Nasıldı o şarkı: *"Git...me dur ne olursun / Gitme kal yalan söyledim..."*

Resepsiyonun karşısındaki koltuklardan birinde beni beklerken buluyorum Mehmet'i. Bakışlarında yorgunluk, daha da ötesi yılgınlık var. Korkma Mehmet, yaşamını daha fazla zorlaştırmayacağım, inan bana. Bunu nasıl yapacağımı hâlâ bilmiyorum, ama bir yolunu bulacağım. Aferin sana Esme Hanım, bu kadar güçlü olduğunun farkında değildim! Asansörle yukarı çıkarken konuşmasını engelliyo-

rum, "Henüz sırası değil, daha sonra..." diyerek.

Şaşılacak şey, odayı hiç yadırgamıyorum bu kez. Sanki hep yaşadığım bir mekân burası, öylesine bildik, tanıdık her şey. "Bu gece," diye söze başlıyor, "Ebru'yla beklenmedik bir yakınlaşma oldu aramızda, nedenini sana..."

"Haydi, gel," diyerek kesiyorum sözünü, "gel! Son kez olduğunu bilerek, her an bunun farkında olarak. Lütfen, son kez."

Konuşmak istiyor: "Hayır, 'son' sözcüğünü duymak istemiyorum, istersen her şeyi yoluna koyabiliriz, ben sana defalarca..."

"Sorun burada işte, kabul et artık, istemiyorum ki," diyorum çok kararlı bir sesle, gerçekten de istemediğime eminim artık. Benim istediğim, böyle sürüp gitmesiydi, bir şeylerin yoluna konması değil. Onun istemediğini de biliyorum üstelik, yalnızca bir vefa duygusuyla böyle davrandığını anlatabilmeliyim ona. Daha da iyi hissediyorum kendimi. "Bunları sonra konuşuruz, haydi, gel şimdi."

Odadaki tüm ışıkları söndürüyorum, ilk birlikte olduğumuzda yaptığım gibi, ama bu kez aynı kaygılardan değil, son birlikteliğimizi kolaylaştırmak için. Karanlığa teslim ediyorum kendimi, hoyratça, birbirimizi hırpalayarak, acıtarak sevişiyoruz. İkimizin de gözlerinde yaşlar var, güçlü görünmeye çalışmıyoruz, belki de ilk kez açığa vuruyoruz tüm duygularımızı. Kalkıp ışıkları açmak istiyor, "Hayır," diyorum, "böyle kalsın. Şimdi dinle beni, lütfen, hiç kesmeden." Elim bana güven veren, sıcacık avucunun içinde, karanlığa doğru anlatmaya başlıyorum hissettiğim her şeyi, en baştan. Kocamla geçirdiğim ve bir kadından çocuğu olacağını, artık o kadınla ve çocukla yaşamak istediğini öğrendiğim

son geceden bugüne gelene kadar. İlk kez, saklamadan, abartmadan, olduğu gibi; tüm açmazlarımı, çelişkilerimi, gelgitlerimi. Sessiz, çıt çıkmayan odada bir karanlık var, bir de benim yorgun sesim. Kendimle yüzleşmemin, yaşamımla hesaplaşmamın tek tanığı o koyu karanlık sanki. Anlattıkça rahatladığımı hissediyorum, yıllardır birbirine karışan kavramlar yerli yerine oturmaya başlıyor, kendimle tanışmak gibi bir duygu bu. Ne kadar konuştuğumun farkına varmadan geçiyor saatler. Bittiğinde kalkıp ışığı açıyorum. Saat beşi geçmiş, sabah olmak üzere.

Gülümseyerek, sevgiyle bakıyorum yüzüne, "Tamam mı, anlaştık mı?" diye soruyorum.

Başını sallıyor uslu çocuklar gibi, "Tamam," diyor.

"Sana yalnızca teşekkür borçluyum, bugüne kadar verdiğin her şey için. Bu birliktelikten çok şey aldım. Anılarında beni hep saklayacaksın, değil mi?"

"Ya senin verdiklerin?" diye mırıldanıyor. "Çok özel bir yerde saklayacağım hem de, kimselerin ulaşamayacağı..." derken sesi yükseliyor, "unutmak mümkün mü?"

"Hoşça kal," diyorum kapıya doğru yürürken, "ben gideyim sabah olmadan."

"Bekle, son bir sorum var sana," diye önümü kesiyor, "senin yalnızca dostun olmayı becerebilseydim, zorlamasaydım seni bu ilişki için, hoşça kal demen gerekmeyecekti hiçbir zaman. Beni suçlamıyor musun gerçekten de?"

"Hayır, kesinlikle," derken sesimdeki kesinliği kendim de fark ediyorum, "çünkü seninle yaşadıklarıma değerdi, sevgili Mehmet, inan bana!"

Resepsiyonda uyuklayan görevlinin önünden geçerken "Günaydın!" diyorum, ardından da,

"Hoşça kalın!" Utanç yok artık sesimde, ilk kez kendimden bu kadar emin yürüyorum resepsiyonun önünden. Bekleyen taksilerden birine binmeden önce başımı kaldırıp yukarıya doğru bakıyorum. Hoşça kalın otel odaları, bu da bir dönemdi, bitti! Bir daha yolumun düşeceğini sanmam buralara, en azından şimdilik!

Hava yavaş yavaş aydınlanıyor. Kent, yeni bir günü karşılama hazırlığı içinde, kıpırtılı, telaşlı. Eve girerken kapıcıya rastlıyorum, "Günaydın, Esma Hanım," diyor. "Günaydın Hasan Bey. Sen de lütfen öğren artık benim adımı, Esma değil, Esme!" "Öyle mi?" diyor hayretle. "Daha önce hiç söylememiştin ki! Bilseydim doğrusunu söylerdim, Esme Hanım."

Söylemediğim ne çok şey var daha kimbilir ve yaşamadığım... Bakalım, yol nereye götürecek beni! Dar kapının eşiğini aşmayı başardım galiba sonunda, yola çıkıyorum. Ancak 'e' ile 'a'nın farkını asla unutmadan yürümeye kararlıyım bu kez, ne kadar önemli olduğunu çok iyi biliyorum artık.

Ocak 2002

Yarım Kalmış Bir 'MR' Öyküsü

"Yaşansın son bir anılar
Zaman yok bir daha."

Behçet Necatigil

Bugün salı. Aylardan haziran. Ayın yirmi dokuzu. Beş gündür yatıyorum.

Hep böyle başlıyor sanıyorum, romanlarda, öykülerde rastladığım başlangıçlar gibi. 'Sonun başlangıç'larından biri, olağandışı durumun ilk fark edildiği an. 'Dün gece sağ kolumun altında bir şişlik hissettim' ya da 'sabah banyo yaparken sol memede bir sertlik geldi elime...'

Bu da bir öykü. Öbürlerinden farkı, öncelikle benim öyküm olması. Bir de sonu. Okuduğum tüm öykülerin anlamlı bir sonu vardı, tamamlanmış öykülerdi onlar. Benim öyküm ise yarım kaldı, bitmesini istemedim.

Bildiğim öykülerin çoğunda, olağandışı durumun algılanmasıyla birlikte kaygılar da başlıyor, tüm öncelikler bir anda değişiveriyordu. Benim öykümde böyle olmadı. Bedenimdeki değişiklik ortaya çıkalı epeyi olduğu halde, kaygılanmaya yeni

başladım. Birkaç gün oldu daha, hatta birkaç saat bile diyebilirim. Gerçekten kaygılandığımı, bu öyküyü yazmaya başlayınca fark ettim çünkü. Ya da daha açık söylemem gerekirse, başından beri kaygılandığımı, ancak bunu kendime bile itiraf edemediğimi az önce anladım.

Yaklaşık bir buçuk ay önce, bir sabah uyandığımda sol kolum uyuşmuştu. "Herhalde üstüne yattım bütün gece," diye geçirdim içimden, ardından da unuttum bu konuyu, birkaç gün sonra, bir arkadaşımla telefonda konuşana kadar. *–Bu arkadaşımdan söz etmek istiyorum şimdi, ama daha başlangıçta öyküden uzaklaşacağım böyle yaparsam, ertelesem daha iyi olacak.–*

— Benim kolum uyuştu birkaç gün önce, düzelmiyor bir türlü.

— Kendine hiç dikkat etmiyorsun! Kaç kere söyledim, düzenli vitamin alman gerek, kansızlık var sende. Bence zaman kaybetmeden doktora gitsen iyi olur.

Doktora gitmedim, ama vitamin almaya başladım her gün.

Bir hafta sonra başka bir arkadaşım aradı, uzun süredir görüşmüyorduk.

— Haydi, kalk gel bana işin yoksa. Laflarız biraz.

— Evden çıkmaya üşeniyorum şimdi. Gerçi gelsem iyi olur, benim kolum uyuşuyor birkaç gündür, ben de seni aramayı düşünüyordum.

— Bak, gelmek için iyi bir gerekçen var, bekliyorum.

Nörologdu arayan arkadaşım. Dostluğumuz ise sürdürebildiklerimin en eskisi. *–Bu kez alıkoyamıyorum kendimi bu dostluktan söz etmekten. Anlatma isteğim, konudan uzaklaşma kaygımın önüne geçiyor.–* Onu görmek, geçmişim olduğu duygusunu verir bana hep. Bir çeşit soyluluk duygusuna benzetirim bunu nedense. Benim bir geçmişim var, sizin bilmediğiniz, bir tek onun tanık olduğu bir geçmiş! Soyluların, soylu olduklarını yalnızca kendilerinin bilmeleri gibi bir duygu... Geçmişimi bilen başka insanlarla birlikteyken değil de, neden yalnızca onun yanındayken bunu hissettiğimi hiçbir zaman anlayamamışımdır. Bunalımlı ilkgençlik yıllarıma dönerim onu her gördüğümde, yüzlerce resim geçer gözlerimin önünden. Kimlik arayışlarımız, kopuşlarımız, birbirimizi hırpalayarak, acıtarak geri dönüşlerimiz... "Keşke olmasaydı, yaşanmasaydı!" dediğim, ama hemen ardından bugünkü kimliğimin oluşmasındaki katkısı nedeniyle 'İyi ki yaşandı!' diye düşündüğüm bir yığın olay... Her ne kadar hoşnut görünmesem de kimliğimden, için için beğenmiyor da değilim aslında kendimi, bunu da itiraf etmiş oluyorum böylece!

Çağrısına uyup gittim aynı gün, uzun uzun muayene etti beni. 'Önemli bir sorun yok gibi görünüyor, ama bir ara zaman ayırıp MR çektirmende yarar var," dedi, "fazla da geciktirmezsen iyi olur." Ne istediğini yazıp verdi bana. Onu her gördüğümde yaşadığım gelgitlerin etkisindeydim yine, otuz yıllık ortak geçmişimizi sorgulayarak evime döndüm.

Zaman bulamayıp, öykünün gelişimini burada durdurabilir ya da erteleyebilirdim, en azından belli bir süre için. İşlerim çok yoğundu, gece gündüz çalı-

şıyordum. Ancak, yaz sonu için planladığımız tatil programıyla ilgili olarak bir başka arkadaşımı aramam gerekiyordu o sıralar, bu arkadaşım ise radyologdu ve MR konusunda çalışıyordu. –*Yakın çevremde ne kadar da çok doktor varmış, bu öyküyü yaşayana kadar farkında bile değildim.*– Tatil programında anlaşamadık, ama MR'dan söz açınca "Yarın gel, bakalım," dedi, "Erhan'ı da getir, ne zamandır görüşemiyoruz."

Eski bir dostun çağrısına uymamak olur muydu hiç? Onu göreceğimiz için sevinçliydik. O, yaşamımıza girmiş en iddialı tutunamayandı. Yıllar önce, onu ilk tanıdığımda bunu bilmiyordum tabii, 'Tutunamayan'ları okumamıştım henüz.

Yoğun bir haftanın sonunda, cuma akşamı iş çıkışı Erhan'la birlikte MR merkezindeydik. Kapıda karşıladı bizi, yüzünde o bildik tedirginlik, gözlerinde çocuksu coşkuyla. Odasında oturup çay içerken, yüzünü inceliyordum dikkatle. Masmavi denizlerde yaşamayı düşlerken, bir bodrum katında makinelerin başında geçen yıllar, coşkusunu giderek azaltsa da, yok edememişti henüz. –*Şimdi yine öykünün dışına çıkmak zorundayım, çünkü öyküme çok kısa süreli de girmiş olsa, ondan söz etmeden geçmem olanaksız. Bunu yapmak istediğimde ise, hemen ilk tanıştığımız günler geliyor gözümün önüne, çok eskilere dönmek zorunda kalıyorum.* –

Lise yıllarımda, yazlık evimizin olduğu sitede tanışmıştım onunla. Öylesine sessiz ve içine kapanıktı ki, aynı lisede okuduğumuz halde daha önce hiç fark etmemiştim onu. "Günün birinde zengin olursam, ne ev ne araba, yalnızca yelkenlim olsun isterim." Kıçtan motorlu küçük bir teknede, denizdeydik. Motorun gürültüsü ve rüzgâr, sesini duymamı

engelliyordu. "Denizi çok severim ben, bir de köpekleri. Köpeğim de olur o zaman, teknede yaşar benimle. Yaşar değil mi?" Çocuksu bir yüzü vardı, güneş yanığı. Kara gözleri, kısacık kesilmiş kara saçları. Uzun sessizliklerden sonra bir çırpıda konuşuyor, konuşurken uzaklara bakıyordu, denize sığınıyor gibiydi. Sesini duyurabilmek için motoru yavaşlatıyor, sözcükleri bitince hızlandırıyordu yeniden. "Neden yaşamasın, yaşar, köpekler denizi severler." İstemediği bir şeyler duyduğu anda yeniden kabuğuna çekilmeye hazırdı hep. Bir şeylerden ürküyordu, sanki benden de... Dışadönük, uyumlu görünüşüm, insanlarla kolay kurabildiğim ilişkiler korkutuyordu onu belki de. Haksız da sayılmazdı pek, çevremde her an bir sürü insan vardı, birbirine hiç benzemeyen. Beni tanımıyordu henüz, duruma göre yüzüme hemen bir maske oturtuverdiğimi, insanlardan genelde fazla bir şey beklemediğim için onlara istediklerini vermekle yetindiğimi, yüreğimi gerçekten açabildiğim çok az insan olduğunu bilmiyordu. Yüreğimi ona da açmak konusunda kararlı olduğumu da...

MR sıramın gelmesini beklerken, her zaman yaptığımız gibi dünyayı kurtarmaya çalıştık ayaküstü. Dünyayı dolaşma hayalleri kurduk, tekneyle uzak denizlere açıldık, yelken bastık. Ben iyi bir denizci olamadığım için yine azar işittim. Güney Amerika kıtasının en uç noktasında, denizin tam kenarında durup okyanusa doğru şarkılar söyledik sesimiz kısılana dek, sonsuzluğu hissettik içimizde. Sonra MR sıram geldi, içeri girdim. Giysilerimi çıkarmış, üzerimde yeşil renkli bir gömlekle tünele girmek üzereyken yanıma geldi, sırtüstü yatmamı söyledi. Gergin görünüyordu.

— Üzerinde metal olmaması gerekiyor, ya da protez vb.

— Yok.

— Kalp pilin yok, onu biliyorum. Peki, klostrofobin var mı?

— O da yok.

— Şımarık hatunlar gibi, kocanı ille de yanında istemezsin herhalde?

— Tabii ki istemem, şaka mı ediyorsun?

Burada bir sorun vardı aslında, dile getiremediğim. Klostrofobimin olmadığı doğruydu, genelde şımarık olmadığım da doğru sayılabilirdi. Ama bir an, kendimi güçsüz hissedip kocamı yanımda istemeye de hakkım olmalıydı, oysa taşıdığım kimlik bunu engelliyordu. Bu kimlik için kimseyi suçlayamazdım, benim seçimimdi çünkü. Ama sonuçta, her durumda ister istemez güçlü görünmek zorunda kalıyordum.

Tünelin içindeydim. O karanlık, gürültülü ve soğuk yerde yatarken ortak anılarımızda dolaşıyordum. Yazlık sitede başlayan arkadaşlığımızı sürdürmeyi, 'ona rağmen' başarmıştık. 'Ona rağmen' diyorum, çünkü çevresine ördüğü kalın duvarların ardına ulaşabilmek için sabırla beklemiştim yıllarca. Gerçi hiçbir zaman tam anlamıyla ulaştığım söylenemezdi, ama sonunda o bana güvenmeyi öğrendi en azından, ben de onun bir tutunamayan olduğuna karar verip rahatladım. Bu tanımlamayı Erhan'la birlikte yaptık. Erhan onu benden birkaç yıl sonra tanımıştı, *Tutunamayanlar*'ı okuduktan sonra. Ben de tutunamayan olduğumu düşünürdüm önceleri; zaman içinde anladım böyle olmadığını, çok iyi normal taklidi yapabildiğimi fark ettikten sonra. Tutu-

namayan eğilimlerim vardı, doğru; ama yalnızlık korkum ve uyumsuz görünmekten duyduğum kaygı, her türlü eğilimin önüne geçmişti hep. O ise, normal taklidi yapmayı asla başaramıyordu, sanırım bunu denemiyordu bile. İnsanların çoğu onun şiddetli bir uyumsuz, hatta sıradan bir huysuz olduğunu düşünüyor, ancak çok az kişi algılıyabiliyordu tutunamayan olduğunu. Yaşamımı son derece normal ve sıradan bir biçimde sürdürsem de, sıra dışı olma eğilimim onu yitirmememi sağlamıştı, azımsanmayacak bir başarı değil miydi bu? *–Konuyu çok dağıttığımın farkındayım, ama bu ayrıntılar benim için öyküden daha önemli. Öykü yarım kalacak nasıl olsa!–*

Birden aydınlığı gördüğümde fark ettim tünelin dışında olduğumu. İnceleme tamamlanmış olmalıydı. Doktorlar kendi aralarında konuşuyorlardı. "Bir daha gireceksin," dedi arkadaşım, "beynine de bakmak istiyoruz gelmişken." Bir an için durakladım, sonra Erhan'ın gülümseyen yüzünü gördüm camlı bölmenin ardından: "Biz iyi bir ikiliyiz."

Yine tüneldeydim. Bu kez tüm bedenimle değil, yalnızca omuzlarıma kadar. Oldukça rahat bir durumdaydım bir öncekine göre. Başıma taktıkları garip aygıtlar da pek ilgilendirmiyordu beni, kendimi sorguluyordum zamanın geçmesini beklerken. Aklım işimdeydi. Sevdiğimden değildi aklımın işimde olması, tam tersine, sevmediğimdendi. Bu işi yapmak istemediğimi kesinlikle biliyordum artık. İlerisi için bir şeyler planlamalıydım, ama nasıl, hangi koşullarda? Sorumluluklar neden hep bu kadar öncelikliydi yaşamımda? Yine de umutsuz bakmamalıydım geleceğe, birkaç yılı daha göze alırsam, oğlumun liseyi bitirmesiyle birlikte daha özgür hareket edebilirdim. İleride çeviri yaparak hayatımı kazana-

bilir miydim acaba? Ya da bir şeyler yazabilmek, ne hoş olurdu! Ne istediğimi hâlâ bilmiyordum, tek bildiğim neyi istemediğimdi.

Dışardaydım yeniden, kalkmaya yeltendim. "Dur bakalım, ilaç verip yeniden bakacağız." Bir enjektör ilişti gözüme. Ürkmeye başlamıştım, neden bu kadar uzamıştı ki? Gittiğin doktor yakın arkadaşın ise, olacağı buydu işte; ellerine düşmeyegör, didik didik ederler insanı! Tünelin içinde son incelemenin bitmesini beklerken artık düş kuramıyor, hatta hiçbir şey düşünemiyordum. Yalnızca şaşkındım.

Sonunda kurtulmuştum! Kısa yorumlarını duyuyordum doktorların. Bir leke. Deformasyon. Kitle. Standart dışı bir şey, tek anladığım buydu. "Belki hep vardı, şu anda bilemeyiz. Yorum için çok erken, takma kafana." Kafama takmamaya hazırdım, bunca koşuşturmanın içinde böyle bir niyetim olamazdı zaten. Ardından röntgen odasına götürüldüm apar topar. Yine neler oluyordu? "Gelmişken bakalım, diyorum. Sen buraya düştün ya, hayatın kaydı kızım. Biz boşuna mı doktora gitmiyoruz," dedi arkadaşım, güldük hep birlikte. Erhan'la eve dönerken hiç değinmedik bu konuya, titreyen ellerimi görmezlikten gelmeyi ikimiz de başardık.

Birkaç gün sonra MR sonuçlarımla birlikte nörolog arkadaşımın evindeydim. Kısa bir muayene yeniden, ardından bir fincan kahve, yanında bol bol felsefe. Ayrılırken elime tutuşturulan bir kâğıt: "Birkaç kan testi istiyorum, yaptırıp sonuçlarını getir bana. Kendini de fazla yormamaya çalış."

Bu kez, bana telefonda 'bir doktora git' diyen arkadaşımın laboratuvarındaydım. *–Tam öykü biraz gelişmeye başlamıştı ki bu dostluktan söz etme za-*

manı geldi şimdi de.– Bu arkadaşım 'değerli dostum kertenkele'ydi. Ne zaman 'değerli dostum kertenkele' olduğunu anımsayamıyordum, çok uzun bir süreçti, sanki yüzlerce yıl. Bu dostluğun önemi, bana koşulsuz sevme duygusunu vermesindeydi. Onu öyle olduğu için ya da böyle olmadığı için seviyor değildim, yalnızca seviyordum. Değişik bir durumdu bu. Ayrıca çok sıradan, hatta belli zorunlulukların sonucunda başlamış bir arkadaşlığın, yine zorunlu olarak devam ederken –yanlış anlaşılmasın, duygusal zorunluluklardan söz ediyorum, vefa, sadakat gibi...– günün birinde nasıl da boyut değiştirdiğini algılamanın mutluluğunu yaşatıyordu bana. En rahat ilişkimdi; yanında en makyajsız, en maskesiz olduğum kişilerden biriydi, belki de tek kişiydi. Onun yanına giderken tüm maskelerimi çıkarıp çantama tıkıştırıyordum ve birlikte olduğumuz süre boyunca hiç kullanmıyordum yıllardır.

Kanlar alındı, kahveler içildi. "Buraya kadar gelmişken dönme, bir şeyler içelim çıkışta." Hemen kabul ettim, bir-iki kadeh içkiyi, yanında kendimi böylesine rahat hissettiğim bir dostumla birlikte içmenin keyfini nasıl geri çevirebilirdim? İşte güzel noktalanan bir gün daha, yaşasın sol kolum, iyi ki uyuştun!

Ardından bir sabah, sol bacağımdan aşağı doğru yayılan uyuşma hissiyle uyandım. Uyuşma özellikle ayak parmaklarımda yoğunlaşıyordu. Bu da nereden çıkmıştı şimdi? Nörolog arkadaşımı aramalıydım, test sonuçlarını götürmekte de gecikmiştim zaten. Yine bir görüşme fırsatı. Ayaküstü dünyayı kurtarmak yeniden, ilkgençlik yıllarına dönmek... Testlerde sıra dışı bir durum görünmediğini söyledi. "Biz şu testleri de yaptıralım, sen de çok iyi dinlen

birkaç gün."

Yeniden laboratuvardaydım. Her şey bir oyun gibiydi. Bu ara ne kadar da sık görüştük! 'Değerli dostum kertenkele' ile 'geçmişim' arasında gidip geliyordum haftalardır. Amaç, onları görmekti sanki, birlikte bir-iki kadeh içmek, eski heyecanları yakalamak, yaşadığımı hissetmekti. Kolum uyuşuyordu ve şimdi de bacağım; ama ne önemi vardı ki!

Bedenimdeki değişikliğin ödülü, araya sıkıştırılmış kısa bir tatil kaçamağı oldu. Doktorum dinlenmemi söylemişti, işleri unutabilirdim bir süre için. Yıllar sonra, ilk kez çocuksuz bir tatil yaptık Erhan'la birlikte. İliklerime işleyen güneşin, yalnızca bedenimi değil, beynimi de rahatlattığını hissediyordum. Hoş geldin yaz! Gündüzleri kitaplar, güneş ve denizle, geceleri sohbet, alkol ve yıldızlarla yoğun birkaç gün geçirdik. Alkol duvarını aştık, yasaksız, kuralsız sevişmeler yaşadık: "Biz iyi bir ikiliyiz."

Sonrasında kente dönüş yeniden. Kısa bir duraklama, hemen ardından geliveren kabullenme duygusu: "Bizim hayatımız bu." Yoğun çalışma temposu, toplantılar, sorumluluklar, iş yemekleri. Bir yemeğin ortasında nörolog arkadaşımdan gelen telefon: "Senin durumunu birkaç uzmanla daha görüştüm, belsuyunun alınmasına ve incelenmesine karar verdik." Tam karşımda birkaç yıl birlikte çalıştığım, çok saygı duyduğum bir insan, eski müdürüm oturuyordu. *–Üzülerek yine öykünün dışına çıkıyorum, benim için çok önemli bir insan çünkü.–* Birlikte çalıştığımız dönemde ona duyduğum ve her geçen gün, onun davranışlarıyla, olaylara ve insanlara yaklaşım biçimleriyle beslenerek artan saygı, günün birinde yoğun bir sevgiye dönüşüvermişti. Artık çok seyrek görüşebiliyorduk, başka bir ülkede

yaşıyordu çünkü, ama sürdürmeyi başardığım ve bana hem mutluluk, hem de onur veren ilişkilerimden biriydi. Onun gülümseyen yüzüne bakarak arkadaşımla konuşuyordum:

— Ne zaman yapılacak, nerede?

— Hastanede. Cuma günü benim için uygun görünüyor. Sen de ayarlayabilirsen çok iyi olur.

— Yatacak mıyım?

— Yalnızca birkaç saat. Basit bir işlem. Hafta sonu da evde dinlenebilirsin. Kaygılanacak bir şey yok.

Ben kaygılanmıyordum ki, neden herkes bana bunu söyleyip duruyordu? Şaşkındım, belki de ilk kez paniğe kapılmıştım. Erhan masanın öbür ucundaydı, ama şaşkınlığımı fark edip yanıma geldi hemen. Yılların birlikteliği, insanın yüzünde bir an için bile olsa değişen ifadeleri, karşısındakinin hemen algılamasını sağlıyordu –çoğu zaman bir olumsuzluk olarak görülen bu algılamalar, bazen insanı nasıl da mutlu kılabiliyordu–:

— Bir sorun mu var?

Kısaca özetledim durumu.

— Ben de gelirim seninle cuma günü.

— Cuma günü bir rapor göndermem gerekiyordu, neyse yarın akşam geç çıkıp bitiririm.

Sorumluluk duygusu yine her şeyden önce geliyor, bitmesi gereken rapor, tedirginliğimin önüne geçmeyi başarıyordu. Günlerden çarşambaydı, iki

gün sonra gidecektim hastaneye. Kaygımı iki gün daha erteleyebilirdim.

Gecenin devamı çok keyifliydi. Ayrılırken sordu eski müdürüm:

— Bakalım bir sonraki görüşmemiz hangi kentte olacak?

— Bir önceki Frankfurt, şimdi İstanbul! Paris olsun mu?

— Biz bilemeyiz, ancak Allah bilir!

Yarım yamalak Türkçesiyle "Allah bilir!" derken çok sevimliydi. Bilinmeyen bir zamanda, bilmediğimiz bir kentte görüşmek üzere ayrıldık. Sağ olursak yine görüşeceğimizi biliyorduk yalnızca.

Bugün salı. Yatmaya devam ediyorum. Evdeyim ve yalnızım. Şu anda tek sorun, yatmak zorunda olmak gibi görünüyor. Oyun devam ediyor. Nörolog arkadaşım her akşam uğruyor bana hastaneden çıkınca. Ağrıların bu kadar uzun süreceğini önceden kestiremediği için üzülüyor. Onu sık gördüğüm için mutluyum. Erhan değişik kokteyller hazırlıyor o gelince, üzerine kekik ve kırmızıbiber serpilmiş beyazpeynir ve limon suyuna yatırılmış taze salatalık dilimleri getiriyor masaya. Tüm gün başımı hiç kaldırmamaya dikkat edip güç topluyor, günlük oturma ve acı çekme hakkımı, arkadaşımın uğradığı bir saat içinde kullanıyorum. Başımın ağrısına dayanmaya, gülümsemeye çalışıyorum o varken. Müzik dinliyoruz birlikte. Üçümüzün, uzun yıllar önce yitirdiğimiz bir sıcaklığı yeniden yakalamaya başladığımızı hissediyor, çok seviniyorum.

Sorunu, yalnızca yataktan kalkamamak olarak algılamaya devam ediyorum. Öykümün devamının

kötü gelişebileceği olasılığı arada bir gelip geçiyor aklımdan, o kadar. Yataktan kalktığım anda boynumdan yukarıya doğru yükselen çok şiddetli bir ağrı yüzünden, başıma ve boynuma sahip çıkamadığımı hissediyorum. Yaşamımda ilk kez karşılaştığım bu duyguyu çok yabancılıyorum, bedenimin bugüne kadar olduğu gibi, bana ait olmasını, onu yönetmeyi istiyorum. İnatla yataktan kalkıyor, ama ağrıya yenik düşüp hemen yatmak zorunda kalıyorum yeniden. Tam anlamıyla kısırdöngü! Öyküm olumsuz gelişirse –kesin teşhis konulamıyor bir türlü– ağrıyı ve acıyı yatarak dindirebildiğim, bunun tamamen benim elimde olduğu bu ânı çok özleyeceğimi de biliyorum üstelik. Ancak, bu olasılık hâlâ çok uzak geliyor. Olumsuzlukları başkalarının yaşamasına, başkaları için üzülmeye ve çözüm aramaya fazlaca koşullanmış olduğumu bir kez daha hissediyorum.

Tüm yaşamım geçiyor gözlerimin önünden. Daha erken değil mi? Sanırım hep böyle düşünülüyor. Kaç yaşında olduğundan bağımsız gelişen bir duygu bu, hep 'senin için' erken oluyor. Ben sağlam, sağlıklı ve dirençliyim, çok da mantıklıyım ayrıca. Bu kaygılar bana hiç yakışmıyor. Canım yandığında bağırmak ya da ağlamak nasıl yakışmıyorsa, bu duygular da öyle; kaldı ki açığa vurmak...

Ancak direncimin giderek azaldığını biliyorum. Kaygılanmamak elimden gelmiyor artık, üstelik öykümün başlangıcından beri kaygı içinde olduğumun farkına vardım bugün. Yakında duygularımı gizleyememekten korkuyorum en çok. Sağduyum, mantığım, bugüne kadar sergilediğim tavır, üstlendiğim roller... Yoğun duygusallıkların, ancak alkol yüklü gecelerde sıcak bakışlar, dokunuşlar, bazen de akması engellenemeyen bir-iki damla gözyaşıyla dı-

şarıya yansıyabildiği bir yaşama biçimi... Hayır, kesinlikle hazır değilim duygularımı açığa vurmaya. Henüz çok erken, ne olursa olsun durdurmalıyım bu öykünün daha fazla gelişmesini.

Düşünüyorum, hep böyle mi başlıyor diye. Birdenbire, yaşamın olağan akışı içinde, ne olduğunu anlamadan, bir oyun gibi mi? Sona yaklaşıldığı fark edilemeden mi ulaşılıyor sona? Gerçekten biteceği ne zaman, hangi aşamada hissediliyor? Sonun geldiği duygusunu insan ne zaman yakıştırıyor kendine? Acının yoğunlaşmasıyla mı gelişiyor bu duygu? Yoksa acı arttıkça, insan acıya daha çok odaklanıp yalnızca onu dindirmeyi mi düşünüyor, yaklaşan sonu göz ardı ederek? Ya anılar? Acı engelliyor mu anıların bir kez daha yaşanmasını? Son anda yer var mı anılara, zaman kalıyor mu?

O ânın geldiğini hissettiğimde –hissediliyorsa eğer– bir tek resim olacak karşımda, biliyorum. Oğlumun aydınlık yüzü beliriyor öyküyü yazdığım kâğıdın üzerinde. Hemen ardından bir resim daha. Oğlumun yüzü kadar net değil bu resim, alacakaranlıkta bir gölge gibi. Karanlık, yüzündeki kaygıyı görmemi engelleyemiyor yine de. "Bunun da altından kalkabilirsin sen," diye başlıyorum söze, derin bir nefes alıyorum devam etmek için, "biz en koyu karanlıklara tanık olarak kendi aydınlığımızı yaratmayı başardık seninle, bensiz de sürdürebilirsin, inanıyorum," demek istiyorum, ama yarım kalıyor sözcüklerim, çünkü zaman yetmiyor.

Sözcüklerimin yarım kalmasını istemiyorum. Öykümün sonunu bilmek istemediğime de eminim artık. Yarım kalsın, tamamlanmamış bir öykü olsun, daha iyi.

Haziran 1999

Menekşe-Mavi

"Hüzün ki en çok yakışandır bize
Belki de en çok anladığımız..."

Hilmi Yavuz

Sokağın ortasında kalıverdim tek başıma. Uzaklaşan arabanın ardından baktım uzun uzun. Dönüp bakmasını, gözlerinde ara sıra yakaladığım, ama bu gece iyice yoğunlaşan hüznü bir kez daha görmek istedim. Bakmayacağını biliyordum, yine de bekledim.

Ağır adımlarla, ayaklarım birbirine dolanarak evime döndüm. Yalnız ayaklarım değil, yüreğimle beynim, duygularımla mantığım, her şey birbirine karışıyordu. "Gitmesini ben istedim. Oysa yanımda kalmaya nasıl da kararlıydı! Kararını değiştirmesi için elimden geleni yaptım, gitti sonunda. Bitti. İstediğim oldu, bir kez daha başardım. Öyleyse bu acı niye, neden soluk alamıyorum?" Bitkindim, ölesiye bitkin. Damarlarımda dolaşan kan tükenmiş, tüm

bedenimin özsuyu çekilmiş gibiydi. "Her bitiş, bir öncekinden daha çok acıtıyor içimi. Tortular birikiyor, anılar üst üste yığılıyor. Yığınların altında boğuluyorum." Saate göz attım, gece yarısını çoktan geçmişti. Dolaptan bir bira alıp radyoyu açtım, koltuklardan birine bırakıverdim kendimi. Yerde duran yastığa takıldı gözüm. "Garfield desenli bir yastık, benim evimde... Gülünç! Ruhu kararmaya yüz tutmuş bir adam için hiç de uygun değil aslında. Kimin aldığını anımsamıyorum bile, alan her kimse, bu eve neşe getirmeye çalışmıştır mutlaka. Bunu başaracağına inanmıştır, belki beni de inandırmıştır kısa bir süre için. Oysa hiçbir şey değişmiyor, ne evimde ne de içimde!" Bir yaz sonu akşamının, o insanı hafifçe ürperten serinliğinde, karanlık denizde yüzüyordum. Deniz ılıktı, ancak kulaç atarken havayla temas eden kollarım ürperiyordu arada bir, hemen suyun ılıklığına sığınıyordum yeniden. Biramı yudumlamak için gözlerimi açtıkça serinliği algılayıp üşüyordum, kapadığımda ise denizin ılık suyu tüm bedenimi sarmalayıp yatıştırıyordu beni. Ne kadar sürdü bu durum, bilmiyorum, ama suda kaldığım süreler uzuyordu giderek.

*Ağaçlık, yemyeşil bir yerdeydi. Özenle hazırlanmış, bembeyaz örtülü masalar kurulmuştu dört bir yana. Tanımadığı, güzel kadınlar dolaşıyordu masaların arasında, saçları rüzgârda uçuşan. Uçuk renkli ya da beyaz, uzun giysiler içindeydi çoğu. İki çalgıcı vardı, biri akordeon, diğeri keman çalan. Siyah frak giymişler, saçlarını aynı biçimde, alınlarından geriye doğru yapıştırarak taramışlardı. **'Gülnihal'**i çaldılar önce, bir örnek pembe giysileri olan, hasır şapkalı iki kız çocuğu birbirlerine sarılıp dans*

etmeye başladılar. Ardından başka bir şarkı duyuldu, bazı kadınlar eşlik ettiler melodiye: ***'Nasıl sevmiş kimbilir/Unutmamış adını/Haykırmış çığlık çığlık/ Nereden sevdim o zalim kadını...'***

O sırada siyahlara bürünmüş bir kadın göründü az ileride. Müziğin ritmine uygun bir şekilde kendi çevresinde dönerek yaklaşıyordu kalabalığa doğru. Güzel değildi, ama öteki kadınlardan farklıydı. Yüzünde hem hüznü, hem de çocuksu bir sevinci aynı anda taşımasıydı onu farklı kılan. Yaklaşınca gülen yüzünde hüzünlü gözlerini, gözlerinde henüz yazılmamış tüm şiirleri gördü. Gözlerinin koyu kara rengi, elindeki kristal kadehten yansıyan ışıklarla değişiyordu. Bu rengi çok iyi tanıyordu, yaşamının en belirgin rengiydi, hiç unutamadığı menekşe-mavi... Yalvarırcasına baktı kadının gözlerine, bir mucize olmasını bekledi. Ancak değişen hiçbir şey olmadı ve siyahlı kadın bir anda gözden kayboldu.

Çevresine bakındı, kimseyi tanımıyor; neden orada bulunduğunu bilmiyordu. Tek başına durmasının dikkat çekeceğini düşünerek tedirgin oldu, insanların yakınında durup onlara aitmiş gibi davranmayı denedi birkaç kez, ama konuşmalara katılamıyordu bir türlü. Simsiyah giyinmiş, uzun beyaz eldivenli iki adamın geldiğini gördü uzaktan. Altın yaldız çerçeveli, büyük bir ayna taşıyorlardı. Yaklaştılar, tam karşısına gelince durdular. Tedirginliği daha da arttı, korkuya dönüştü. Aynaya baktı, aynada görüntüsü yoktu! Oysa yanında, arkasında duran kişilerin görüntüleri yansıyordu aynaya. Yerini değiştirip yeniden baktı, yine göremedi kendisini aynada. Dehşete kapıldı, bedeninin soğuduğunu, buz gibi olduğunu hissetti. Siyahlı adamlar sert bir ifadeyle bakıyorlardı yüzüne, simsiyahtı gözleri;

çalgıcılar susmuş, ortalığı ölüm sessizliği kaplamıştı. "İşte beyim, gördünüz; burası sizin yeriniz değil," dedi adamlardan biri, "siz burada yoksunuz aslında." Bir şeyler söylemek istedi, sesi çıkmadı. Burada ne görüntüsü vardı ne de sesi! Siyahlı kadın yanı başında belirdi ansızın, yine gülümsüyordu, ama gözlerinde hüzün yoktu bu kez. Hüznün yerini, siyahlı adamların bakışlarındaki keskin ifade almıştı. Bu gözler, onun tanıdığı kadının gözleri olamazdı, menekşe-maviden öylesine uzaktılar ki! Son bir umutla baktı kadına, bakışlarının değişmesini, kendisini tanımasını bekledi. Bir an için, gözlerinden bir gölgenin geçtiğini, hüzne yaklaştığını görür gibi olup heyecanlandı, menekşe-maviyi yakalayacağını sandı, ama hemen ardından koyu karanlığı gördü yine. Korku tüm bedenini sarmıştı, hareket bile edemiyordu artık. 'Bu bir karabasan!' diye düşündü ve gözlerini sımsıkı yumdu. 'Evet, bu bir karabasan ve yakında bitecek.' Gözlerini açtığında küçücük bir çocuktu; annesinin kucağında, onun sıcak göğsüne yaslanmış ağlıyordu. Saçlarını okşuyordu annesi, "Tamam, oğlum," diyordu "bitti artık. Kötü bir düş gördün, geçti. Bak, ben yanındayım. Korkma sakın..."

Gözlerimi açtığımda, evimdeydim. Oturduğum yerde sızıp kalmıştım anlaşılan. Bira kutusu elimden düşmüş, kalan bira yere dökülmüştü. Düşümde gördüklerimi düşündüm uzun uzun, şarkının sözlerini tekrarladım içimden. Islıkla çalmayı denedim, melodiyi çabucak, hiç duraksamadan çıkardım ilk denememde. Aynı anda, o güne geri döndüm, silik kopuk resimler geçti gözlerimin önünden. Yıllar öncesinde kalan bu şarkıyı unutmamış olmama, hiç

düşünmemeye çalıştığım halde o günü bu kadar sık anımsamama öfkelendim bir kez daha.

Babasının evden ayrılmasından sonraki günlerden biri. Sonu hiç gelmeyecek gibi uzayıp giden sıcak bir yaz öğleden sonrasında, annesi mutfakta yemek hazırlarken bu şarkı çalıyor teypte. Annesi gözlerinde yaşlar, kısık sesiyle eşlik ediyor şarkıya. Mutfak kapısının önünde, yerde oturuyor ve babasının, evden ayrıldığı gün armağan ettiği kamyonla oynuyor. Kamyonu kocaman, kan kırmızısı renginde. Hem kasası hareket ediyor hem de kornası çalıyor. Hayaller kuruyor bir yandan, o kamyonun sürücüsü olduğunu, uzak yerlere gittiğini, dayısının hep sözünü ettiği büyük kentlere yapacağı yolculukları düşünüyor. Sonra eve dönüşlerini... Annesinin onu kapıda karşılayacağını, ince kollarıyla sımsıkı sarıp göğsüne bastıracağını, menekşe-mavi gözleriyle sıcacık bakacağını... O yolculuklara çıktığında artık büyümüş olacak, gördüğü tüm sürücüler kocaman adamlar, biliyor küçük oğlan çocuklarının uzaklara gidemeyeceğini kırmızı kamyonlarla. O zaman annesi nasıl olacak acaba? Yine böyle mi, gözleri aynı, mor menekşeleri anımsatan bir renkte? Yoksa farklı mı olacak her şey o uzun yolculuklardan döndüğünde, anneannesi gibi mi olacak annesi, yaşlı, yorgun, gözleri kül rengi? Yok, olamaz, annesi asla değişmeyecek, değişmemeli! Hele gözleri... Gördüğü en güzel renk, menekşe-mavi. Ne evlerinin bahçesindeki ağaçların yeşili ne pembe-beyaz bahar dalları; sokakta beslediği sarışın kedi yavrusunun tüylerindeki sayısız sarılar, turuncular, dahası bir kez yağmur sonrasında gördüğü ve peşinden koşup yakalamaya çalıştığı gökkuşağının renkleri bile bu kadar güzel

değil. Kararını veriyor, o büyüyüp uzak yollara gittiğinde de aynı olacak her şey, annesi kül rengi gözlerle karşılamayacak onu. Başını kaldırıp annesine bakıyor, onun hâlâ ocağın başında olduğunu görüp seviniyor. Akşama ne yemek var acaba? Sevdiği bir yemek olsa keşke! Köfte ve patates kızartması kokusu duyar gibi oluyor. Yalnızca köfteyle patates yemek isteyecek yine, annesi ısrar edecek fasulye ya da patlıcan da yemesi için... Yüksek sesle gülüyor, annesi dönüp bakınca, başını önüne eğip kamyonuyla oynamaya başlıyor yeniden. Annesi ağlarken güldüğü için utanıyor biraz, ama göz ucuyla baktığında annesinin hafifçe gülümsediğini görerek rahatlıyor. Ardından şarkının bitmiş olduğunu ve sessizliği fark ediyor, hemen annesinin öğrettiği şekilde düğmesine basıyor teybin, 'çıt' sesini duyunca da diğer düğmeye. "Aferin benim oğluma," diyor annesi, o düğmelere basınca. Annesinin sevindiğini düşünüyor, şarkı bittikçe yine düğmelere basmaya devam ediyor. Annesi, aynı şarkıyı dinliyor ve bıkmak bilmeden aynı sözleri mırıldanıyor: ***'Nerede o eski şarkılar/Bir bahar akşamı diye başlar/Sevgiliye siz diyen/Saygı dolu şarkılar...'*** *Annesinin gözlerindeki yaşları görüyor, ama ona neden ağladığını soramıyor bir türlü. Babası "Anneni üzme sakın," demişti giderken, "uslu, iyi bir çocuk ol hep, çalışkan ol. Gitmek zorundayım şimdi." Siyah giysiler vardı o gün üzerinde, elinde kocaman, siyah bir bavul... İyi şeyler söylemişti, ama bakışları çok sertti yine. Abisi yoktu evde, o akşam eve biraz geç gelmiş, kırmızı kamyonunu sevinçle ona gösterdiğinde de arkasını dönüp odasına gitmişti. Oysa hiç böyle yapmazdı abisi, oynardı onunla uzun uzun. Bir tek o gün oynamamıştı! Abisini çok seviyor, annesi kadar*

çok! Babasını da seviyor, annesi kadar olmasa da. Annesini ağlatan babası, biliyor, ama bunu hiç düşünmek istemiyor. Babasını da çok sevmek istiyor çünkü, herkesi sevmek istiyor. Annesinin kaç kez kısık sesiyle bir şeyler anlatmaya çalıştığını hatırlıyor; babasının bağırdığını, çok, ama çok bağırdığını, sonra kapıyı güm diye çarpıp çıktığını... Babası gibi olmamayı istiyor, o annesini ağlatmayacak, hiçbir zaman, büyüyüp uzaklara gittiğinde bile. Her gidişinde geri gelecek, mutlaka. Annesi ağlamasın artık, hiç kimse üzmesin onu, hem menekşe-mavisi, ağlamayan gözlerde, pembeyle gölgelenmemiş kar beyazın içinde daha da güzel görünmez mi? Kararı kesin, ne olursa olsun, annesini, menekşe-mavi gözleri olan bir kadını asla ağlatmayacak. Ve bağırmayacak. Annesine değil yalnızca, hiç kimseye, hiçbir zaman.

Başım çatlayacak gibi ağrıyordu. Güçlükle yerimden kalkıp saate baktım, ona geliyordu. Çoktan işbaşında olmalıydım! Gitmeyi hiç istemesem de, işyerimi arayarak rahatsız olduğumu, bir-iki saat içinde geleceğimi söyledim. Aynaya baktım, yüzüm şişmiş, gözlerimin altı morarmıştı; bir küfür savurup banyoya girdim. Duştan çıktıktan sonra biraz daha iyi hissediyordum kendimi. "Günaydın!" dedim aynadaki görüntüme, sesimi duyup sevindim. Görüntüm ve sesim geri gelmişti en azından! Kapıdan çıkarken, hafta sonunu bu evde geçirmeye dayanamayacağımı hissettim, aynı anda doğduğum kasabayı, bahçe içindeki eski evimi özledim yine şiddetle. Çocukluğumun o güzelim kasabasının daracık sokakları, yosun ve tuz kokan denizi, her yerdekinden farklı battığına inandığım güneşi... Gitmeliydim o kasabaya; eski evimin sokağından geçmeli, o evi

görmeliydim! Yıllardır içimi kemiren, beni tüketen hesaplaşmalardan kurtulmak için oraya dönmem gerekiyordu belki de... Unutmak istediğim anılar bir an olsun peşimi bırakmazken, tüm yaşamımı o anılar yönlendirirken, onlarla yüzleşmekten kaçmamın ne anlamı vardı ki? Bunu denemeliydim artık! Kararımı verdim, içeri girdim yeniden, birkaç parça eşyamı bir çantaya doldurdum aceleyle ve evden çıktım.

"Ben ne istiyorum? Ne bekliyorum yaşamaktan? Umutlarım var mıydı, neydi onlar, ne zaman tükendiler? Yoksa yalnızca dümdüz, önüme çizilen yolu mu izlemiştim yıllar boyu? Hiçbir şeye direnmeyip benden beklenenleri yaparak, uslu ve uyumlu bir çocuk, çalışkan bir öğrenci, başarılı bir insan olarak görünürde... Her şey babamın giderken öğütlediği gibi gelişmişti, o bunu hiç bilmese de! İlişkiler kurdum kadınlarla, aşklar yaşadım ya da yaşadığımı sandım hep. Yanılmaların getirdiği hayal kırıklıkları mı umutları tüketiyor ya da yanılma korkusu mu engelliyor umutların yeniden yeşermesini? Nedir beni bu tükenmişlik duygusuna getiren? Her an yanıbaşımda olmasını isteyeceğim bir kadının eksikliği mi, 'o kadın' bu kadar önemli mi? Aşklar, yanılmalar... Kendimi bırakıvermek önce, kapılıp gitmek yeni duyguların büyüsüne. Sonrasını, sonrasında ödenecek bedelleri düşünmeden, hep yaptığım gibi... Ansızın ayaklarımın sürçmeye başlaması, tıkanıp kaldığımı hissetmek. Açmazlar, gelgitler, çözüm arayışları, bulamayışlar, içe kapanışlar. Geriye kalan gördüğüm karabasanlar, aynalarda silinen görüntüm, yitip giden sesim..."

Birden işyerime çok yaklaştığımı fark ederek irkildim. Yine aynı sıkıntı! Hızlı adımlarla odama girdim, çevremdekilere neden geç kaldığım konusunda gerekli açıklamaları yapıp hemen çalışmaya koyuldum, daha doğrusu yoğun bir biçimde çalıştığım görüntüsünü oluşturdum kısa sürede. Bunu yapmayı çok iyi biliyordum! Yüzümde bir maskeyle, kendini işine vermiş bir insan görüntüsü oluşturmak, insanların "Neyin var?", "İyi görünmüyorsun, hayrola?" ve benzeri anlamsız sorularından kurtulmak, kendi iç dünyama kapanabilmek için en iyi yol olmuştu hep. Arada bir, bu görüntüye kanmayan biriki kişinin sorularına ise, 'Yorgunum biraz' ya da 'Uykusuzum' gibi kısacık yanıtlar vererek konuşmayı sona erdirebiliyordum genellikle. Önleyemediğim ve ara sıra korkuya dönüşen bir tedirginlik duygusuyla, nedenini anlayamadığım bir coşku arasında gidip gelerek tükettim saatleri. Bir yandan akşam olmasını, bir an önce yola çıkmayı istiyor, bir yandan da bugünün onu bir kez daha görmeden bitmesini istemiyordum. "Onu ben gönderdim, öncekilere yaptığım gibi. Açmazlarımla, çelişkilerimle, en çok da suskunluğumla yıldırarak... Yeniden gelmesini mi istiyorum, ne anlamı var bu isteğin, yine aynı sonu yaşayacak olduktan sonra? Benden vazgeçemeyişini bir kez daha mı görmek amacım?" Çelişkiler içinde bocalarken hiç beklemediğim –ya da gün boyu beklediğim– telefon geldi.

"Konuşmak ister misin?" diye sordu. Sesinde ne coşku vardı ne de kırgınlık. Tüm duygulardan arınmış gibiydi; dingin, duru.

"Fark etmez," dedim, "sen istiyorsan konuşalım."

"Tamam, bekle beni öyleyse! Çıkmadan uğra-

rım sana."

Odama gireceği ânı hayal etmeye çalıştım bir süre, yüzündeki ifadeyi, gözlerini... Yüzünde hüznü mü algılayacaktım yine, menekşe-maviyi yakalayabilecek miydim koyu kahverengi gözlerinde? Geldiği anda umutla baktım, ne o bildik gülümseme vardı, ne de hüzün... İçimde bir şeyler parçalandı, koptu gitti sanki. Konuşmasını başım önünde dinliyordum, yüzüne bakmaya cesaretim yoktu.

"Yüzüme bak!" deyişiyle irkildim bir süre sonra. "Bak, ben senin yüzüne bakabiliyorum. Hem de tam gözlerinin içine, dosdoğru! Saklanmaktan vazgeç. Bir kez olsun kandırma beni, kendini kandırma en azından. İsteklerini koy ortaya... Benden ne beklediğini söyle, kaçma artık!"

Ne diyeceğimi bilemedim, sustum. Nasıl anlatabilirdim ki? Yanlış ilişkilerden, yanlış insanlara bağlanmaktan, onların bana bağlanmasından korktuğumu... Yanıldığımı çok geç anlamak, bırakıp giden olmak istemediğimi... Korkularım öylesine çoktu ki!

"Evet," dedi, "bekliyorum hâlâ. Bana söyleyeceğin bir şey yok mu, gerçekten? Bunca güzelliği yaşadıktan sonra, hiçbir şey mi yok?"

Birlikte geçirdiğimiz iki yılı düşündüm. Onu gerçekten sevdiğimi hissettiğim, "Evet, işte o kadın!" dediğim günleri... Tutkulu sevişmelerimizi, çocuksu neşelerimizi, onun yanımda olmasından duyduğum coşkuyu. Çocukluğumun hüzün rengine kavuştuğuma inandığım anları... Bir sevinç kaplar gibi oldu içimi, gün ışığı aralık pencereden süzülüp içeri girdi, her yer aydınlandı. Odanın rengi menekşe-maviye dönüştü. Konuşmak, "Yüzüne bakamayışım, korktuğumdandı, gözlerinde menekşe-maviyi bulamamaktan korktuğumdan... Ne olur, yardım et

bana!" demek istedim. "Seninle tartışmak istemiyorum, kimseyle tartışmak zorunda kalmak istemiyorum. Kimseyi üzmek, bırakıp gitmek istemiyorum. Ben... Ben aslında kimseyi ağlatmak istemiyorum." Tek bir sözcük bile çıkamadı ağzımdan, hiçbir şey diyemedim. Başımı kaldırıp yüzüne bakabildim yalnızca, gözlerim kamaştı. Hüzünden eser yoktu, her şeye meydan okuyordu sanki! Gün ışığı, bakışlarının keskinliğinden ürkerek uzaklaştı, bir köşeye büzüldü ve yok oldu. Oda maviliğini yitirdi, kirli sarı rengine döndü yine. Gözlerini hiç kırpmadan, dimdik bakıyordu gözlerimin içine; yanı başımdaydı, ama çok uzaklardaydı. Ulaşamayacağım ya da ulaşmayı istemeyeceğim kadar uzaklarda. Düşümdeki siyahlı adamların simsiyah gözlerine dönüştü karşımdaki gözler. "Söyleyecek bir şey yok," derken kendi sesimi yabancıladım; konuşan ben değildim artık, başka biriydi. Ben bir köşede ağlıyordum usul usul, yok olan gün ışığına ve bir kez daha tükettiğim umutlarıma. "Bitti," diye devam ettim, "yürümedi, bitti. Böyle işte. Boktan herifin biriyim ben, o kadar. Unut gitsin." Yüzünden koyu bir gölgenin geçtiğini gördüm. "Tamam," dedi, "anladım. Yani anlamaya çalışacağım. Hoşça kal."

Bir yaz sonu sabahı. Kahvaltı sonrasında, bahçede oynuyor. Hava serin, gökyüzü bulutlu. Abisi geliyor yanına, "Bak oğlum, artık büyüdün," diyor, "okula gideceksin yakında, biliyorsun." Bilmez mi hiç? Yaz boyunca okullu olacağı konuşuldu evde! Bir kez daha seviniyor, büyüdüğünü abisinden de duyduğu için. Okula gitmek çok önemli, abisi yıllardır gidiyor okula. Artık o da abisi gibi olacak; güçlü kuvvetli, bilgili, yenilmez... Sokak kavgalarında abi-

sine sığınmak, onun yardımını istemek zorunda kalmayacak. Sevinçle sarılıyor ona, "Aynı okula gideceğiz, değil mi?" diye soruyor. "Birlikte gider geliriz, ne iyi!" Abisi susuyor bir an, önüne bakıyor. "Değil mi? Söylesene!" diye üsteliyor. "Hayır," yanıtı geliyor uzun bir sessizlikten sonra; "başka okula gideceksin, bir de..." "Ama neden?" diye basıyor çığlığı. "Sen beşe, ben bire gitmeyecek miyiz? İkisi de ilkokul diyorlardı hep; neden başka olsun ki?" Abisi yine önüne bakıyor; "Sen yatılı okula gideceksin," diyor, "ben de ilkokul bitince yatılı okuyacağım." Usulca ekliyor: "Annem evleniyor yakında. Buradan taşınacakmışız sen okula gittikten sonra, annemin evleneceği adamın yanına. Kasabadan ayrılıyoruz. Beni de yatılı vermek istiyorlar; ama bu yıl olmayacak sanırım, bir sonraki yıl..." Şaşırıyor, neler olduğunu anlayamıyor. Susup kalıyor bir an olduğu yerde. Yatılı okul, annesinin evlenmesi, o adamın evine taşınmak... Bu evden gitmek, mahalledeki oyun arkadaşlarından, sarışın kedi yavrusundan, kasabadan ayrılmak, ne demek tüm bunlar? Koşarak mutfağa gidiyor, annesine sarılıyor sımsıkı. Onun kollarını hissediyor omuzlarında, ardından ellerini, saçlarının arasında dolaşan. İçi ısınıyor, tüm kaygılarını unutur gibi oluyor bir an. Başını kaldırıp annesinin yüzüne bakıyor, gözlerinde sorular... Gülümsüyor annesi, yine menekşe-mavi, "Ne iyi, değil mi benim güzel oğlum?" diyor. "Abin söylemiştir sana. Müjdeyi ben vermek isterdim aslında, o yaramaz benden önce davranmış! Senin için çok iyi olacak, yatılı okul öyle eğlencelidir ki! Hep arkadaşlarınla birlikte olacaksın, çok eğleneceksin, çok! Ben seni özleyeceğim, ama ne yapalım, iyiliğin için..."

Çevreme baktım, oda kirli sarıydı yine. "Anlatamadıklarımı anlayabilecek bir kadın... Onu arıyorum ben. Sen değildin o, biliyorum, yanılmadım. Bulacağım o kadını günün birinde, bulacağıma eminim."" Kendimi iyi hissettim ansızın, yaşamla başa çıkamamam için hiçbir neden olmadığını düşündüm, olağandışı bir coşku kapladı içimi.

Birkaç saat sonra otobüsle doğduğum kasabaya doğru yol alırken, ay ışığını gördüm. Gökyüzü simsiyahtı, kara bulutlar sarmıştı her yeri, ama ay ışığı, yapayalnız ve cılız, yine de inatla duruyordu karanlığın ortasında. Evrenin sonsuzluğunu düşünerek gözlerimi kapattım ve uykuya geçiverdim yavaşça.

Nisan 2002

Taze Ceviz Kokusu

"Variller kül dolu
Bodruma inmeyin."
Behçet Necatigil

İstanbul'un insanı bunaltan sıcağının fazla hissedilmediği bir temmuz akşamı. Nişantaşı'ndan Teşvikiye'ye doğru yürüyorum. Yüzümü okşayıp geçen ılık rüzgâr, kıpırtılar uyandırıyor içimde. Sonsuzluk, özgürlük, yaşama sevinci... Akaretler'de yeni açılan bir kafede, eski bir arkadaşımla buluşacağım akşam yemeğinde. Buluşmamıza bir saatten fazla zaman var daha, insanı baştan çıkaran bir yaz akşamında, telaşsız ve koşturmasız, kendimle başbaşa olmanın keyfini çıkarıyorum doyasıya. Teşvikiye Meydanı'nın solunda Hüsrev Gerede Caddesi geniş, serin uzanıp gidiyor aşağılara. Maçka yönüne doğru epeyi ilerlemişken, ansızın karar değiştirerek dönüyorum. Yolu uzatacağımı bilsem de, geçip gidemedim buradan yine! Hüsrev Gerede Çaddesi'nin hafif eğimi, ilerledikçe artmaya başlıyor ve birden-

bire iyice dikleşen yokuş, beni Nüzhetiye Caddesi-'ne ulaştırıveriyor. Çocukluğumun o güzelim semtine, her sokağını ezbere bildiğim Beşiktaş'a kavuşmama az kaldı. Hep aynı heyecan! Karşıma gelen ilk sokağa giriyorum, adımlarım hızlanıyor, ana caddedeyim artık. Ayaklarım beni yine aynı yere sürüklüyor, daracık sokakların birinden öbürüne geçerek aradığım sokağa ulaşıyorum sonunda. İlkçocukluk evim tam karşımda, yaşlı, yorgun, yine de vakur! Çevredeki ahşap evlerin çoğu küçük ve biçimsiz apartmanlara dönüşmüşken, o zamana meydan okuyarak duruyor yerli yerinde. İçim bir kez daha rahatlıyor, heyecanım yatışıyor.

Beşiktaş'a yolum her düştüğünde, bu sokağa uğramaktan alıkoyamıyorum kendimi. Çoğu yoksul insanların yaşadığı bir sokakta, 'orta halli' bir ailenin küçük kızı olarak geçen çocukluğuma geri dönüyorum birbirine karışan uzak-yakın resimlerde. Ve çocukluğun asla unutulmayan anılarının, neden düşlerden ayrılamadığını düşünüyorum hep. Anılar yerine düşlerimizi mi saklıyoruz belleğimizde yoksa ısrarla?

"Ferhan, Mine, Rengigül, İpek ve Kadir! Tahtaya gelin hep birlikte!" Öğretmenin tiz sesinden ürkerek hemen kalkıyorum yerimden. Kalbim hızla çarpmaya başlıyor, yanlış bir şey mi yaptım, annemin tembih ettiği gibi uslu olamadım mı yoksa? Korktuğum başıma gelmiyor neyse ki, ceza almayı beklerken, hiç ummadığım bir şekilde ödüllendiriliyorum. Öğretmen, kırmızı kurdeleleri önlüklerimize iliştirirken yanaklarımızdan öperek kutluyor bizi. Okumayı ilk söken çocuklardan biriyim, tüm sınıfa örnek gösterildim üstelik! Koşarcasına dönüyorum o

gün eve, kurdelemi herkesin bir an önce görmesi için. Annem de kutlayıp öpücüklere boğuyor beni, çok seviniyorum. "Biz babanla ne için çalışıp çabalıyoruz ki?" diyor sonra. "Sizin için! Sizden bir tek isteğimiz var, derslerinize çok çalışmanız, başarılı olmanız. İmkânlarınızın değerini bilin, geçim sıkıntısı çekenleri, yoksulları düşünün... Hayat onlar için ne kadar zor!" Kafam karışıyor, ama yine de başımı sallayıp "Olur," diyorum, "hep çok çalışacağım."

O yıllarda, küçücük bir çocukken anlayabiliyor muydum acaba annemin söylediklerini? Sınıfın ön sıralarında oturan, tertemiz siyah önlüklü, kolalı yakalı, kocaman beyaz kurdeleli az sayıdaki çocuktan biri olduğumun farkında mıydım? Bana benzeyen uslu, çalışkan, iyi giyimli çocuklarla arkadaşlık ettiğimi, öbürleriyle aramızda aşılamaz uzaklıklar olduğunu ne zaman algılamıştım ilk kez?

23 Nisan törenlerinden birinde, okulun bahçesinde toplanmışız. Üzerimde beyaz organzeden uzun, kabarık etekli bir giysi, omzumda kırmızı, saten bir pelerin var, rüzgârla uçuşan. Saçlarımda beyaz yapma çiçeklerden bir taçla gerçek bir prenses gibi hissediyorum kendimi. 'A' harfini taşıyorum elimde, kocaman, kıpkırmızı bir 'A' harfi, çevresi saçlarımdakine benzer çiçeklerle bezenmiş. Yedi kız çocuğuyuz, yan yana durduğunda '23 Nisan'ı oluşturan. Hemen ardımızda, bayraklar taşıyan dört erkek çocuk, beyaz giysiler içinde. Öbür çocukların hepsi siyah önlüklü. Üstelik bazılarının beyaz yakası, kurdelesi bile yok, ne ayıp!

İlkokuldaki beş yıl boyunca törenlere değişik

giysilerle katılabilen, her etkinlikte yer alan kaç çocuktuk? Herhalde on ya da on beşi geçmiyordu bu sayı. Elli kişilik sınıfta on beş çocuk! Ötekiler hep siyah önlükleri ve yıkanmaktan eprimiş beyaz yakalarıyla katılıyorlardı törenlere. Bale ya da folklor yapmıyorlardı, şiir okumuyorlar, şarkı bile söylemiyorlardı. Onların yerleri, en başından beri aynıydı, değişmiyordu. Sınıfta en arka sıralarda oturanlar, törenlerde de alıştıkları yerlerde duruyorlardı sessizce.

"Anne, öğretmen hep bizi seçiyor şenliklere. Bir sürü çocuk hiçbir oyunda yer almıyor, neden?" "Kolay mı yavrum?" diyor annem. "Bu zamanda ev geçindirmek, çocuk okutmak çok zor: Önlük, çanta, kitap derken dünyanın parası; mümkün mü bir de törenler için ayrıca giysi almak? Bak, biz iki maaşla ancak yetişiyoruz, kolay mı? Allah yardımcıları olsun!"

Tören giysileri, ev geçindirmek, iki maaş, Allah'ın yardımı... Bunların hiçbiri gerçek değildi ki! En azından, benim gerçeğim değildi. Yoksulluğu ya da yoksulluğu değil de, farklılığı ilk algılamam, okul aile birliğinin yardım dağıtımlarından birinde olmuştu sanırım. O gün duyduğum ve nedenini anlayamadığım sıkıntı, kaçıp gitme isteği, belki bugün düşündüğümde yüklediğim utanç... Karmakarışık duygulardı.

Müdür sınıfa giriyor, yanında tanımadığımız bir adamla birlikte. Arkalarında hadememiz Ömer Amca, elinde kocaman torbalar. Listeden ismi okunan çocuklar sırayla ayağa kalkıp, Ömer Amca'nın

torbalardan çıkardığı önlükleri ve ayakkabıları alıyorlar. Tüm sınıf sessizce izliyoruz. Bazen sıraların arasından gülüşmeler duyuluyor, ardından müdürün sert sesi. Önlükleri alan çocuklar, başları önlerinde teşekkür edip yerlerine oturuyorlar yeniden. Dağıtım uzuyor, bitmek bilmiyor bir türlü. Geçen her dakika, anlayamadığım bir sıkıntıyı büyütüyor içimde. Bir an önce eve dönmek istiyorum. Bu gördüğüm ne şimdi, kimin yardımı? Annemin "Allah yardımcıları olsun!" diyen sesini duyuyorum uzaklardan. Yoksulluk denilen şey bu mu yoksa?

Beşiktaş'tan Maçka yönüne, Spor Caddesi'ne doğru sapıyorum. Akaretler sıraevleri görünüyor karanlık caddede. Altmışlı yılların eski, köhne görünüşlü evlerini arıyor gözlerim, ancak gördüklerim çok farklı. Uzun süredir buralara yolum düşmemiş anlaşılan, kentin çehresi ne kadar da hızlı değişiyor! Kapılara bakarak ilerliyorum. Çocukluğumda defalarca önünden geçtiğim bu evleri nasıl da merak ederdim! Ağır kapılarının ardında okuduğum masallardaki, romanlardaki gizemli dünyaların olduğunu düşlerdim geceler boyu. 'Gizli Bahçe', 'Jennifer Teyzenin Anahtarları'... Tamam, adres burası. İç içe odalardan ve uzunca bir koridordan geçerek bahçeye çıkıyorum. Yeşillikler, sarmaşıklarla kaplı duvarlar, masaları güneşten korumak için yerleştirilen büyük şemsiyelerle çok hoş bir mekân. Dikkatli bakınca, bir bahçede değil, avluda olduğumu fark ediyorum. Garsona arkadaşımın ayırtmış olduğu masayı sorarken, bir koku duyar gibi oluyorum. Böylesine şık, özenle hazırlanmış bir yerde olmaması gereken bir koku; kavrulmuş soğan kokusuna karışan yoğun bir idrar kokusu. Çok eskilerden kalma, çok

tanıdık... Çevreme bakınıyorum, evet, bu kokuya yine böyle bir avluda rastlamıştım yıllar önce, anımsadım! Yıllardır peşimi bırakmayan kokunun kaynağını buldum sonunda sanırım. Belleğimi zorluyor, o eski Akaretler evinin ayrıntılarını gözümün önüne getirmeye çalışıyorum. O evde, avlu hemen girişte değil miydi? Belleğim mi yanıltıyor beni, yoksa evler birbirinden farklı mı gerçekten? Bu bahçe, o eski avlu... Evler birbirine karışıyor, kokular iç içe geçiyor. Arkadaşımın henüz gelmediğini söyleyen garsonun eşliğinde az ilerideki masalardan birine doğru yürürken, çok uzaklarda, başka bir zamandayım artık.

Akaretler'deki evlerden birinin önündeyim, yanımda Emine. Okulda önlük dağıtılan çocuklardan biri Emine. Kumral, dal gibi incecik, sessiz bir kız. Küme çalışmaları yapıyoruz, konumuz 'Yaşadığımız semtin özellikleri'. Emine'yle aynı kümedeyiz, ben küme başkanıyım. Evlerde toplanıyoruz çalışmak için, ama Emine hiçbirimizin evine gelmiyor, "Ne yapmam gerekiyorsa söyleyin, ben yapıp getiririm," diyor her çağrımızda. Bir gün okuldan çıktıktan sonra Emine'nin evine doğru yürüyoruz birlikte. Ödevi temize çekerek öğretmene teslim etmem gerekiyor ertesi gün. "Sen burada bekle, ben hemen getiririm," diyor bir Akaretler evinin önüne geldiğimizde. İçim içime sığmıyor, sonunda o eski kapılardan biri açılacak ve düşlerimi süsleyen gizemli dünyayı görebileceğim! Kapının tam önünde, avlunun girişinde duruyorum. Kalbim heyecandan yerinden fırlayacak gibi çarparken, Emine avluya açılan kapıların birinden içeri süzülüp gözden kayboluyor. Bana beklememi söylediği halde merakıma yenilerek

içeri giriyorum. 'Tom Amca'nın Kulübesi', 'Küçük Kadınlar'... Bu evde yaşanan hangi roman? Henüz birkaç adım atmışken, başka bir kapı açılıyor ve yaşlı bir adam çıkıyor avluya. Dünyanın en yaşlı adamı duruyor karşımda. Tom Amca mı bu adam? Hayır, Tom Amca bu kadar yaşlı olamaz! Yüzündeki çizgiler öylesine derin ki, bir timsahı andırıyor. Korkuyorum. Gözkapaklarında tonlarca ağırlık varmış gibi gözlerini güçlükle aralayıp bir an bana bakıyor. Yüzünde hiçbir kıpırtı yok, duvar gibi. Tek sözcük söylemeden uzaklaşıp az önce arkadaşımın geçtiği kapıdan içeri giriyor. İşte tam o sırada kokuları duyuyorum, ikisini de aynı anda ve aynı yoğunlukta. Başım dönmeye başlıyor, midem bulanıyor. İki koku birbirini bastırmaya çalışıyor sanki, yaşlı adamın çıktığı yerden yayılan idrar-lağım kokusuyla, avluya bakan açık pencerelerden birinden gelen kavrulmuş soğan kokusu. Az sonra Emine geliyor, yüzümdeki dehşet dolu ifadeyi fark ettiği için olsa gerek, "Dedem," diyor usulca, "çok yaşlandı, evden dışarı hiç çıkamıyor artık, kimseyi de tanımıyor." Elindeki kâğıtları çekercesine alıp arkama bakmadan dışarı atıyorum kendimi.

Birden bana seslenen arkadaşımın sesiyle irkiliyorum. Toparlanmaya çalışsam da dalgınlığımı fark ediyor. "Hayrola?" diyor. "İyi görünmüyorsun. Bir aksilik mi var?" "Hayır, yok bir şey, biraz daldım sanırım. Çocukluk yıllarıma kısa bir yolculuk... Biliyorsun, çocukluğum Beşiktaş'ta geçmişti." İyi soğutulmuş bir beyaz şarabın eşliğinde yemek yediğimiz sürece ne kadar çabalasam da o köhne Akaretler evinden dışarı çıkamıyorum bir türlü. Gece, arkadaşımın bir anlam veremediği durgunluğu üstüm-

den atamadan, kırık dökük konuşmalarla sona eriyor.

Eve dönüş yolu boyunca aklım kokularda ve Emine'de. Yıllar önce beni altüst eden kokuları zaman zaman duyar gibi olduğum halde, Emine'yi neden bir kez bile anımsamadığımı düşünüyorum. Sokaklarda gördüğüm soluk yüzlü, cılız kız çocukları ya da havanın kararmaya yüz tuttuğu saatlerde, semt pazarlarının tezgâhlarında kalmış sebzelerin, meyvelerin arasından en iyilerini, en ucuza seçmeye çalışan yorgun kadınlar, bezgin erkekler hep bu kokuları çağrıştırırken, belleğim Emine'yi nasıl da silivermiş! Yıllardır imgelemimde yaşayan, ancak adını bir türlü koyamadığım o soluk kız çocuğunun resmi, bir Akaretler evinde gerçeğe dönüşüyor bu gece.

Birkaç ay sonra, bir iş toplantısı dönüşü Paris havaalanındayım. Uçağın kalkmasını beklerken birlikte kahve içtiğim iş arkadaşım, az önce aldığı parfümü gösteriyor bana. "Kokulara çok meraklıyım," diyor ardından, "ama parfüm kokularına değil yalnızca. Size garip gelebilir belki, zenginlik kokum vardır benim çocukluğumdan kalma, unutamadığım." Sarsılıyorum bir an için, benim yoksulluk kokularımın tam karşıtı, zenginlik kokusu! Kesik, tutuk anlatmaya başlıyor:

"Uzak bir akraba eviydi sanırım, seyrek gittiğimiz bir yer. Annem çok zengin olduklarını söylemişti bir kez. Giderken kendimize özen gösterirdik, en yeni giysiler giyilir, saçlar düzgünce taranır... Apartmanın girişi çok genişti, pembe-bej renkli mermerler, asansör... İlk kez orada binmiştim asansöre."

"Peki ya koku?"

"Koku orada işte, apartmandan içeri girer gir-

mez. Fırından yeni çıkmış kek kokusu. Bu koku gerçekten var mıydı, yoksa gittiğimiz evde yediğim kek yüzünden mi duyuyordum bu kokuyu, bilemem. Ama koku apartman girişindeydi sanki, evin içinde değil."

"Bir koşullanma belki de."

"Herhalde. İkram edilen kek de hep aynı olurdu zaten, cevizli, üzümlü ve bol tarçınlı. Evdeki yaşlı büyükhanımın, bizim için kendi elleriyle yaptığı söylenirdi her seferinde."

"Çok hoş, kek kokusu ve zenginlik! Çocukluk anıları hiç unutulmuyor, değil mi?"

Onu dinlerken aklım yine yoksulluk kokusunda, o eski Akaretler evinde. Anlatmakla anlatmamak arasında gidip geliyorum. Yoksulluktan uzak büyüdüğüm halde, en belirgin koku bu benim için; arkadaşım ise zenginlik kokusunu tanıyor. Oysa o da benim gibi, hiçbir zaman ne yoksul olmuş ne de zengin... Oğlum geliyor aklıma, yoğun iş tempomun arasında fırsat bulup kek yaptığımda, odasından koşarak gelip mutfağı koklaması, mutlu bir çocuk yüzüyle, "Bu ev, gerçek bir ev gibi kokuyor bugün," deyişi... Arkadaşıma zenginliği çağrıştıran kek kokusu, sanırım oğluma çocukluğunun evlerini anımsatacak ileride. Belki de, ancak kek kokan evleri gerçek bir ev gibi algılayacak yıllar boyunca.

"Yaşlı evi kokusu vardır, bilir misiniz?"

Arkadaşım, kokularını anlatmaya devam etmek niyetinde, ilgiyle dinlediğimin farkında. –Neden ona içimden geçenleri söylemiyorum ki? "Dün akşam Sen Nehri kıyısında, çoğunluk gemicilerin bulunduğu o salaş barda içki içerken söz etseydin keşke kokulardan!" demek istiyorum. "O zaman, okyanus-

ların yosun kokularıyla birlikte kuzey denizlerinin balıkçı teknelerini, hiç gitmediğimiz uzak liman kentlerinin baharat ve ucuz parfüm kokan kadınlarını, alkol, tütün ve en çok da balık kokan erkeklerini konuk edebilirdik masamızda. Ve sana eski bir Akaretler evinde duyduğum kokuları anlatabilirdim belki de." –

"Nedir senin için yaşlı evi kokusu?" diye soruyorum kısa bir suskunluğun ardından. "Anlatsana."

"Anneannemle dedemin evinin kokusu. Havasızlık, eskimişlik, biraz da küflenmişlik gibi. İçim daralırdı, soluk alamazdım sanki. Hiç huzurevine gitmedim, ama gitsem aynı kokuyu duyacağıma eminim."

"Biraz sonbahar kokusu gibi," diyorum, "ama sen sonbaharın kokusunu algılayamazsın henüz, çok gençsin. Ben sonbahar kokusunun birkaç yıldır farkındayım, biliyor musun? Üstelik, her yeni sonbaharın kokusu, bir öncekinden daha yoğun!"

"Sonbahar kokusunu duymuyorum belki, ama böyle bir koku olduğuna inanıyorum, o kadar yaşadım ben de," diyerek araya giriyor, "yaşıma bakıp aldanmayın, yaşıtlarımdan daha fazla yaşadım ben."

"Belli oluyor!" diyorum gülerek. "Konuştuklarımıza bakarsan! Ama sonbahar kokusunu ne kadar geç duyarsan o kadar iyi, buna üzülme sakın!"

Uzayıp giden sonbaharlar geçiyor aklımdan. İlkyazın hanımeli kokuları bile yetmiyor sonbahar hüzünlerini silmeye, ille de yazın kavurucu güneşi, deniz ve yosun kokuları gerekiyor kaybolması için. İçimi çekiyorum. "Zamanla, hüzün kokuları her şeyi bastırıyor ne yazık ki!"

"Peki, sen taze ceviz kokusunu bilir misin?" diye soruyorum ansızın.

"Taze ceviz? Hayır, hiç duymadım. Kokusu var mıdır taze cevizin?"

"Benim için var," derken sesimin titrediğini fark ediyorum, "soyulmuş, sonra da buza yatırılarak soğutulmuş taze ceviz, nasıl anlatsam... Bazı şeyler vardır ya, söylemeyi akıl etmezsin hiç ya da sıradan bir nedenle hep ertelersin... Bir sevgiyi söylememek gibi. Çok sevdiğin birini yitirdikten sonra hayıflanırsın, onun için şöyle yapsaydım, ona böyle deseydim... Bunun gibi bir şey işte. Ve tüm kokuları tetikleyen de o aslında, biliyorum, taze ceviz kokusu."

Arkadaşım susuyor, yüzünde belli belirsiz bir gülümseme. Neden sustuğunu anlayamıyorum, yorgun ve kırgın hissediyorum kendimi. Taze ceviz kokusunu anlayacağını düşünmüştüm oysa; sormasını, üstünde durmasını beklemiştim en azından. Belki ona başka kokuları anlatabileceğimi bile hayal etmiştim, kimbilir! Uçağın kalkış saati yaklaşıyor, oturduğumuz kafeden kalkıp ağır adımlarla yürüyoruz. Az sonra koltuğumdayım, yerleşip kemerimi bağlıyorum. İçimde bir boşluk duygusu, tükenmişlik...

İlkokula başladığım yıllar. Eski, ahşap bir evin bodrum katındayız annemle birlikte. Hamama girmeden önce soğuk bir taşlıktan geçiyoruz, ürperiyorum. Kuytu ve serin bir bahçeye açılan geniş taşlığın sonuna yaklaşınca, sağa dönüp bir odaya giriyoruz. Burası, hamama girmeden önce kullanılan soyunma odası. Taşlık kadar soğuk değil, üşümüyorum artık. Çok değişik bir kokusu var; rutubet, küf, ıslak toprak, is... Bahçenin ve hamamın tüm kokuları bu odada toplanmış sanki. Duvar kenarındaki sedire oturuyorum, annem giysilerimi çıkarıyor. Çıplak kalmak istemiyorum, utanıyorum. Annem gülerek, "An-

nelerden utanılmaz," diyor. Hamama geçiyoruz. Onun iri göğüslerini görmekten rahatsız oluyorum, gözlerimi kapatıyorum sımsıkı. Hamam çok sıcak, mermer kurnanın içine kaynar sular akıyor sürekli. Annem kurnanın yanındaki bir taburede oturmuş, beni bacaklarının arasına sıkıştırıp saçlarımı sabunluyor. Sabun gözlerimi yakıyor, ağlamaya başlıyorum. Başımdan aşağı döktüğü sular çok sıcak, nefes alamıyorum, kaçıp gitmek istiyorum. Sıcak köpüklü sular, sabunlu lifler, ama genzimde rutubet, küf ve toprak kokusu... "Tamam, bitti işte! Şimdi uslu uslu otur, beni bekle!" diyor annem, koşarcasına çıkıyorum hamamdan dışarı.

Uçağın İstanbul'a yaklaştığı, az sonra inişe geçileceği anonsuyla açıyorum gözlerimi. Çocukluk anılarımda dolaşırken zaman ne de çabuk geçivermiş! Dalmış olmalıyım uzunca bir süre. Yolun yorgunluğunu üstümden atabilmek için ılık duşun altına giriyorum eve gider gitmez. Banyoların, artık 'hamam' gibi kokmadığını içimden geçirerek duşun altında kalıyorum uzun uzun ve rahat yatağıma giriyorum, derin bir uykuya dalmak umuduyla.

Hamamdan az önce çıkmışım. Bir havluya sarınmış, soyunma odasında annemin gelmesini beklerken kendimi sokakta buluyorum ansızın. Yerden ancak iki karış yüksekliğinde, daracık bir penceresi olan bir bodrum katının önündeyim. Neredeyim ben? Evet, anımsıyorum, bu pencerenin az ilerisindeki kapıdan bir cenazenin çıkarıldığını görmüştüm daha önce. Ama şimdi bu sokakta işim ne, az önce hamamdaydım annemle birlikte, hem ben ne zaman büyüdüm bu kadar? Arkamda bir sürü insan,

yüzleri birbirinin aynı. Kim bunlar, neden bu kadar kalabalık? "Senin evin burası, girsene içeri," diye bağırıyor içlerinden biri. Nasıl olabilir, ben bu delikten sığamam, zaten benim evim burası değil ki! İtiyorlar beni arkamdan, pencerenin tam önündeyim şimdi. Sesler giderek yükseliyor, "Gir artık!" diye bağırıyorlar hep bir ağızdan. Dediklerini yapmaktan başka çarem yok! Camı itiyorum, açılıyor. Yere yatıp sürünerek içeri girmeye çalışıyorum. Pencerenin aralığı çok dar, kollarım sıyrılıyor, canım acıyor. Sonunda giriyorum içeri. Karanlık. Sıcak, hamam kadar sıcak neredeyse ve rutubetli. Küf ve toprak kokusunu duyuyorum şiddetle, nefes alamıyorum. "Hayır!" diye haykırmak istiyorum. "Benim evim burası değil, bir yanlışlık olmalı. Hem ben ölmedim ki henüz, yaşıyorum." Sıcak bedenimi sarıyor, rutubet, küf ve toprak kokusu genzime doluyor. "Uyumalıyım," diyorum, "beni ancak uyumak rahatlatabilir. Sonsuz bir uyku..."

Birdenbire uyanıyorum. Ter içindeyim, yüzüm gözyaşlarımla ıslanmış. Kokuyu hâlâ çok yakınlarda hissetsem de, evimde olduğumu algılamak rahatlatıyor beni. Düşümde gördüğüm bodrum gözlerimin önünden gitmiyor bir türlü. O bodrumu tanıyorum, yerini biliyorum, orada neler olduğu daha dün gibi aklımda! Ölüm kavramıyla ilk karşılaştığım yeri nasıl unutabilirim ki? Ancak o zaman beni çok da rahatsız etmeyen bu olayın, yıllar içinde bir karabasana dönüşmesini neden engelleyemiyorum?

İlkçocukluk yıllarım, henüz okula gitmiyorum. Annemle birlikte çarşıdan eve dönüyoruz yürüyerek. Ara sokaklardan birinden caddeye çıkmak üzereyiz.

Annem köşebaşındaki evin önünde bekleyenlerin arasında bir komşumuzu görüp duruyor, konuşmaya başlıyorlar. İnsanların omuzlarında taşınarak kapıdan dışarı çıkarılan tahta ve kocaman bir kutuyu izliyorum annemin elini hiç bırakmadan, kutunun neden bu kadar büyük olduğunu, içinde ne bulunduğunu merak ediyorum. "Kimsesiz, yaşlı bir kadınmış," diye anlatıyor komşumuz anneme, "yıllardır bu ufacık odada tek başına yaşıyormuş, çevredekilerin yardımıyla. Sonradan yoksul düşmüş diyorlar, gençliğinde varlıklıymış. Neler geldiyse başına, kimbilir!" "Allahım, ne zor," diyor annem, "doğru dürüst penceresi bile olmayan bir delikte nasıl yaşanır?" Komşu devam ediyor anlatmaya: "Ah, hiç sormayın! Cenazeyi çıkaranlar anlatıyor da, öylesine havasızmış ki içerisi, her şey küflenmiş. Yerin altında mezar gibi bir göz odacık işte, hava da almayınca. Halimize şükredelim, neler var..." Eve doğru yürürken "Allah rahmet eylesin," diyor annem, "nur içinde yatsın kadıncağız, çok çekmiş belli ki!" Ansızın, annemin sıkıca tutmakta olduğum elini bırakıp, o tahta kutunun içinde ne olduğunu soruyorum. Başımı okşayıp, gülümseyerek yanıtlıyor: "Ah benim güzel kızım, sen ne kadar küçüksün daha! Canlıların hepsi ölür günün birinde, hayatın bir sonu vardır. Ölüm de doğum gibi normal bir şeydir, beklenir. Bunu bilmiyordun demek! Ölünce de, senin tahta kutu dediğin tabuta konulup gömülür." "Nereye?" "Toprağa yavrum. Mezarlık denilir ölülerin gömüldüğü yere. Ama canlılar hiçbir şey hissetmezler öldükten sonra, sakın üzülme sen." "Tamam, anladım," diyorum, "üzülmem." Üzülmüyorum da aslında, yalnızca az önce sözü edilen küf kokusu geliyor burnuma. Toprağın altı nasıl kokar acaba, yağmur yağınca tahta kutu-

nun içinde neler olur? Islak toprak kokusu sarıyor çevremi bir an için. Sonra hepsini unutuyorum; anneannemin, korktuğum ya da üzüldüğüm zaman hep öğütlediği gibi, güzel ve iyi şeyler düşünerek.

Yitirdiğim insanlar çoğaldıkça, bu karabasanı daha sık görüyorum. İlk kez gördüğümden bu yana yirmi yıldan fazla oldu. Yirmi iki yaşındaydım, ve yaşamımdaki yerinin ne kadar önemli olduğunu sonradan çok daha iyi anladığım bir insan ölmüştü. Buza yatırarak soğuttuğu taze cevizleri bana ikram eden ve benim hiçbir zaman 'Seni çok seviyorum' diyemeden yitirdiğim bir insandı ölen, babamdı. Sonra başka ölümler geldi, uzak-yakın. Karabasan hiç değişmedi, hep aynı yerde başlıyor ve aynı yerde bitiyor, ölümlerin çoğalmasıyla daha sık ortaya çıkıyor yalnızca.

Çevreme bakıyorum, çok sevdiğim evimin yatak odasındayım, dört bir yanda özenle seçtiğim eşyalar, tablolar, biblolar. Şimdi oyun zamanı; gözlerini sımsıkı kapat, tam karşına gelen noktada ne olduğunu tahmin et, içinden beşe kadar say ve aç! Tahminin doğru, çocuklar gibi sevinebilirsin yine! Kötü bir düşten uyandığımda oynadığım bir oyun bu, korkularımı unutup yeniden uykuya geçmemi kolaylaştıran. Ancak bu gece yeterli olmayabilir, bu kadar çok koku çağrışımı, aynı günde... Çok fazla! Salona giderek ışığı açıyorum, 'çocukluğun korkuları'ndan söz etmediğine emin olduğum bir kitap alıyorum elime, güzel ve iyi şeyler düşünmek umuduyla okumaya başlıyorum. Anneannemin öğüdüne uymam gereken anlar, yıllar sonra bile ne kadar çok hâlâ!

Eylül 2001

Ayşe Sarısayın

DENİZLER DÖRT DUVAR

CAN

Denizler Dört Duvar, bir ilk kitap. Ama gerçekte, öykücülüğü uzun yıllar denemiş, büyük öykücüleri okuyup özümsemiş ve sonunda yazmaya karar vermiş bir yazarla karşı karşıya gibiyiz. Öyküler, yaşamın çoğu kez ayırdına varmadığımız inceliklerini, yer yer Katharine Mansfield'i anımsatan bir duyarlıkla, yoğun, özenli bir anlatı biçemiyle dile getiriyor ve bunu, 'zaman'ı ve 'hüznü' kullanarak yapıyor ***Ayşe Sarısayın***. Bu kitabın adını ben koysaydım, 'Zaman ve Hüzün' derdim, diye düşünüyorum. ***Ayşe Sarısayın*** da, bir geçmiş zaman yolcusu. Baudelaire'in 'sanki bin yaşındayım o kadar hatıram var' dizesini çağrıştıran bir geçmiş zaman ağırlığı duyumsanıyor bu öykülerde; her şey sonunda bir belleğe dönüşüyor sanki. Gündelik yaşamın sıradanlığından, yaralayıcı tragedyalar çıkarıyor ***Ayşe Sarısayın***. Ve bunu pürüzsüz bir söylemle yapıyor. İçinden hüznün, zamanın ve belleğin geçtiği benzersiz öyküler...

HİLMİ YAVUZ

Kapaktaki resim: RAFAL OLBINSKI

KDV İÇİNDEDİR